

KOMMUNEDELPLAN FOR KULTUR 2016 - 2030 ULLENSAKER KOMMUNE

Del 2 - Plangrunnlaget

Eldrerådet 31.5.16
Kommunalt råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne 31.5.16
HTIK/HHS/HSB 1.6.16
HOP 7.6.16
KST 14.6.16

INNHold

FORORD	s 3
1 OVERORDNEDE FØRINGER	s 4
1.1 Kommunale føringer	s 4
1.2 Regionale føringer	s 7
1.3 Nasjonale føringer	s 8
1.4 Internasjonale føringer	s 14
2 KULTURENS ROLLE/BETYDNING I SAMFUNNSBYGGINGEN	s 16
2.1 Kulturens rolle i samfunnet	s 16
2.2 Kulturens verdi og betydning for mennesket og samfunnet	s 17
2.3 Frivillig arbeid innen kunst og kultur	s 21
2.4 Profesjonelt kulturarbeid og næring	s 22
2.5 Det offentliges kulturrolle	s 23
3 STATUS OG UTFORDRINGER I ULLENSAKER	s 24
3.1 Byen og tettstedene	s 24
3.2 Ullensakers regionale rolle	s 25
3.3 Kommunal innsats på kulturfeltet	s 27
3.4 Kommunale kulturvirksomheter	s 29
3.5 Integrering og mangfold	s 45
3.6 Andre offentlige kulturvirksomheter	s 46
3.7 Profesjonelt kulturarbeid og næring	s 51
3.8 Frivillig kunst- og kulturarbeid	s 53
3.9 Større kulturarrangement og festivaler	s 58
3.10 Kunst i offentlig rom	s 59
3.11 Arenaer for kunst og kultur	s 61
3.12 Kultur og folkehelse	s 64
3.13 SWOT – analyse	s 65
4 VEDLEGG	s 67
Digitale linker til vedlegg	s 67
Referanseliste	s 67

FORORD

Nasjonal kulturlov gir det offentlige et omfattende samfunnsoppdrag:

Å legge til rette for at alle får anledning til å delta i kulturaktivitet og kulturopplevelser av et bredt mangfold

Med kulturloven som bakteppe må en kulturplan for Ullensaker omfatte hele kulturlivet, d.v.s kulturaktivitet i kommunal regi, frivillig sektor, andre offentlige virksomheter og private kultur- og næringsaktører.

Det er første gang det utarbeides en kommunedelplan for kultur i Ullensaker. Det var derfor nødvendig å starte med å fremskaffe grunnlagsdata om kulturlivet som viser hva som finnes, status og utfordringer og forslag til retning og tiltak for årene fremover. Utredningsarbeidet har hatt fokus på å få frem et solid kunnskapsgrunnlag som basis for kulturplanen og å ha medvirkning fra kulturlivet underveis i prosessen.

Utredningsarbeidet omfatter flg.:

- Overordnede føringer, lovverk og essensielle dokumenter som omfatter og angår kulturfeltet; kommunalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt
- Kulturens verdi og betydning for mennesket og samfunnet
- Kommunens kulturrolle i regionen Øvre Romerike
- Status og utfordringer for kunst- og kulturfagene i kommunens virksomheter:
 - Barnehager, grunnskoler og SFO
 - Bibliotek, kulturskole, kulturhus, kino, støtte-/fritidskontaktordningen, kulturminnevernet, allmenn kultur
 - Forebyggende avdeling barn og unge
 - Bo- og aktivitetssentrene
- Status, utfordringer og forslag til tiltak hos andre kulturaktører:
 - Kirken
 - Profesjonelle kunstnere og kulturbaserte virksomheter, herunder representanter for Romerike folkehøgskole og Jessheim videregående skole
 - Del av næringslivet
 - Ullensaker frivilligsentral
 - Ullensaker kulturråd
 - Politisk hovedutvalg for teknisk, idrett og kultur
- Status og utfordringer for 3. sektor. Ullensaker kulturråd fikk i oppdrag å utrede 3. sektor og fremme forslag til handlingsplan. Dialogen med frivilligheten er derfor i hovedsak ivaretatt av kulturrådet
- Oversikt over:
 - Kulturarenaer i Ullensaker
 - Kulturbaserte næringer/virksomheter som grenser mot kulturfeltet i et næringsperspektiv
 - Profesjonelle kunstnere bosatt i Ullensaker
 - Kunstnerisk utsmykning på Jessheim
 - Kommunens kunstsamling

Resultatet av utredningsarbeidet og prosessene er oppsummert i denne delen av kulturplanen – Del 2 Plangrunnlaget. Del 2 ligger til grunn for Del 1 – Plandelen.

1 OVERORDNEDE FØRINGER

1.1 Kommunale føringer

1.1.1 Kommuneplanen 2015 – 2030

Kommuneplanen er Ullensaker kommunes viktigste overordnede styringsdokument. Den fastsetter rammer for ønsket samfunnsutvikling i et langsiktig perspektiv og er et redskap for å møte nye og endrede utfordringer. Den skal også gi forutsigbarhet i utviklingen av tjenestetilbudet og fremtidig arealbruk.

Visjon og mål

Visjonen for Ullensaker kommune er:

Vekstkommunen – tilgjengelig, attraktiv og handlekraftig!

2 av planens 7 mål mot 2030 er kulturmål:

- Kommunen utvikler trygge og godt integrerte tettsteder som stimulerer til fysisk og kulturell aktivitet, og en helsefremmende livsstil der alle innbyggere gis mulighet til å være aktive samfunnsdeltakere
- Ullensaker har et bredt boligtilbud med god kvalitet og gode bomiljøer, der kultur, - idretts- og organisasjonsliv skaper aktivitet, opplevelser, tilhørighet og identitet

Kommuneplanen sier flg om kommunens kulturoppgaver:

- Kommunen optimaliserer samarbeidet med lokale lag og foreninger om utfordringer og tjenester i spennet mellom kommunalt ansvar og frivillig samfunnstjeneste
- Kommunen legger til rette for gode møteplasser i fysisk planlegging og utvikling av tjenestetilbudet, også som arenaer for samvær, aktiviteter og opplevelser i samarbeid med ulike organisasjoner
- Etablerer og sikrer arenaer og møteplasser, for eksempel nærmiljøsentre, kulturskole, idrettshaller, parker, bydelshus, ungdomshus, aktivitetshus
- Det kulturelle mangfoldet utnyttes slik at det sammen med idretten bidrar til god integrasjon
- Kulturperspektivet inkluderes i kommunens planlegging og utvikling av tettsteder, områder og bygg. Kulturminner og kulturmiljø er viktige identitetsbærere
- Det etableres gode arenaer for samarbeid, samhandling, opplevelse og medvirkning.
- Kommunen er i førerretet for utviklingen av kulturområdet i samarbeid med andre aktører innen privat, offentlig og frivillig sektor
- Idretts- og kulturtilbud er tilgjengelig for alle, i særdeleshet barn og unge
- Kunst, kultur, estetikk og kulturarv er en del av kommunens infrastruktur og synlige uttrykk, identitet og utvikling
- Satsing på regionale kultur- og idrettsarrangement og prosjekt som følge av Jessheims rolle som regionsenter for Øvre Romerike ivaretas

I tillegg ønsker kommunen å legge til rette for mer utradisjonelle og kreative næringer, gjerne knyttet til kunst og kultur

Slik skal vi se om vi er på rett veg i utviklingen av kulturfeltet:

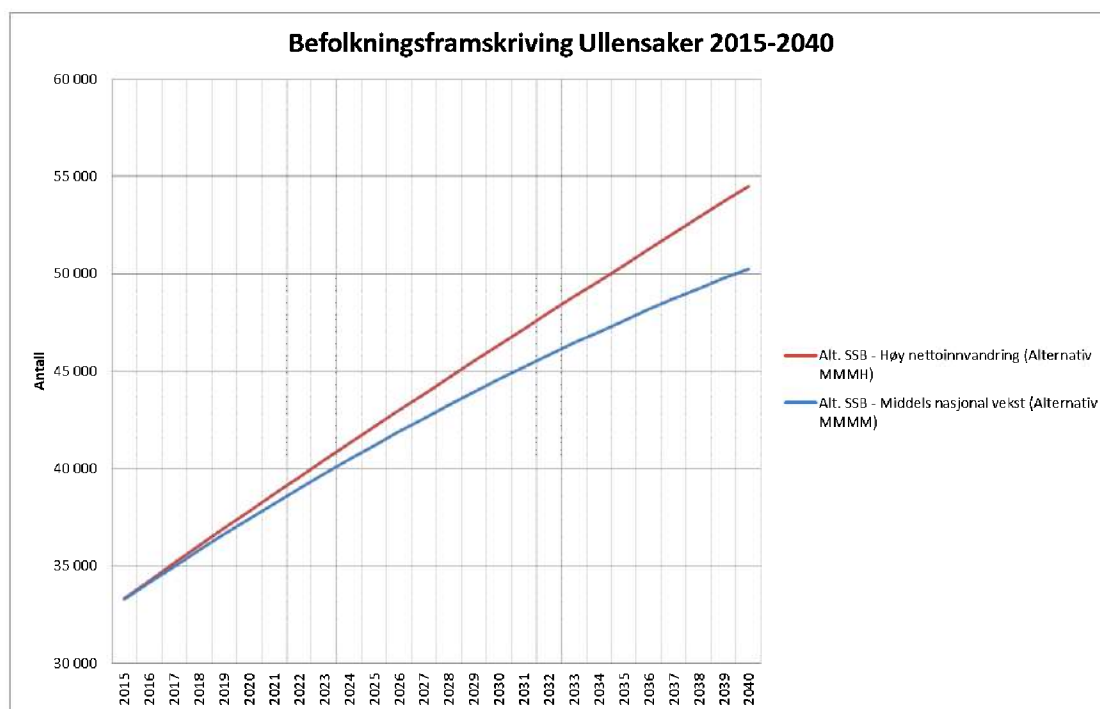
- Kunst, kultur, estetikk og kulturarv er en del av kommunens infrastruktur og synlige uttrykk i de ulike tettstedene
- Barn og unges deltakelse på kultur- og idrettsaktiviteter øker
- Mangfold, kvalitet og høy deltakelse preger kulturaktiviteter og opplevelser – fra vugge til grav

To av 13 punkter i kommuneplanens Handlingsdel er kulturtiltak:

- Utvikle tilrettelagte kulturarenaer for aktivitet, opplevelse og samhandling i kommunens tettsteder
- Legge til rette for spennende estetikk og utsmykking av det offentlige rom

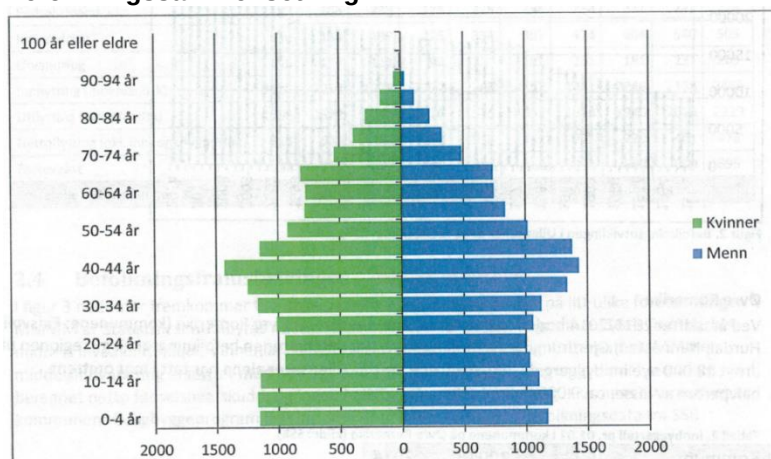
Befolkningsutvikling

Ullensaker kommune og kommunene på Øvre Romerike har utviklet seg raskt etter at Gardermoen ble hovedflyplass. Fra å være et samfunn preget av spredt bebyggelse, få og små tettsteder har Ullensaker og regionen opplevd en sterk vekst som vil fortsette også de nærmeste 15 årene. Store deler av denne veksten vil komme i og rundt Jessheim, noe til Kløfta og de mindre tettstedene.

Befolkningsframskrivingen er hentet fra kommuneplanen, er utarbeidet av SSB og viser veksten for høy nettoinnflytting og middels nettoinnflytting. Se ellers kommuneplanen for Ullensaker 2015 - 2030.

Befolknings sammensetning

Figur 1. Befolkningspyramide pr. 01.01.14 (Kilde: SSB)

Ullensaker har en relativt ung befolkning med mange innbyggere i yrkesaktiv alder og mange barn i barnehage- og skolealder. Antallet eldre er relativt lavt, men vil sannsynligvis stige i løpet av de neste tiårene. Den store innflyttingen utgjøres stort sett av barnefamilier.

Innvandring til Ullensaker

Statistisk sentralbyrå definerer en innvandrersom en som selv har innvandret fra utlandet eller som er født i Norge med to utenlandskfødte foreldre. Andelen innvandrere til Ullensaker har økt de siste årene og var 19,2 % pr. 1.1.2014. Ullensaker er i ferd med å bli en mer flerkulturell kommune enn tidligere, og andelen skolebarn med en annen bakgrunn enn norsk er økende.

Kommuneplanen understreker i omtalen av planens visjon at:

Et mangfold av innbyggere med ulike verdisyn og interesser kan sammen utløse en skapende kraft. Kultur er døråpner for forståelse og kreativitet

Tettstedsutvikling

Kommuneplanens mål for by- og tettstedsutvikling sier flg.:

Kommunen utvikler trygge og godt integrerte tettsteder som stimulerer til fysisk og kulturell aktivitet og en helsefremmende livsstil der alle innbyggere gis mulighet til å være aktive samfunnsborgere

Folkehelse

Folkehelseperspektivet har stor betydning for kommunal planlegging og virksomhet, både gjennom Folkehelselov av 2011, Samhandlingsreformen og i Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Kommunens rolle og ansvar i dette arbeidet er fremhevet i kommuneplanen, herunder også den kulturrelaterte delen av folkehelse der muligheter for sosialt liv, impulser fra kunst og kultur sammen med muligheter for fysisk utfoldelse utgjør viktige elementer i folks liv.

1.1.2 By- og tettstedsplaner

Det er utarbeidet kommunedelplaner for utvikling av kommunens by og tettsteder. Det gjelder byplan Jessheim 2030, Kløfta, Nordkisa, Borgen, Gystadmarka og Jessheim sør-øst.

Kommuneplanens kulturperspektiv er fulgt opp i noen av planene slik:

Byplan Jessheim 2030

Visjon

- Jessheim - tilgjengelig og levende regionsenter

Utviklingen av Jessheim skal preges av innovasjon, åpenhet, mangfold, toleranse, demokrati og med den menneskelige dimensjon i fokus.

Visjonen uttrykker at Jessheim skal være en levende og innovativ by med et sterkt kultur- og handelstilbud.

Hovedmål

Jessheim skal styrkes som regionsenter - med et bredt handels-, kultur- og servicetilbud.

Kommunedelplan Kløfta

Kløfta skal

- Ha et sentrum med lokal handel og åpne, inkluderende møteplasser
- Ha aktive lag- og foreninger innenfor frivillig sektor som utfyller og styrker det offentlige tilbudet
- Ha et attraktivt idretts- og kulturtilbud

Kommunedelplan Gystadmarka

Overordnet mål

Skape et godt bolig- og bydelsmiljø ved utviklingen av den nye bydelen Gystadmarka. Tilgang til attraktivt utformede boliger med gode uteområder, møteplasser, nærservice, skole/barnehager og kulturtilbud er videre forutsetninger for en vellykket byutvikling for en mangfoldig befolkning.

Kulturhistoriske stedsanalyser

Det er utformet kulturhistoriske stedsanalyser for Jessheim, Kløfta, Borgen og Nordkisa som legger føringer for ivaretagelse av kulturarven i by- og tettstedsutviklingen.

1.2 Regionale føringer

1.2.1 Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus

Planen skisserer en omforent strategi for hvordan hovedstadsregionen bør møte utfordringene med den store befolkningsveksten som ventes å komme de neste 25 årene. Det forutsettes at planen skal ligge til grunn for kommunal, regional og statlig planlegging og prioriteringer.

Ett av de sentrale målene er

- Byer og tettsteder i Oslo og Akershus utvikles med kvalitet og innhold, ved at økonomisk, sosial, fysisk og kulturell utvikling sees i sammenheng.

Sterke regionale byer

Jessheim er utpekt som en av seks regionale byer i randsonen til Oslo og en av to på Romerike. Disse byene skal ifølge planen ta mellom 80 og 90 % av den veksten som forventes å komme. Av miljøhensyn bør handel, service, kontor, kultur og kollektivterminaler ligge i sentrum, som også bør ha boliger, fritidstilbud, offentlige tjenester og møteplasser, iflg planen.

1.2.2 Akershus fylkeskommunes Kunstpolitiske plan

Planen definerer spesielle historiske og kulturelle attraksjoner som Kulturelle fyrstårn. Det er i denne planen ikke definert regionale kulturfyrstårn i Ullensaker. Ullensaker har imidlertid et stort potensial for å utvikle sin rolle som vertskommune for regionale kulturtilbud.

1.3 Nasjonale føringer

1.3.1 Plan og Bygningsloven PBL

Plan og Bygningslovens (PBL) Kap. 3 § 3-1 pålegger kommunene å sette mål for den fysiske, miljømessige, sosiale og *kulturelle* utviklingen, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver og angi hvordan oppgavene kan løses.

Planleggingen skal fremme helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng gjennom samordning og samarbeid om oppgaveløsning mellom sektor-myndigheter og mellom statlige, regionale og kommunale organer, private organisasjoner og institusjoner og allmennheten.

1.3.2 Nasjonal Kulturlov

Stortinget vedtok i 2007 Lov om offentlige styresmakters ansvar for kulturvirksomhet – Kulturloven – slik:

*Det offentlige har et ansvar for å fremme og legge til rette for
et bredt spekter av kulturvirksomhet,
slik at alle mennesker, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå, etnisitet
skal få delta i kulturaktivitet og oppleve et bredt mangfold av kulturuttrykk*

Kulturloven er uttrykk for visjonen om at Norge skal være en ledende kulturnasjon som legger vekt på

- *Kulturdimensjonen i alle deler av befolkningen*
- *Kunst og kultur har stor verdi i seg selv, samtidig som kultursektoren påvirker andre samfunnsområder*

Lovens klargjøring av strukturelle forhold og ansvars plassering er av vesentlig betydning for å sikre et sterkt, velfungerende og variert kulturliv.

Loven slår fast at det er en offentlig oppgave å tilrettelegge for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle får en reell mulighet til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk. Dette skal omfatte hele befolkningen; barn, unge, voksne, eldre, funksjonshemmede, friske, syke, andre etnisiteter. Det forutsetter at staten, fylkeskommunene og kommunene anerkjenner sitt ansvar på feltet og sørger for å gi kulturell virksomhet gode og forutsigbare rammevilkår.

Kulturloven retter seg mot kulturvirksomhet, som er definert som:

- *Å skape, produsere, utøve, formidle og distribuere kunst- og andre kulturuttrykk*
- *Å verne om, fremme innsikt i og videreføre kulturarv*
- *Å delta i kulturaktivitet*
- *Å utvikle kulturfaglig kunnskap og kompetanse*

I kulturlovens § 4. heter det om fylkeskommunenes og kommunenes oppgaver:

Fylkeskommunen og kommunen skal sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemiddel og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, regionalt og lokalt.

Videre heter det i lovens § 5 om felles oppgaver:

Staten, fylkeskommunen og kommunen skal sørge for:

- *At kulturlivet har forutsigbare utviklingsvilkår*
- *Å fremme profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet og legge til rette for deltakelse i kulturaktiviteter*

At personer, organisasjoner og institusjoner har tilgang til informasjon om ordninger med økonomisk støtte og om andre virkemiddel og tiltak.

1.3.3 Bibliotekloven 2013

Endringen i lov om folkebibliotek trådte i kraft 1.1.2014 og ga folkebibliotekene et klarere samfunnsoppdrag som arena for læring og kulturopplevelser. Formålsparagrafen ble endret, slik at det nå slås fast at folkebibliotekene skal være en arena og møteplass for formidling, offentlig samtale og debatt, og at folkebibliotekene skal drive aktiv formidling.

1.3.4 Barnehageloven 2005

Møtet med kunst og kultur tidlig i livet

Pålegget om å gi små barn kunnskap om, ferdigheter i og opplevelser fra kreative og estetiske fag er hjemlet i Barnehageloven (2005). Loven pålegger kommuner og andre som eier barnehager å introdusere barna for kunst og kultur som en naturlig del av hverdagen.

Barnehageloven § 2 om kunst og kultur:

- *Barnehagen skal formidle verdier og kultur, gi rom for barns egen kulturskaping og bidra til at alle barn får oppleve glede og mestring i et sosialt og kulturelt fellesskap.*
- *Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.*

Dette følges opp i Stortingsmelding 10 (2011-12) Kultur, inkludering og deltakelse, der barnehagens rolle som kulturarena presiseres:

- *Kunst, kultur og kreativitet er ett av sju fagområder barnehagene skal arbeide med. Det omfatter uttrykksformer som bildekunst, kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design.*
- *Målsettingen er at barn i barnehagen skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Det skal være både formidling og egenaktivitet i opplæringen.*

1.3.5 Opplæringsloven 1998

Grunnskolen

Grunnskolen skal bruke de estetiske fagene som del av grunnopplæringen i den norske skolen. Dette er hjemlet i

Opplæringslovens § 1-1 Formålet med opplæringen som sier at:

- *Opplæringen skal åpne dører mot verden og fremtiden og gi elevene og lærlingene historisk og kulturell innsikt og forankring.*
- *Opplæringen skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståelsen av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.*
- *Elevene skal utvikle kunnskap, ferdigheter og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og felleskap i samfunnet. De skal få utfolde skaperglede, engasjement og utforskertrang.*

Grunnskolens rolle i utdanningen av barn i kunst og kultur er særdeles viktig da skolen er arenaen der alle barn deltar, uavhengig av hvilke andre muligheter de gis. Kunst og kultur har alltid hatt en sentral plass i den norske skolen med sang, forestillinger, elevutstillinger, m.m. Også i dagens Læreplan understrekes kunst- og kulturfagenes betydning.

Lovforankring av kommunale musikk- og kulturskoler 1998

Opplæringslovens § 13-6 Musikk- og kulturskoletilbud

Alle kommuner skal, alene eller i samarbeid med andre kommuner, ha et musikk- og kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.

Den kulturelle Skolesekken (DKS)

Den kulturelle Skolesekken er en nasjonal satsing som skal bidra til at alle skoleelever i Norge får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag. Den er et samarbeidsprosjekt mellom Kulturdepartementet og Kunnskapsdepartementet.

Elevene og skolene skal gjennom ordningen få mulighet til å oppleve, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for profesjonelle kunst- og kulturuttrykk av alle slag. Kulturtilbudene skal være av høy kvalitet og vise hele bredden av kulturuttrykk:

- Scenekunst - Visuell kunst – Musikk – film – litteratur – kulturarv

1.3.6 Folkehelseloven 2012

Formålet med Folkehelseloven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse og utjevner sosiale helseforskjeller. Ansvar for folkehelsearbeidet er lagt til kommunene, men ikke en enkelt sektor. Loven understreker at arbeidet skal være systematisk, langsiktig, tverrsektorielt og kunnskapsbasert.

1.3.7 Stortingsmelding 20 (2012 – 2013) På rett vei

Ekspertgruppen nedsatt i forbindelse med stortingsmeldingen har i rapporten Det muliges kunst- 2014 gitt kulturministeren og kunnskapsministeren følgende råd og anbefalinger:

- *Kunst og kulturfagene i skolen må sikres med kompetanse og kvalitet, herunder rom og utstyr.*
- *Betydningen av de estetiske fagene må få økt politisk oppmerksomhet*
- *Det må beskrives tydeligere enn i dag hvordan estetiske læreprosesser inngår i alle skolens fag*
- *Alle elever som ønsker mer undervisning i disse fagene eller kunstdisipliner må få fordypning i kulturskolen.*

1.3.8 Kulturutredningen 2014

Kulturutredningen 2014 evaluerte utviklingen i norsk kulturpolitikk og kom med tilråding om hvordan de viktigste utfordringene i kulturpolitikken i årene fremover bør møtes.

Utvalget benytter begrepet Den kulturelle grunnmuren og sikter til den kulturelle infrastrukturen som gir hele befolkningen tilgang til kunst- og kulturfaglig kompetanse, deltakelse og opplevelse. Utvalget anser kunst- og kulturfag i opplæringen, kommunalt og frivillig fritidstilbud og lokalsamfunnets kulturelle arenaer som hjørnesteiner i den kulturelle grunnmuren.

Utvalget anser at solide kulturelle arenaer i lokalsamfunnene er nødvendige hjørnesteiner i den kulturelle grunnmuren dersom kulturelle opplevelser skal kunne finne sted. Ramme-betingelsene til slike arenaer vil påvirke i hvilken grad de kan innfri sitt potensial som møteplasser for kunst- og kulturfaglig kompetanseheving, formidling, deltakelse og opplevelse. Utvalget anerkjenner at det finnes flere viktige lokale kulturarenaer.

Utvalget som la fram utredningen er særlig opptatt av at den kulturelle grunnmuren må styrkes, med vekt på blant annet

- Folkebibliotekene
- Kulturskolene
- Øvings- og framføringslokaler for det lokale kulturlivet

1.3.9 Nasjonal bibliotekstrategi 2015 – 2018

(Statens oppgaver og ansvar for utvikling av folkebibliotekene)

Strategien sier at biblioteksektoren skal styrkes som aktiv formidler av kunnskap og kulturarv og at folkebibliotekene skal bli aktuelle og uavhengige møteplasser for offentlig samtale og debatt. Noen stikkord i den sammenheng er:

- Innovasjon, kompetanseheving og utvikling
- Arena og møteplass for formidling, offentlig samtale og debatt
- Biblioteket som debatt- og litteraturhus
- Kulturopplevelser og læring
- Nye formidlingsmetoder
- Digital kompetanse- og tjenesteutvikling – e-bokutlån i alle bibliotek
- Frie utviklingstiltak
- Modernisering av lokaler
- Styrke samarbeidet mellom folkebibliotek og skoler

1.3.10 Stortingsmelding 47 (2008 – 2009) Samhandlingsreformen Rett behandling – på rett sted – til rett tid

Folkehelse og kultur

Samhandlingsreformen setter kulturarbeid inn som en viktig del av folkehelsa. Innbyggernes medvirkning i samfunnet styrker folks helse og jevner ut sosiale forskjeller i helse og levekår. Arbeidet bygger på fem grunnleggende prinsipper:

- Helse i alt vi gjør
- Føre-var-prinsippet
- Prinsippet om bærekraftig utvikling
- Prinsippet om utjevning

- Prinsippet om medvirkning

Forskere ved Det medisinske fakultet, NTNU i Trondheim som arbeider med helseundersøkelser har avdekket flere sammenhenger mellom god helse og deltagelse i kulturlivet. Ved å sammenligne opplysninger om deltagelse i kulturelle aktiviteter med helseopplysninger har forskerne funnet at de som konsumerer kultur i en eller annen form opplever bedre helse, er mer tilfreds med livet sitt og har mindre forekomster av angst og depresjon, sammenlignet med folk som ikke er opptatt av kultur. Dette uavhengig av friskhetsgrad.

1.3.11 Stortingsmelding 19 (2014–2015) Folkehelsemeldingen – Mestring og muligheter

Regjeringen vil styrke det forebyggende helsearbeidet. Psykisk helse skal få en større plass i folkehelsearbeidet, arbeidet med livsstilsendring skal få en ny og mer positiv vinkling og det skal utvikles en ny og moderne eldrepolitikk som retter oppmerksomheten mot betydningen av aktiv aldring. Det skal utvikles en folkehelsepolitikk som skaper muligheter og forutsetninger for at hver enkelt kan mestre eget liv.

Folkehelsearbeid handler både om å fremme livskvalitet og trivsel, gjennom deltakelse i sosialt fellesskap som gir tilhørighet og opplevelse av mestring og om å redusere risiko for sykdom, funksjonsnedsettelse, psykiske og sosiale problemer.

Regjeringen vil inkludere psykisk helse som en likeverdig del av folkehelsearbeidet gjennom å legge mer vekt på forhold i omgivelsene som fremmer mestring, tilhørighet og opplevelse av mening. Tiltak for å fremme psykisk helse og forebygge ensomhet er derfor en viktig del av folkehelsepolitikken.

Regjeringen vil i samarbeid med frivillig sektor mobilisere til en felles innsats for å forebygge ensomhet og bidra til sosial støtte. Det er spesielt viktig å rette innsatsen mot barn og unge og eldre.

1.3.12 Stortingsmelding 29 (2012 – 2013) Morgendagens omsorg

God helse er en av de viktigste forutsetninger for livsutfoldelse. Derfor er helse- og omsorgstjenestene knyttet sammen. Meningsfull utfoldelse av selve livet vil stå sentralt i omsorgstjenestene, der mange oppholder seg hele døgnet over flere måneder og år, eller trenger assistanse gjennom et helt liv. Å sørge for at livet kan leves innenfor slike rammer, til tross for sykdom og funksjonsnedsettelse, er derfor en av omsorgstjenestenes viktigste oppgaver.

Det handler om liv og død i omsorgstjenesten. Det viktigste målet er derfor ikke bare god helse, men også selve livet. Det er forskjell på å få tjenester for å overleve og å få assistanse til å leve et liv.

Et rikere mangfold vil prege framtidssamfunnet og skal også få utfolde seg på omsorgstjenestens mange arenaer: i aktivitetstilbud, omsorgsbolig, sykehjem eller eget hjem.

Aktiv omsorg

Kultur, måltider, aktivitet og trivsel er helt sentrale og grunnleggende elementer i et helhetlig omsorgstilbud. For å utvikle en framtidsrettet og god omsorgstjeneste er det behov for større vektlegging av aktivisering både sosialt og fysisk og økt oppmerksomhet på brukeres sosiale, eksistensielle og kulturelle behov.

Kultur og omsorg

Bruk av kunst og kultur i omsorgstjenesten kan tjene mange ulike formål. Kunst og kultur har sin egen verdi som kilde til opplevelser og til å finne språk og uttrykksformer som kan formidle reaksjoner, inntrykk, tanker og erfaringer som det ellers kan være vanskelig å sette ord på. Videre kan sang, musikk, bevegelse og dans være en del av den gode omsorgen, og skape meningsfulle fellesskapsopplevelser i hverdagen. Og, ikke minst, kan bruk av kultur-uttrykk ha behandlende og terapeutisk effekt.

Kunst og kultur bør derfor i større grad brukes innovativt til å utvikle nye metoder og faglige tilnærminger i omsorgstjenestene. Kultur og omsorg må spille sammen i et tett tverrfaglig samarbeid som både stimulerer kropp og sjel og aktiviserer tanke og følelsesliv. Tjenestemottakerne er selv kulturbærere og kan være aktive i kulturformidling gjennom erindringsgrupper, skriveprosjekter, dansekvelder og musikkgrupper eller gjennom kunst- og kulturprosjekter som bygger på den enkeltes evner, interesser og livshistorie.

Det er etter hvert utviklet ulike miljøtiltak og måter å møte pasientgrupper på som har vist seg å ha

effekt på behandling, trivsel, medikamentbruk og personellressurser. Nyere studier viser at når ansatte får mulighet til å bruke sang og musikk terapeutisk, fungerer det mot uro og depresjon ved demens eller mot utagering ved stell og daglige aktiviteter (Myskja 2011 og Sandell 2013). Ved systematisk bruk av musikk i daglige aktiviteter ble brukerne roligere og mindre utagerende, bruk av psykofarmaka ble kraftig redusert, pårørende ble mer tilfredse, sykefraværet gikk ned og pasienter man før var tre om å stelle, kunne nå stelles av én person.

Omsorgstjenesten har de senere årene utviklet tiltak som gir omsorgstjenestens brukere del i gode kulturopplevelser. Den kulturelle Spaserstokken ble etablert som en del av Omsorgsplan 2015. Målet var å legge til rette for økt samarbeid mellom kultursektoren og omsorgssektoren om utvikling av gode kunst- og kulturprosjekter lokalt, og bidra til at eldre får et tilpasset kulturtilbud på arenaer der de befinner seg i dagliglivet. Regjeringen ønsker å videreutvikle og styrke dette samarbeidet.

1.3.13 Stortingsmelding 39 (2006-2007) Frivillighet for alle

I denne stortingsmeldingen slås det fast at vi trenger en helhetlig frivillighetspolitikk. Arbeid til alle, gode velferdsordninger og å styrke fellesskapet er avgjørende for å skape et godt samfunn. En god og velfungerende offentlig sektor kan bidra til dette. Men uten et sterkt sivilsamfunn der enkeltmennesker sammen bidrar til gode lokalsamfunn, kan vi ikke lykkes i arbeidet for et samfunn hvor alle er med.

For å sikre utviklingen av et levende sivilsamfunn må en utvikle et nært samspill med frivillige organisasjoner og å legge til rette for frivillig engasjement. Gjennom frivillig arbeid kan folk delta i meningsfylt og samfunnsnyttig virksomhet. Frivillige organisasjoner yter uvurderlige bidrag til samfunnet, både gjennom tjenesteproduksjon og omfattende ulønnet innsats. Verdien av denne innsatsen er enorm. Frivillig virksomhet er i endring, blant annet på grunn av moderniseringsprosesser og en generell individualisering i samfunnet. Dette bidrar til å sette frivillig sektor under press. For å opprettholde en omfattende frivillig sektor i Norge, er det nødvendig med flere tiltak for å sikre rekruttering av aktive og tillitsvalgte.

Dette kan gjøres gjennom:

- Å sikre frivillighetens uavhengighet og mangfold
- Å legge til rette for at alle kan delta i frivillig arbeid
- Å sørge for bedre vilkår for frivillig virke lokalt
- Å øke kunnskapen og oppmerksomheten om frivillighetens rolle og betydning for samfunnet
- Å samordne og utvikle en offentlig frivillighetspolitikk. Politikken skal også tydeliggjøre frivillig sektor som en selvstendig sektor i samfunnslivet.

1.3.14 Regjeringens Frivillighetserklæring 2014

Fra forordet

Frivilligheten er en stor og selvstendig del av vårt samfunn som gir en merverdi til den som bidrar og til samfunnet som helhet. Å være frivillig gir kompetanse, erfaring, sosial tilhørighet og mestring til enkeltmennesket. Samtidig skaper frivilligheten fellesskap, den bidrar til en bedre hverdag for mange mennesker, og den bidrar til samfunnsutviklingen gjennom å utfordre og sette dagsorden.

Frivillighet er ikke et supplement til offentlig virksomhet. Det er en grunnleggende del av menneskenes liv og virke og en forutsetning for et godt samfunn.

Dette er den første Frivillighetserklæringen i Norge. Den gir konkrete og praktiske føringer for dialog og samspill mellom offentlige organ og frivillige organisasjoner. Regler og prosedyrer skal forenkles, slik at frivillige organisasjoner kan bruke mer tid på aktivitet og mindre tid på byråkrati.

Frivillig aktivitet foregår i stor grad i lokalsamfunnene. Frivillighetserklæringen er de nasjonale myndigheters erklæring for spillet med frivillig sektor. Den kan likevel være en inspirasjon og ramme for det samarbeidet som skjer lokalt og være med på å støtte opp under samarbeidet mellom kommunene og frivilligheten. Regjeringen viser også til Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor inngått av KS og Frivillighet Norge. Se nedenfor.

1.3.15 Samarbeidsplattform mellom Frivillighet Norge og Kommunenes Organisasjon (KS) januar 2015

I innledningen til avtalen heter det

Plattformen er etablert i samarbeid mellom likeverdige parter, og videre dialog mellom partene bør baseres på denne plattformen.

Plattformen fastsetter prinsipper for å styrke relasjonen mellom offentlig og frivillig sektor i Norge. Partene har en felles intensjon om å bevare og utvikle den nordiske frivillighets-tradisjonen med en selvstendig frivillig sektor som viktig pilar i vårt demokrati.

Utdrag fra prinsippene i avtalen

- Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med andre sektorer i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor skal baseres på likeverd og gjensidig respekt for hverandres roller.
- Frivillig sektor bidrar med store verdier til samfunnet, er samfunnsbyggende og spiller en viktig rolle i den nordiske demokratiske modellen.
- Frivillige organisasjoner er viktige for demokratiet ved å være pådrivere og gjennom å være kanaler inn i demokratiet for interessegrupper og engasjerte borgere.
- Frivillighet øker samfunnets sosiale kapital ved at tillit, identitet og samhold skapes i møter mellom mennesker.
- Mangfoldet i frivillig sektor er en verdi i seg selv og en viktig årsak til høy deltakelse. Mangfoldigheten må ivaretas gjennom ulike typer virkemidler for ulike deler av frivilligheten.
- Offentlig og frivillig sektor har ulike, men komplementære roller i samfunnet. Samarbeidet mellom sektorene må bygge på et prinsipp om at frivillig sektor skal supplere og ikke erstatte offentlige tjenester.
- Det offentlige skal tilrettelegge for en helhetlig frivillighetspolitikk på alle nivåer, som gir grobunn for en aktiv og voksende frivillig sektor.

Rammevilkår

- Offentlig økonomisk støtte skal i størst mulig grad gis i form av frie midler som frivilligheten kan benytte i tråd med egne prioriteringer.
- Det offentlige må søke å redusere byråkratiet i form av kriterier og krav for å utløse støtte til frivillig sektor.
- Frivillig sektor bør høres av kommunene i saker som berører de enkelte organisasjoners hjertesaker, og saker som berører vilkårene for organisasjonsdrift.

Relasjonen mellom partene

- Kommunene må tilrettelegge for frivillig sektor, og bør derfor utvikle en egen lokal frivillighetspolitikk.
- Kommuner og frivillige organisasjoner på lokalt nivå kan inngå lokale samarbeids-plattformer hvor prinsippene for samarbeid nedfelles.
- En lokal frivillighetspolitikk bør inneholde virkemidler som tilrettelegger for frivilligheten. Eksempler på virkemidler kan være økonomisk støtte, infrastruktur/ lokaler/møteplasser med universell utforming og kontakt- og informasjonsmuligheter innad i kommunen.
- Frivillig sektor bør involveres i planprosesser i de saker det er naturlig.

1.3.16 Stortingsmelding 16 (2004-2005) Leve med kulturminner

Kulturminner er uerstattelige kilder til kunnskap og opplevelse. De gir muligheten til å forstå at mennesket inngår i en større sammenheng. Denne tilhørigheten og tryggheten i egen kultur er viktig for også å kunne møte andres kultur med respekt.

Kulturminner bidrar til å skape stedsidentitet og tilhørighetsfølelse, noe som igjen er viktig for å kunne møte andre kulturer med respekt. I tillegg er kulturminner kilder til kunnskap om historien. I Norge er

Riksantikvaren nasjonal og fylkeskommunen regional kulturminne-myndighet. Det siste tiåret har det også blitt stadig større oppmerksomhet rundt kommunenes rolle i kulturminnevernarbeidet og det forventes et aktivt engasjement på feltet.

1.3.17 Stortingsmelding 22 (2004-2005) Kultur og næring

Regjeringen synliggjør her hvilke funksjoner kunst og kultur har i forholdet mellom kultur, næring og samfunnsbygging, i den hensikt å legge til rette for at kultursektoren kan spille en større rolle i en nyskapende og bærekraftig samfunnsutvikling. Dette fordi kulturnæringer har mange av de egenskapene som næringslivet ellers etterspør; de er innovative, lærende bedrifter som samarbeider i løst sammensatte og fleksible nettverk. I tillegg er kultur og kulturbaserte næringer ofte lokalt rotfestet og spiller en viktig rolle i lokal- og regional utvikling.

Overordnede økonomiske og samfunnsmessige endringer har ført til økende etterspørsel etter kultur og opplevelser. I en global konkurransesituasjon drevet fram av ny informasjons-teknologi spiller den merverdien kreative og meningsproduserende elementer kan tilføre både nye og mer tradisjonelle produkter og tjenester en stadig større rolle. Gjennom denne utviklingen blir det skapt nye vekstvilkår for kultursektoren, samtidig som kultur kan være en drivkraft i den økonomiske utviklingen.

1.4 Internasjonale føringer

1.4.1 FN-konvensjonen 1966

Konvensjonen stadfester i artikkel 15 om økonomiske, sosiale og kulturelle retter at alle har rett til å delta i kulturlivet. Dette gjelder også som norsk rett.

1.4.2 FNs Menneskerettighetserklæring 1968

Artikkel 27

Enhver har rett til fritt å delta i samfunnets kulturelle liv, til å nyte kunst og til å få del i den vitenskapelige fremgang og dens goder.

1.4.3 FNs konvensjon om barnets rettigheter 1989

Konvensjonen formulerer barns rettigheter. Kultur er et av områdene barn skal ha tilgang til:

Artikkel 31 - hvile og fritid

1. Partene anerkjenner barnets rett til hvile og fritid og til å delta i lek og fritidsaktiviteter som passer for barnets alder og til fritt å delta i kulturliv og kunstnerisk virksomhet.
2. Partene skal respektere og fremme barnets rett til fullt ut å delta i det kulturelle og kunstneriske liv og skal oppmuntre tilgangen til egnede og like muligheter for kulturelle, kunstneriske, rekreasjons- og fritidsaktiviteter.

Artikkel 2

Konvensjonens rettigheter gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, eiendom, funksjonshemming eller oppfatninger. Staten skal sørge for at ingen diskrimineres.

1.4.4 FNs konvensjon for mennesker med nedsatt funksjonsevne

Artikkel 30 – Deltakelse i kulturliv, fritidsaktiviteter, fornøyelser og idrett

1. Partene erkjenner at mennesker med nedsatt funksjonsevne har rett til å delta i kulturlivet på lik linje med andre, og skal treffe alle hensiktsmessige tiltak for å sikre at mennesker med nedsatt funksjonsevne:
 - a) har tilgang til kulturmateriale i tilgjengelige formater
 - b) har tilgang til fjernsynsprogrammer, filmer, teateroppsetninger og andre kulturaktiviteter, i tilgjengelige formater,
 - c) har tilgang til steder som tilbyr kulturell framføring eller kulturelle tjenester, slik som teatre, museer, kinoer, biblioteker og reiselivstjenester, og så langt

det er mulig har tilgang til minnesmerker og steder av nasjonal kulturell betydning.

2. Partene skal treffe hensiktsmessige tiltak for å gi mennesker med nedsatt funksjonsevne mulighet til å utvikle og utnytte sitt kreative, kunstneriske og intellektuelle potensial, ikke bare av hensyn til seg selv, men også til berikelse for samfunnet.
3. Partene skal treffe alle hensiktsmessige tiltak i samsvar med folkeretten for å sikre at lovverk som beskytter åndsverk, ikke utgjør en urimelig eller diskriminerende barriere for at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan få tilgang til kulturmateriale.

1.4.5 Faro – konvensjonen

Farokonvensjonen er Europarådets rammekonvensjon om kulturarvens verdi for samfunnet. Konvensjonen trådte i kraft 1. juni 2011 og er ratifisert av 16 land, deriblant Norge. Den understreker kulturarvens verdi og potensial når den brukes på en klok måte som en ressurs for bærekraftig utvikling og livskvalitet i et samfunn som er i stadig utvikling.

I konvensjonens formål er partene enige om:

- a) Å erkjenne at rettigheter knyttet til kulturarv er en iboende del av retten til å delta i kulturlivet, som fastsatt i Verdenserklæringen om menneskerettigheter,
- b) Å erkjenne et individuelt og kollektivt ansvar for kulturarven,
- c) Å fremme vern av kulturarven og en bærekraftig bruk av den har som mål å skape menneskelig utvikling og livskvalitet

1.4.6 Unescokonvensjonen om immateriell kulturarv 2003

Artikkel 1 – Konvensjonens formål

- a) Å verne den immaterielle kulturarven
- b) Å sikre respekt for den immaterielle kulturarven til berørte samfunn, grupper og enkeltpersoner
- c) Å øke bevisstheten lokalt, nasjonalt og internasjonalt om betydningen av den immaterielle kulturarven, og sørge for gjensidig anerkjennelse av dette,
- d) Å sørge for internasjonalt samarbeid og bistand

1.4.7 Helsingforsavtalen 1962

Omhandler bl.a. nordisk kultursamarbeid.

Art 13.

For å støtte og styrke den kulturelle utviklingen skal det frie nordiske folkeopplysningsarbeidet og utvekslingen innenfor litteratur, kunst, musikk, teater, film og de øvrige kulturområder fremmes, hvorunder bl.a. de muligheter radio og televisjon byr på bør utnyttes.

2 KULTURENS ROLLE OG BETYDNING I SAMFUNNSBYGGINGEN

2.1 Kulturens rolle i samfunnet

I kulturplanen foreslås det mål, strategier og tiltak som skal være med og skape en bærekraftig utvikling i Ullensaker, slik kommuneplanen også poengterer og legger opp til. Kunst og kultur setter menneskelig vekst og trivsel i sentrum og bidrar til at innbyggerne selv kan bygge sin egen meningsfulle tilværelse gjennom bl.a. å delta i kulturlivet. Skal vi klare å møte de utfordringer som kommer må vi som arbeider på kulturfeltet søke nye veier for samarbeid. Vi har felles utfordringer og skal ivareta ulike roller på veien mot et bedre samfunn.

Kulturplanlegging

Plan og Bygningslovens (PBL) Kap. 3 § 3-1 pålegger kommunene å sette mål for den fysiske, miljømessige, sosiale og *kulturelle* utviklingen, avklare samfunnsmessige behov og oppgaver og angi hvordan oppgavene kan løses.

Vi er alle avhengig av kunst og kultur for å skape og utvikle oss. Næringsvekst skjer i stor grad innenfor en utvidet og ekspanderende kultursektor.

Kulturbasert utvikling av steder, byer og regioner handler om å skape verdier og levende samfunn. Det gir økonomiske og målbare verdier, men også viktige menneskelige og samfunnsmessige gevinster.

Det som skiller kulturplanlegging fra tradisjonelle former for kulturpolitikk og byplanlegging er først og fremst nye betraktningsmåter og arbeidsmetoder. Moderne kulturplanlegging bryter med tradisjonell sektortenkning innenfor kulturlivet og stimulerer bl.a. til nye former for offentlig - privat samarbeid og til en utvidelse av det offentliges rolle som initiativtaker og koordinator. Kulturplanleggingen må dermed være nedfelt i kommunens politikk, planlegging og strategiske tenking, d.v.s. være ett av flere fundament for samfunnsutviklingen.

Kulturplanlegging i Ullensaker må derfor være:

- Strategisk - for å skape integrerte og bæredyktige løsninger på temaer knyttet til by- og stedsplanlegging, arkitektur, kultur, miljø, helse osv. Felles strategier og bærekraftige løsninger er målet, der kunst og kultur er med og håndterer utfordringer på flere samfunnsområder enn sitt eget.
- Integrert - det planlegges ikke for boliger på ett sted, næring på et annet og aktivitet og opplevelser på et tredje sted. Men for en integrasjon der kunst og kultur bidrar aktivt til å gjøre Jessheim og øvrige tettsteder i Ullensaker attraktive for dagens og fremtidens innbyggere, for tilreisende, næring, handel, kultur- og utdannelse sinstitusjoner og offentlige tjenester.
- Mangfold – en levende og spennende kommune for alle. Stikkord: Rekreasjon, kunst, kultur – og fritidstilbud, spennende arkitektur og utsmykning, alternativ utforming av bomiljøer, kaféliv, designerbutikker, bevaring av historiske spor, m.m.

Tidligere kommunaldirektør i Ullensaker og senere direktør for plan og utredning i Statsbygg May Balkøy sa en gang:

«Når kulturlivet blomstrer, følger næringslivet etter. Erfaringen viser at når kulturliv, næringsliv og det offentlige møtes i en felles satsing, skapes det store verdier, menneskelig og økonomisk»

Stedsutvikling

Arkitektur og rom gir by og tettsted fysiske rammer vi ønsker skal være funksjonelle, vakre og innbydende, men de skaper ikke alene stedets liv og kvaliteter. Det er vel så mye menneskene og livet mellom husene som gjør by og tettsted attraktive. Ved å styrke det sosiale liv og tilby varierte kulturopplevelser, løfte frem og formidle lokalhistoriske identitetsbærere og arenaer for aktivitet og deltakelse og inkludere spennende utsmykning i offentlige rom, får stedene særpreg og attraktivitet. Kunst og kultur vil være en betydelig drivkraft i stedsutviklingen.

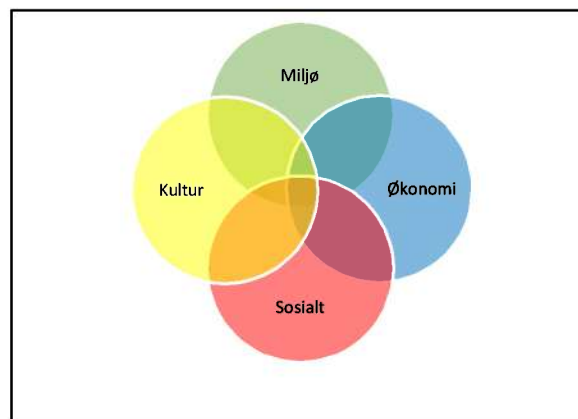
Kultur - bærekraftig utvikling

Vi skal utvikle bærekraftige bysamfunn og tettsteder i Ullensaker. Begrepet bærekraftig utvikling defineres i FN rapporten Vår felles fremtid (1987) som samfunnsutvikling som tilgodeser dagens behov uten å ødelegge kommende generasjoners muligheter. Kultur er den 4. pilaren i en bærekraftig utvikling, i tillegg til de tre dimensjonene sosial, økonomisk og miljø. Disse fire griper inn i hverandre, har en gjensidig påvirkning og må samvirke for at samfunnsutviklingen skal være langsiktig bærekraftig. Kultur blir dermed en viktig nøkkel i en bærekraftig utvikling.

Den oppvoksende generasjon vil leve og arbeide i en verden hvor bærekraftig utvikling i økende grad står på dagsorden. Forutsetningen for å mestre disse utfordringene i framtida er å kunne delta i og mestre den lokale verden her og nå og ha nødvendig handlingskompetanse.

For å utvikle en sterkere bærekraft behøver vi å ha synlig kultur rundt oss som vi benytter på flere og ulike måter. Derfor trengs en tydelig kulturvisjon og gode arbeidsmål for Ullensaker, der virksomheter sammen og med hjelp av kunst og kultur forsterker utviklingen mot et bærekraftig lokalsamfunn.

Det betyr å arbeide for å styrke Ullensakers innbyggers muligheter til meningsfulle liv, ha innflytelse, samhørighet og identitet gjennom kunst og kultur. Det betyr også å styrke lokalsamfunnets utvikling og kreativitet ved hjelp av kunst og kultur. Dette vil blant annet berøre arbeidet innen skolen, eldreomsorgen, miljøarbeidet, integrering av nye innbyggere, næringslivet og steds- og bymiljøene.

2.2 Kulturens verdi og betydning for mennesket og samfunnet

Kultur i menneskers liv

Kunst og kultur har vært en del av menneskets liv så langt tilbake i historien som vi kjenner. Gresk mytologi forteller at alt tilsynelatende var såre godt da guden Zeus hadde skapt verden. Bortsett fra at verden var taus, den hadde ingen stemme, intet uttrykk. Da skapte gudinnen for hukommelsen, Mnemosyne, og Zeus de 9 musene for kunst, filosofi og vitenskap, slik at verden og menneskene kunne komme til uttrykk.

Kultur er samfunnsbyggende

Kultur gjør et lokalsamfunn til noe mer enn en samling individer. Kultur er selve blodstrømmen – livet, den er limet som er med og holder samfunnet sammen i en tid med stor vekst, stor flytteaktivitet og mange endringer.

Kulturaktivitet leder til positiv samfunnsatferd med respekt for andre, og styrker lokalsamfunnet fordi den oppmuntrer til ansvar for nærmiljøet gjennom deltakelse og medvirkning. Kultur gir stolthet og tilhørighet, og da vil man som innbygger også søke å bidra, ikke bare kreve tjenester.

Kultur gir mestring, utøvelse, respekt, toleranse og sosial tilpasning – alle viktige kvaliteter for et godt lokalsamfunn. Samtidig fremmes toleranse, kunnskap, ferdigheter, helse og trivsel. Uten kultur i vid forstand blir lokalsamfunnet fattig. Et bredt kulturliv gir håp, tro og entusiasme.

Den menneskelige kreativiteten er drivkraften som er avgjørende både i økonomi og samfunn.

Kreativiteten verdsettes høyere enn noensinne – og det er kultur som utvikler kreativiteten.

Kulturens egenverdi – i kraft av seg selv

Kulturell aktivitet og opplevelse er en av menneskets viktigste ressurser. Både forskning, litteratur og filosofi understreker betydningen av kunst og kultur som grunnlag for menneskelig utvikling.

Kultur angår alle, uavhengig av alder og funksjonsnivå. Mennesket har en skapende kraft i seg som må få uttrykk gjennom kunst og kultur. Alle har også behov for sanselige kultur-opplevelser som løfter øyeblikkets intensitet, gir følelsen av å være i live på en sterkere og rikere måte og setter tanker og følelser i en tilstand av dyp oppmerksomhet. Det skaper mening i livet, forstørrer livsperspektivet vårt og gir oss dannelse som mennesker.

Kultur er aktivitet og følelsesmessig engasjement som motvirker likegyldighet, resignasjon og apati, forløser kreativitet og menneskets ressurser og gjør det mulig for samfunnsborgerne å være også bidragsytere og ikke bare nytere og forbrukere av tjenester. Kunst og kultur er nøkkelen for mennesker til å gjøre noe med livene sine. Til å snu en negativ situasjon til noe positivt, endre kurs og ta i bruk det friske og kreative i seg selv.

Kultur er også redskaper til å forstå verden med. Vi kan kun forstå verden gjennom noe, og erfaringer viser at kulturens uttrykksformer kan være tilgang til forståelse på en mer om-fattende, intuitiv og estetisk refleksiv måte enn teoretiske forklaringer gir mulighet for. Ofte er det enklere å benytte bilder enn å komme med en lang forklaring med mange ord. Ved bruk av bilder oppfatter vi intuitivt nye sammenhenger. Sammenhengene kan føre til kreative spørsmål og nye ideer kan gjøres tilgjengelig.

I tillegg til kulturens egenverdier har kunst og kultur en rekke sideeffekter som er nødvendige og nyttige for samfunnet og samfunnsutviklingen, også med økonomisk og sosial gevinst.

Møte med kulturfagene tidlig i livet

Kulturarbeid blant barn og unge er viktig. At unge mennesker så tidlig som mulig får oppleve kunst og kultur gir dem en rekke kvaliteter i deres liv. Blant annet forskningsprosjektet DICE (Drama Improves Lisbon Key Competences in Education – er et internasjonalt prosjekt støttet av EU) viser at unge mennesker som får musikk, teater og drama i undervisningen scorer bedre på en rekke områder sammenlignet med medelever som ikke får denne undervisningen.

Dramaelevne viser mer empati, takler bedre stress og er flinkere til å løse problemer. De trives bedre på skolen, liker skoleaktiviteter bedre, de er betydelig mer tolerante overfor både minoriteter og elever fra andre land. Dessuten er de mer aktive borgere ved at de viser mer interesse for å stemme og for å uttrykke meningen sin offentlig.

Kultur gir læring

En langtidsstudie fra Sveits viser at musikkaktivitet forbedrer leseferdigheter og uttrykksevne, gir IQ-økning etter 4 år, forebygger konsentrasjonsproblemer, bedrer sosial kompetanse og atferd. I tillegg viser kunstundervisning terapeutiske effekter i form av større glede, engasjement og personlig tilfredsstillelse. Det gir økt kunnskap og ferdigheter innenfor de respektive kulturfagene, dypere innsikt i sosiale og kulturelle spørsmål, utvikler kreativ og selvstendig tenkeevne og bedrer sosial og personlig utvikling.

Undersøkelser om kunst – og kulturfagenes betydning i opplæringen

En rekke studier viser kunstfagenes viktighet i opplæringen. En av de mest betydningsfulle undersøkelsene er Unesco-undersøkelsen "The Wow-Factor" fra 2006, utført av professor i kreativitet Anne Bamford.

I denne undersøkelsen sammenlignes 60 land med ulik kvalitet på opplæringen innen kunst- og kulturfagene. Undersøkelsen slår fast at god kvalitet i kunst- og kulturfagene gjør at elevene skårer bedre i PISA-undersøkelsene, dvs de mer tradisjonelle fagområdene som språk, matematikk osv. I tillegg øker kunst og kultur i skolen elevenes motivasjon og styrker deres sosiale og kulturelle kompetanse.

Undersøkelser i Norge

På oppdrag fra Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen (KKS) gjennomførte Anne Bamford en undersøkelse av situasjonen for kunst- og kulturoplæringen i Norge 2010/11. Kartleggingen

munnet ut i en rapport «Arts and Cultural Education in Norway».

Noen av konklusjonene derfra er:

- Kunst- og kulturfagene bedrer elevens forhold til skolen og dermed læring i andre fag. Vesentlig er det at undervisningen er av god kvalitet.
- God opplæring i kunst og kulturfag i skolen er spesielt viktig for gutter, elever med annen kulturell bakgrunn enn norsk og elever med spesielle behov.
- Behovet for å forbedre lærerutdanningen er stor for å oppnå god kvalitet i kunst- og kulturoplæringen.

Det finnes flere forskningsrapporter som senere har bekreftet konklusjonene i "The Wow - Factor".

Finland øker

I læreplanen 2016 for finske skoler øker musikkundervisningen ytterligere. Finnene vil ha mer musikk. Ikke bare fordi kunsten har en verdi i seg selv, men også fordi de opplever at estetiske fag har en innvirkning på skolemiljøet. De som ikke er så flinke i teoretiske fag kan ha en styrke i de estetiske. De skolene som klarer å gjennomføre kunstneriske prosjekt gjør det også godt faglig.

Svært bekymringsfullt....

Slik starter konklusjonen i en utredning fra Kunnskapsdepartementet om hvordan det står til med utdanningen i estetiske fag. Det største problemet anses å være mangelen på kvalifiserte lærere. Det skyldes at estetiske fag har lav status og mange skoler satser derfor ikke på å tilsette faglærere. Mange høyskoler tilbyr ikke lenger musikk, kunst eller håndverk. Fagene er så sterkt redusert i lærerutdanningen at det er mulig å fullføre utdanningen uten estetiske fag i porteføljen. Resultatet er at det i grunnskolen i dag finnes et økende antall lærere som bare har sin egen grunnskoleopplæring som grunnlag for sin undervisning i estetiske fag. I tillegg er timetallet i fagene de siste 10 årene blitt redusert fra 20 % av det totale timeantallet til ca 12,5 %. Samtidig publiseres det jevnlig forskningsartikler som viser positiv sammenheng mellom Pisaresultater og arbeid med kreative fag.

Kultur og eldre

Et menneske legger ikke bort sine evner når det blir gammelt, heller ikke slutter det å være et åndsmenneske. Derfor må seniorpolitikken gi stort rom for kultur og mye omtanke for aldrende mennesker som samfunnsmennesker, uavhengig av alder og funksjonsnivå. Kultur fremmer livslyst og hindrer at eldre mister troen på seg selv og sin livsevne. Der finnes ingen aldersgrense for intellekt og følelsesliv, heller ikke for livslyst! Den åndelige appetitten må gjenskapes hos de som er i ferd med å miste troen på at de enda kan leve et fullverdig liv. Dette er en menneskerett iflg FN-konvensjonen 1966 og FNs Menneskerettighetserklæring 1968.

Identitet og tilhørighet

Kunst og kultur bidrar til å skape identitet. Positiv bruk og mestring av egne ressurser styrker selvbildet og kulturopplevelser skaper minner som er råmaterialet i fortellingene om oss selv. Kultur skaper møteplasser mellom likeverdige partnere, kulturelt mangfold utvider identiteten, kultur blir identitetsmarkører og skaper anerkjennelse, kultur gir kraft til å delta aktivt og ha en mening, kultur formidler tradisjoner – og kultur bygger broer på tvers av alle barrierer. På denne måten skaper kultur identitet, tilknytning og stolthet og kan være med og hindre rotløshet, utenforskap og fremmedgjøring i forhold til eget lokalmiljø. Dette kan også være med og hindre etablering av negative miljø og grupperinger. Å dele gode kultur-opplevelser gir en positiv, felles referanseramme.

Engasjement og deltakelse

Sosiale tilstelninger og kulturbegivenheter samler folk, skaper stemning, gir impulser og vekker offentlig debatt. Kultur gir med det et grunnleggende bidrag til et folkelig engasjement og deltakelse i samfunnslivet og bidrar til å ivareta demokratiet og ytringsfriheten.

Møteplass i lokalsamfunnet

Kultur får egenverdi for den enkelte når den oppleves, men kultur har også verdi gjennom at vi er til stede sammen, enten som tilskuere og publikum, eller som deltakere og utøvere. Denne interessen og gleden, denne undringen og utfordringen kunst og kultur gir, gjelder langs hele livsløpet.

Kulturaktivitet utvikler fellesskap i lokalsamfunnet på tvers av generasjoner og kulturer og er et vesentlig bidrag i arbeidet med å skape naturlige møteplasser for mennesker, ikke minst ift nye

innbyggere.

Kulturarv og historie

Mennesket har til alle tider hatt behov for tilhørighet, gjenkjennelse og mening, å kunne være en del av en større, tilbakeskuende sammenheng. Synliggjøringen av tidligere tiders levesett i autentiske miljøer formidler historien, representerer kontinuitet og gir identitet til mennesker og steder. Ved å gi særpreg bidrar kulturmiljøer også til attraktive bosteder og ny verdiskaping. Slik har en tilgjengelig kulturarv betydning for menneskers tilhørighet, identitet og trivsel. Dette har betydning for både etablerte innbyggere og tilflyttende, nye mennesker som skal finne sin plass i Ullensaker. I en verden der ulike land og kulturer er brakt tettere sammen blir kulturarven enda viktigere for kulturell selvforståelse og utvikling. Trygghet og tilhørighet i egen kultur er essensielt for å kunne møte andres kultur med respekt.

Kultur og folkehelse

Opplevelser knyttet til natur, kultur og helse bidrar til innbyggernes helse og livskvalitet. Deltakelse i aktiviteter i fellesskap med andre hvor man kan utfolde seg i et stimulerende og mangfoldig miljø gir innbyggerne økt livskvalitet og er grunnleggende i folkehelsearbeidet.

Kulturaktiviteter representerer livslang læring, opplevelser og aktivitet.

Forskere ved Det medisinske fakultet ved NTNU i Trondheim har kunnet dokumentere at de som konsumerer kultur i en eller annen form opplever bedre helse, er mer tilfreds med livet sitt og har mindre forekomster av angst og depresjon, sammenlignet med folk som ikke er så opptatt av kultur.

Kunst i det offentlige rom

Alle har et forhold til kunst. Kunsten gjør noe med oss. Den utløser sterke meninger og følelser og er ofte en modningsprosess. Den beveger, provoserer, vekker oss og danner grunnlag for refleksjon og dialog. Kunsten deltar i den offentlige samtalen, utvider vår virkelighetsforståelse og opplevelse og har også en helsemessig gevinst.

Arnulf Kolstad ved Psykologisk institutt, NTNU skriver flg. om samspillet mellom kunst/ utsmykning og helse i artikkelen *Helbredende kunst – finnes det: Sanseinntrykkene har betydning for om vi er glade eller triste, positive eller negative, om vi føler overskudd og egenverdi, eller det motsatte. Vakre sanseinntrykk utløser gode følelser og tanker, som igjen influerer på somatiske og fysiologiske kroppsfunksjoner. Det er helsebringende å sanse noe vi synes er pent og dermed verdifullt: Blodomløpet, lymfesystemet, nervesystemet og andre kroppsfunksjoner avhenger av sinnstilstanden, hva vi tenker på og hvordan vi føler. Sanseinntrykkene har dermed både direkte og indirekte betydning for helse og velvære, for følelsen av overskudd og energi.*

Et steds identitet, historie og ikke minst mangfold kan fortelles gjennom utsmykning. Kunstverk kan fungere som metaforer med en sammenheng og danne symbolske, fortellende kontekster. Kunst er viktig for samfunnet som helhet og for den enkelte. Kunsten bidrar til et steds eksterne strukturer og gir en annen begrunnelse for stedet enn den rasjonelle og økonomiske. Den gir en sanselig målestokk og skaper identitet, fellesskapsfølelse og kollektiv bevissthet, ikke bare effektivitet.

Kunsten skal være der folk er, ikke bare i gallerier og museer. Men kunsten som oppsøker folk må være annerledes, andre hensyn må tas. Den skal være med og skape gode møteplasser for publikum og senke den mentale terskelen for kunstopplevelser. Vi husker gjerne steder vi besøker ut fra hvordan de er utformet. Offentlig kunst setter spor og har betydning for stedsutviklingen.

Å satse på kunst som en del av stedsutviklingen er derfor viktig. Alt for mange steder har blitt for like og ensartet, der det kunne blitt uensartet og gitt et undringens rom som viser at livet inneholder verdier som ikke kan veies og måles. Kunst motvirker åndsforlatte, urbane tomrom. For å løfte stedsutviklingen trengs kreative ideer og et fritt hode, en annen innfalls-vinkel enn det arkitekter, planleggere og eiendomsutviklere kan bringe inn. Kunsten må derfor inngå i en tidlig fase av planleggingen og kunstnere må inviteres inn i prosessen.

Økonomisk vekst og utvikling

Overordnede økonomiske og samfunnsmessige endringer har ført til økt etterspørsel etter kultur og opplevelser. Næringsveksten innenfor en utvidet og ekspanderende kultursektor er stor, opplevelsesindustrien er hurtig voksende og kultur benyttes som motor i utviklingen og gjenoppfriskingen av steder og områder. Kultur som eksponent for kommunens særegenheter

profilerer og gir steder særpreg, styrker identiteten hos befolkningen, gir rom for opplevelser og skaper et inkluderende og sosialt samfunn. Kulturnæringer skaper ny vekst og arbeids-plasser, tiltrekker seg kreative mennesker og tilbyr nye tjenester som igjen skaper behov for enda flere. Aktivitet avler aktivitet.

Områder preget av kulturaktivitet kan bli attraktive bolig-, rekreasjons- og arbeidssteder. Arkitektonisk interessante og attraktive områder kan tiltrekke seg nye beboere og næringsliv. Slik kan kultur generere ringvirkninger som skatteinntekter, underleveranser, arbeidsplasser og økt generelt konsum.

I tillegg kan det bidra til omstilling og innovasjon i næringslivet, skape nye arenaer for samarbeid, kombinere ulike former for kompetanse og erfaring og finne nye løsninger som kan føre til nytenking, kreativitet og forandring, som igjen skaper en beredskap for forandring.

2.3 Frivillig arbeid innen kunst og kultur

Økonomisk, sosial, menneskelig og samfunnsmessig verdi

En av bærebjelkene i kulturarbeidet i Norge er den frivillige innsatsen som gjøres av tusenvis av ivrige dugnadsarbeidere. I flg Statistisk sentralbyrå utgjør verdiskapingen av det frivillige arbeidet mer enn 100 milliarder kroner hvert år. Mer enn 50 % av innbyggerne deltar hvert år i en eller annen form for frivillig arbeid og 30 % av innbyggerne er organisert i en frivillig organisasjon. Frivillig sektor yter dermed store bidrag til samfunnet av både økonomisk, helsemessig og ikke minst av menneskelig og samfunnsmessig art.

Frivilligheten er i endring

Forskningen viser at frivilligheten befinner seg i en ny fase av institusjonell endring som kjennetegnes av nettverkssamfunn og individualisert frivillighet. Det er en dreining mot å gi penger i stedet for tid, tradisjonelle organisasjonsmedlemskap er blitt mindre viktige og motivene for å delta har endret seg. Samtidig har de sosiale forskjellene i frivilligheten økt. Flere faktorer driver frem endringene i frivillig sektor: økt velstand, økt innvandring og et mer flerkulturelt samfunn, digitaliseringen og framveksten av sosiale medier. Et annet utviklingstrekk er individualiseringen. En ser en tilbakegang av kollektive identiteter og sosiale bevegelser og en fremgang i individualiserte former for frivillig innsats.

Kravene til de frivillige organisasjonene har økt og noen organisasjoner har utviklet en mer profesjonalisert drift. Samtidig har kravene til mer kompetanse blant de frivillige bidratt til økende sosiale og økonomiske forskjeller i frivilligheten.

I tillegg til at frivilligheten bidrar med en stor tjenesteleveranse er den også viktig for vedlikeholdet av demokratiet og samfunnsorganiseringen. Den sørger for at folk møtes, og det oppleves meningsfylt og viktig å yte en frivillig innsats. Samfunnet er tjent med en levende frivillighet. Svekkelse av frivilligheten er en svekkelse av samfunnet.

Regjeringen erkjenner at det er behov for en mer aktiv frivillighetspolitikk og vedtok landets første Frivillighetserklæring i januar 2015. Kommunenes Sentralforbund og Frivillighet Norge fornyet sin ett år gamle Samarbeidsplattform i januar 2015. Plattformen fastsetter prinsipper for å styrke relasjonen mellom offentlig og frivillig sektor i Norge.

Frivillig arbeid – livskvalitet

Både psykologer, sosiologer og økonomer forsker på hva som styrer lykke og tilfredshet i livet. En ny studie som er basert på verdens største database i sitt slag viser at for mange av oss svinger lykkenivået livet igjennom. Vi kan selv påvirke lykkenivået gjennom de personlige valg og mål vi setter for livet. Personer som er ikke materialistiske og prioriterer uegennyttige formål eller forholdet til egen familie er lykkeligere enn de som prioriterer økonomisk suksess. Deltakelse i frivillig arbeid og kulturelle aktiviteter gir lykkegevinst. Bruce Heady ved Institutes of Applied Economics and Social Research ved Melbourne University har lagt fram et viktig arbeid om dette.

Universitetet i Gøteborg

Forskere ved Gøteborgs universitet har studert publiserte data for å finne ut hva som skaper lykke og tilfredshet. Den gjennomgående konklusjonen i alle studiene er aktivitet. Folk opplever større lykke

ved aktivt å delta i samfunnslivet, blant annet gjennom frivillig arbeid og kulturelle aktiviteter.

Erasmus Universitet i Nederland

Professor Ruut Veenhoven ved Erasmus University i Nederland trekker følgende konklusjon i sin studie:

I samfunn hvor frivillig arbeid er vanlig er den gjennomsnittlige borger lykkeligere, selv om han eller hun ikke arbeider som frivillig selv. På individnivå er lykke og frivillig arbeid knyttet til hverandre.

Spørsmålet er om folk blir lykkeligere av å arbeide som frivillig eller om lykkelige mennesker er mer tilbøyelige til å bruke tiden sin på andre. I følge Veenhoven er begge påstander sanne. Frivillig arbeid bidrar til lykke på flere måter. Det gir mer sosial kontakt og bedrer sjansen til å bli kjent med andre utover det frivillige nettverket fordi det forbedrer folk sosiale ferdigheter. Både i et individperspektiv og et samfunnsperspektiv må det være klok investering å satse på gode rammevilkår for frivilligheten og kulturen.

2.4 Profesjonelt kulturarbeid og næring

To Stortingsmeldinger omhandler profesjonelt kulturarbeid og kulturnæringer:

Stortingsmelding nr. 22 (2004-2005) *Kultur og næring*

Stortingsmelding nr 31, 2006 – 2007 *Åpen, trygg og skapende hovedstadsregion*

I disse meldingene behandles kulturlivets kvaliteter i forhold til utvikling av nye næringer. Det sies at etterspørsel etter kulturkompetanse øker, bl.a. gjennom konkurransen om kunder hjemme og ute. Produktenes kulturinnhold skiller seg ut fra konkurrenter, og dette stiller store krav til kreativitet og innovasjon.

Kultur og verdiskaping

En stor del av landets bedrifter innenfor kulturnæringene holder til i Oslo og regionen rundt. Det skjer en rask vekst av miljøer med kulturnæringer og kunnskapsmiljøer.

Når folk kjøper et produkt blir det lagt stadig større vekt på at det forbindes med et innhold og en livsstil. Kultursektoren er en viktig kilde til kunnskap og kreativitet som nye produkter, ideer og opplevelser kan utvikles fra.

I hovedstadsregionen kan kultursektoren og opplevelsesøkonomien spille en viktig rolle for stedsutvikling, identitetsutvikling, for å tiltrekke seg arbeidskraft, nyetableringer og for å profilere regionen.

Kultur- og kreative næringer

Begrepet kultur- og kreative næringer omfatter annonse- og reklamevirksomhet, arkitektur, bibliotek og museum, bøker, aviser, blader, design, film, foto, video, kunstnerisk virksomhet (utøvende og skapende kunst, kunsthåndverk), musikk, TV og radio. Hoveddelen av kultur- og kreative næringer består av små bedrifter. Sett på landsbasis vokser disse næringene raskere i Osloregionen enn resten av landet. Kulturnæringene gir både sysselsetting i regionen og de beriker folks hverdag.

Statistisk kan det vises til at i byer med mange kunstnere finner vi også god vekst i de kunnskapsintensive eller kreative næringene og en høy andel beboere med høy utdanning. En framgangsrik byregion har stort behov for å knytte gode talenter til seg. Oslo-regionen har 50 % av alle landets arbeidsplasser i de kunnskapsintensive næringene og kreative yrker.

Både økonomiske lokaliseringsmotiver og arbeidskraftens ønske om bosted spiller en rolle for at så mange kunnskapsintensive bedrifter er i Oslo-regionen. Her er det en vekselvirkning, men stedets kvaliteter (bokkvaliteter, velferd, kultur, åpningstider, mangfold og toleranse) betyr mye for alle som kan velge mellom ulike arbeidsteder, og bedriftene må i stor grad etablere seg der kompetansen vil bo.

Profesjonelt kulturarbeid

Et samfunn er avhengig av mennesker som har kreative krefter og skapende evner. Profesjonelt utdannede og arbeidende kunstnere og kulturarbeidere driver utviklingen framover på sine felt.

Denne kulturelle kapitalen må foredles og tas i bruk. I et samfunn med interaksjon på tvers av miljøer og fagprofesjoner vil et kreativt og innovativt kulturliv også overføres på andre deler av samfunnslivet. Dessuten bidrar kulturbaserte næringer i seg selv til vekst og er også en vekstimpuls for andre næringer.

Richard Florida – Den kreative klasse

Richard Florida, amerikansk professor i blant annet økonomi, sosiologi og statsvitenskap med spesielt søkelys på by og regionplanlegging, har vekket internasjonal oppmerksomhet gjennom sine teorier om samfunnsutvikling. Florida mener å ha funnet svaret på hvorfor noen steder eller byer gjør det bedre enn andre; De har en overrepresentasjon av kreative, talentfulle og ikke minst åpne mennesker – benevnt som Den kreative klasse.

Floridas teorier er vanligvis brukt i større byer, men mye tyder på at forholdet er det samme også i mindre målestokk.

Florida mener at regional utvikling i større grad bør fokusere på å få mennesker til å trives enn på at bedrifter skal trives. I følge Florida er det fire grunnleggende elementer som må være tilstede for å lykkes: Teknologi – Talent – Toleranse – De lokale kvaliteter, d.v.s. tjeneste- og kulturtilbud, småbykvaliteter, fysiske forutsetninger, stedsmentalitet

2.5 Det offentliges kulturrolle

Nasjonal kulturlov pålegger det offentlige:

Å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, slik at alle mennesker, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå, etnisitet skal få delta i kulturaktivitet og oppleve et bredt mangfold av kulturuttrykk.

Det forplikter stat, fylkeskommuner og kommuner å sørge for å gi kulturell virksomhet gode og forutsigbare rammevilkår.

Kulturvirksomhet er definert som:

- Å skape, produsere, utøve, formidle og distribuere kunst- og andre kulturuttrykk
- Å verne om, fremme innsikt i og videreføre kulturarv
- Å delta i kulturaktivitet
- Å utvikle kulturfaglig kunnskap og kompetanse

Fylkeskommunenes og kommunenes oppgaver omfatter:

Å sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemiddel og tiltak som fremmer og legger til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet, regionalt og lokalt.

Stat, fylkeskommuner og kommuner skal sørge for:

- At kulturlivet har forutsigbare utviklingsvilkår
- Å fremme profesjonalitet og kvalitet i kulturtilbudet og legge til rette for deltakelse i kulturaktiviteter

I tillegg forpliktes kommunene og gis kunnskap og føringer også gjennom en rekke andre lover, utredninger og stortingsmeldinger der kulturperspektivet er forankret. Det gjelder Plan- og bygningsloven, Opplæringsloven, Barnehageloven, loven om Folkebibliotek, Folkehelse-loven, Kulturutredningen 2014, Samhandlingsreformen, stortingsmeldingene Morgendagens omsorg, Leve med kulturminner, Kultur og næring, regjeringens Frivillighetserklæring og Folkehelsemelding, samt internasjonale føringer som FN-konvensjonen 1966, FNs Menneskerettserklæring 1968, FNs konvensjon om barnets rettigheter og Farokonvensjonen.

Dette betyr at det offentliges, d.v.s. også kommunenes kulturansvar er av vesentlig betydning for å sikre et sterkt, velfungerende og variert kulturliv. For å lykkes må kommunene innta en initierende, koordinerende og samarbeidende rolle ift alle aktører som kan bidra. Å utløse aktivitet og opplevelser i samarbeid med andre er viktig, i tillegg til å ivareta kulturområdene som kommunen selv drifter.

3 STATUS OG UTFORDRINGER I ULLENSAKER

3.1 Byen og tettstedene

Jessheim skal være en av to regionale byer på Romerike, med et omland på mer enn 100 000 innbyggere. Byen er allerede et knutepunkt for kollektivtrafikk, et av landets største kjøpesentre ligger midt i Jessheim sentrum og en rekke offentlige regionale kontorer/ virksomheter er lokalisert her. På disse områdene har Jessheim en regional posisjon.

Byplan Jessheim 2030 og Byutviklingsstrategi for Jessheim skal sikre at utviklingen av Jessheim blir preget av helhet og forutsigbarhet. Kommunestyret har vedtatt følgende visjon og mål for Jessheim;

Byplan Jessheim 2030

Visjon

Jessheim - tilgjengelig og levende regionsenter.

Utviklingen av Jessheim skal preges av innovasjon, åpenhet, mangfold, toleranse, demokrati og med den menneskelige dimensjon i fokus.

Tre av hovedmålene

- Jessheim skal være et attraktivt, levende og trygt bysentrum – med gode og inkluderende møteplasser for opplevelse, aktivitet og refleksjon. Byens langsiktige behov for offentlige byrom og funksjoner skal ivaretas.
- Jessheims særpreg og unike kvaliteter skal ivaretas og formidles.
- Jessheim skal ha god intern tilgjengelighet med nærhet til idretts- og fritidsaktiviteter, kultur- og handelstilbud og friluftsområder

Bykjernen som møtested

Jessheim har endret seg fra bygdesenter til regional by. Handels- og opplevelsesbyen er i forandring med stadig flere besøkende. Folk vil komme fordi de har lyst til å være der, ikke bare fordi de må eller har en praktisk begrunnelse for det. Folk har tid og råd til å oppholde seg i sentrum, på dagtid og kveldstid og i alle årstider. Kulturelle og sosiale aktiviteter vil prege gater og plasser, utekafeer, markeder og opptredener blir dagligdagse. Sosial shopping vil overta mye av rollen fra en mer funksjonell handel.

Arkitektur gir fysiske rammer vi ønsker skal være vakre og innbydende, men disse skaper ikke i seg selv byens liv og kvaliteter. Det er menneskene og livet mellom husene som vil gjøre Jessheim attraktiv. Da må det sosiale liv styrkes, det må tilbys varierte kulturopplevelser og byen må få særpreg og identitet. Kultur må bli tydelig som en drivkraft i byutviklingen.

En vellykket utvikling av «det nye byliv» på Jessheim gir trolig den beste garanti for en trygg og trivelig by og også for opplevelsen av en inkluderende og demokratisk kulturby. Det er når steder er tomme for folk at de oppleves utrygge og utrivelige.

Livet i tettstedene

Fortetting av eksisterende tettsteder og et sterkt jordvern er sentralt i kommunens utbyggingsstrategi iflg kommuneplan 2015 - 2030. Befolkningsveksten styres i hovedsak til Jessheim, noe til Kløfta og en mindre del til de øvrige tettstedene Mogreina, Nordkisa, Hovin/Sand, Algarheim og Borgen. Kommuneplaner også tydelig på at ikke bare Jessheim by, men også tettstedene skal utvikles som tydelige sentra med nødvendige funksjoner og møteplasser.

Ullensaker kommune har høy bevissthet på kulturhistorie, verneverdig bebyggelse og kulturlandskapet som viktig premissleverandør for planlegging av kommunens tettsteder og hvordan tettstedene skal utvikles. Registreringer og beskrivelser av kulturhistorie og dagens fysiske forhold

brukes som et bakteppe til å forstå utviklingen og verdiene som ligger i tettstedet.

Kommunedelplan Kløfta Kunst og kultur er nødvendig for at mennesket skal trives og utvikle seg. I byer og tettsteder skaper kunst og kultur verdier og blomstrende samfunn. Det gir økonomiske og målbare verdier, men også menneskelige og samfunnsmessige gevinster som er nødvendige for å utvikle gode, levende og aktive lokalsamfunn der menneskene deltar, bidrar og tar ansvar. Kunst og kultur gir robuste og bærekraftige mennesker. Kunst og kultur bidrar til å skape identitet, tilhørighet, nettverk, dialog og dannelsen i samfunnet.	Kommunedelplan Kløfta Områder som inkluderes i dette er: • Stedets arenaer og deres innhold for aktivitet, utfoldelse, kunnskaps- og informasjonsheving og opplevelser for hele mennesket • Møteplasser som samler folk på tvers av alder, dvs. de offentlige rom • Kulturarv og lokalhistorie • Arkitektur • Kunst og design i det offentlige rom • Kreative arbeidsplasser/virksomheter
Det er blant annet dette som gir identitet til steder og som også viser hva slags sted Kløfta er i dag og skal være i fremtiden.	

Utfordringer

Ja takk, begge deler

Det er viktig å få til et samspill mellom det levende bysenter og det gode tettsted – til gjensidig glede for begge samfunn. Det er ikke slik at når en gjør sentrum så interessant at folk ønsker å bruke mer tid der, så utarmes nærmiljøene for menneskelige ressurser.

Sentrum utgjør knutepunktet for alle innbyggerne i et bysamfunn, og uansett hvor godt et tettsteds sosiale og kulturelle liv fungerer, kan det ikke erstatte det mangfold av kulturtilbud som bør finnes i et pulserende bysentrum. En erkjennelse av dette må få som konsekvens at det bygges opp et rimelig fundament av kulturtilbud i tettstedene som ikke erstatter, men utfyller sentrumstilbudene.

Problemet er ikke at folk oppholder seg for lite i eget lokalmiljø, men at de ofte er lite sosiale når de er der.

3.2 Ullensakers regionale rolle

Ullensaker og Jessheim ligger sentralt i regionen Øvre Romerike. En region med et innbyggertall på ca 92 000, økende til 120 000 frem mot 2030. Jessheims rolle som regionsenter må benyttes til å bygge nettverk og faglig samarbeid innen kunst- og kulturområdet, som styrker det regionale tilbudet. Det blir viktig å tenke regionalt i forbindelse med drift og utvikling av kunst- og kulturvirksomheter i vårt område.

Kultur brukt for å skape identitet, aktivitet og oppmerksomhet er kjent fra mange kommuner, steder og byer. De som lykkes i dette har et bevisst forhold til hva de legger vekt på og hvorfor.

Mange satser på å sette opp signalbygg, strategisk plassert som er lett gjenkjennelige. Her i landet har vi sett hvordan Den Norske Opera har blitt et fyrtårn for Oslo.

Festivaler, arrangement og kunsttiltak er en annen strategi. For eksempel har Fjærland utviklet sitt eget konsept "bokbygda", og Nordland fylkeskommune "Skulpturlandskap Nordland". Begge disse spesielle satsingene har skapt mye debatt og oppmerksomhet, langt utover Norges grenser.

Andre har prioritert å skape seg et image som innovativ og interessant kulturby. På den måten ønsker de å fremstå med et nyskapende image, som igjen tiltrekker seg innbyggere som er kreative, høyt utdannede eller på annen måte tilfører stedene nye ressurser. Kjente eksempler i Norge er Cultiva i Kristiansand og Stavanger som Europeisk kulturby 2008.

Hva har Ullensaker av regional interesse?

Kulturminner og museer

Ullensaker har en rekke kulturminner og miljøer. Flere instanser er involvert i å ivareta, dokumentere, formidle og skape verdier av disse. Akershusmuséet drifter Ullensaker museum, Forsvarsmuseet har ansvar for Flysamlingen og SAS sitt historielag drifter SAS-museet som formidler flyselskapets historie. Alle tre museene ligger i Gardermoen kulturpark og har et betydelig utviklingspotensial. Raknehaugen, som eies av Ullensaker kommune, er det mest kjente kulturminnet, med et stort uutnyttet potensiale for formidling, opplevelser og verdiskaping. Her er det mulighet for å utvikle et regionalt og nasjonalt besøksmål. Også Trandumsbogen med sin krigshistorie har interesse og verdi både på regionalt og nasjonalt plan.

Skole og utdanning

Innen videregående skole og scenekunstutdanning har kommunen to store regionale aktører. Jessheim videregående skole og Romerike folkehøgskole.

Jessheim Videregående skole har flere yrkesfag og linjer for de estetiske fagene musikk og drama og design og håndverk. Romerike folkehøgskole har linjer innen scenekunsthagene for musikk, teater, scenografi, kostymer og lyd- og lysdesign.

Disse to skolene er hvert år fylt med ressurssterke unge mennesker som leverer en rekke flotte oppsetninger til lokalmiljøet. Dette i tillegg til høyt kvalifiserte profesjonelle pedagoger og utøvere som arbeider ved institusjonene. To viktige arenaer for kulturutviklingen i Ullensaker er samarbeidet med de to skolene.

Regional kulturarena

Jessheim har et regionalt kulturhus med et innhold som betjener hele Øvre Romerike og er eneste scene for Riksteatret i Akershus. Det er et mål at kulturhuset skal forbli konkurransedyktig, samtidig som det må arbeides for å utvikle nye institusjoner som kan få statlig og regional delfinansiering. Jessheim bibliotek er lokalisert i kulturhuset og har utviklingspotensial i tråd med endringer i Bibliotekloven og ny nasjonal Bibliotekstrategi.

Utfordringer

I Osloregionen er en stor del av profesjonelle kulturarbeidere og de med høyere utdanning konsentrert til Bærum/Asker og Oslo kommuner. Follo ligger rundt landsgjennomsnittet, mens Romerike har færre innbyggere i kreative yrker og med høyere utdanning enn forventet ut fra landsgjennomsnittet. Ønsket er at andel profesjonelle kulturarbeidere og kulturbaserte næringsvirksomheter skal øke.

Erfaring fra flere vestlige land er at kreative og høyt utdannede personer i et område trekker til seg, eller stimulerer til oppstart av nye, kunnskapsintensive virksomheter.

Ullensaker har mulighet for å utvide sin rolle som vertskommune for regionale kultur-virksomheter, kreative næringer og opplevelsestilbud, noe som vil gi positive ringvirkninger for kommunen. Noen aktuelle områder er:

- Utvikle partnerskapsavtaler med Akershusmuséet, Romerike folkehøgskole og Jessheim videregående skole om utviklingsprosjekter.
- Utvikle partnerskapsavtaler med næringslivet, regionale miljøer, private og lag og foreninger for å utvikle nye kulturtilbud, gjerne mer prosjektbaserte tilbud på tvers av kjente organisasjonsformer.
- For å få flere arbeidstakere til Ullensaker innen kreative yrker kan det satses på de som allerede bor og vokser opp her. Disse framtidige arbeidstakerne vil få kompetanse og egenskaper som fremmer entreprenørskap og innovasjon.
- Trekke til seg et produserende profesjonelt kulturliv som utvikler egne kunst- og kulturuttrykk. Regionen må utvikle sin egen stemme og samtidig utnytte fordelene den tette kontakten med hovedstadsregionen gir.
- Akershus fylkeskommune har arbeidet med å utvikle regionale kulturfyrstårn som Oscarsborg festning, Eidsvoll 1814, kulturkvartalet Kirkegata i Lillestrøm og Bærum kulturhus – regionalt

kompetansesenter for dans. Ullensaker er ikke representert med regionalt kulturfyrårn, men har en ambisjon om å få det.

3.3 Kommunal innsats på kulturfeltet

Status

Nasjonal kulturlov er styrende for kulturarbeidet i Ullensaker kommune. I følge loven skal det finnes kulturaktivitet og kulturopplevelser for alle og kulturarven skal inkluderes.

Den kraftige befolkningsveksten i Ullensaker krever oppmerksomhet mot og samarbeid mellom alle kulturaktører i kommunen, både offentlige, private, frivillig sektor, m.fl. for å fylle oppgaven som nasjonal Kulturlov pålegger kommunen. Kommunen skal være i førersetet for dette arbeidet og sikre en samlet god kulturaktivitet for sine innbyggere.

I tillegg må det forventes regionale oppgaver på kulturfeltet som følge av Jessheims rolle som regionsenter for Øvre Romerike.

Administrasjon og tjenester

Kommunens kulturenhet drifter de kommunale kulturtilbud og virksomheter:

- Fritids-/støttekontaktordning
- Kulturminnevern
- Bibliotek
- Kulturskole
- Kulturhus
- Kino
- Allmenn kultur

I tillegg er frivilligsentralen tilknyttet enheten. Kulturenheten har også en tilretteleggings-, samhandlings- og koordinerende rolle overfor øvrige kulturaktører. Dette for å sikre at den kulturelle helheten blir god. Årlig koordinerer og samarbeider enheten med andre om større kulturarrangement.

Innbyggerne

Det samarbeides med frivillige og profesjonelle kulturkrefter i kommunen for å sikre kulturtilbud til flest mulig av god kvalitet og med forutsigbarhet, tilgjengelighet og god informasjon.

Gjennom å ha et bredt kontaktnett og nær kontakt med innbyggerne ivaretas samtidig utvikling og nyskaping i takt med samfunnsutvikling og innbyggernes behov. Likeledes oppnås synergieffekter av et bredt kulturliv med mange ulike aktører.

Personell

Kulturenheten har i dag 49 ansatte, fordelt på 36 årsverk

Administrasjon	1
Allmenn kultur	2
Fritidskontaktordning	1
Kulturminnevern	1
Frivilligsentral	1
Bibliotek	12
Kino	4
Kulturhus	6
Kulturskole	21
SUM	49

I tillegg kommer timeinnleide teknikere og timebaserte fritidskontakter.

Kulturarbeidet er i stor grad basert på menneskelig kompetanse og relasjoner. Medarbeiderne på kulturfeltet representerer både fagkompetanse og kontinuitet og er en svært viktig ressurs i kulturarbeidet. For å sikre at en til enhver tid er på høyden i forhold til brukernes behov arbeides det kontinuerlig med å effektivisere arbeidsprosesser og ha fokus på kvalitet og oppdatert kompetanse.

Økonomi

I perioden 2006 til 2014 har kommunen vokst med 7 000 innbyggere. Dette gjenspeiler seg i at de kommunale oppgavene vokser, også innenfor kulturfeltet. Kulturbudsjettet har økt som følge av dette og netto driftsbudsjett beløper seg i 2015 til 24,3 mill kr. I tillegg kommer investeringer på ca 1,4 mill kr i 2015 og utgifter til drift av kommunens kulturlokaler.

Netto driftsutgifter pr innbygger til kultur - Kostratall

For Ullensaker og kommunegruppe 13 (Kgr 13) som er relevante kommuner for Ullensaker å sammenlikne seg med:

ÅR	2006		2010		2014	
	Ullensaker	Kgr 13	Ullensaker	Kgr 13	Ullensaker	Kgr 13
Kostra	1 029 kr	1 308 kr	1 349 kr	1 659 kr	1 728 kr	1 905 kr

Til tross for befolkningsveksten har de økonomiske bevilgningene pr innbygger til kulturfeltet i Ullensaker økt. Dette er sammenfallende med utviklingen for sammenliknbare kommuner i kommunegruppe 13. Fra 2010 til 2014 har den negative differansen mellom Ullensaker kommune og kgr 13 blitt redusert.

Gratis bruk av kommunens lokaler og anlegg

Ullensaker kommune stiller alle sine bygg og anlegg, bortsett fra salene i kulturhuset, til gratis disposisjon for kulturlivet alle hverdager. Dette representerer et stort, indirekte tilskudd til kulturlivets drift.

Utfordringer

Ullensaker kommune står foran en lang periode med sterk vekst og mange utfordringer. I følge kommuneplanen for 2016 – 2030 vil en vellykket utvikling i kommunen kunne leses i befolkningens folkehelse og livskvalitet. Det vil si at kultur vil være et viktig bidrag for å nå kommuneplanens mål. Kulturtilbudet må derfor utvikles i takt med befolkningsveksten innenfor de ressurser kommunen til enhver tid har tilgjengelig. Kommunen vil ikke ha virkemidler til å løse alle oppgavene alene. For å nå, eller nærme seg å nå, kommuneplanens mål, må alle gode krefter virke sammen.

Utgangspunktet er godt i Ullensaker for å utvikle videre god samhandling mellom det offentlige, de frivillige, profesjonelle og næringslivet, men en kan ikke forvente at de private og frivillige skal overta kommunale oppgaver. Partene må se hverandre som likeverdige aktører som sammen kan arbeide for felles mål og strategier til beste for lokalsamfunnet i Ullensaker. I en slik symbiose må kommunen være det koordinerende navet, ta initiativ, ha oversikt og se på muligheter for å forenkle, bistå og tilrettelegge, slik at det blir enkelt og motiverende å være kommunens samarbeidspartnere i kulturarbeidet.

3.4 Kommunale kulturvirksomheter

3.4.1 Ullensaker kulturhus

	Regionalt kulturhus for Øvre Romerike Ullensaker kulturhus er samlokalisert med Ullensaker rådhus. Kulturhuset åpnet i 1999 Kulturhuset med trinn 2 utbygging av Ullensaker rådhus er tegnet av LPO arkitekter AS Kulturhuset har arealer for bibliotek, kino, kulturhus og kulturskole Galleri Jessheim er lokalisert i Jessheim Storsenter
---	---

Status

Kulturhusets areal fordeler seg på følgende:

Arealbetegnelse	Seter	m ²
Kong Rakne	450 (kino: 345)	585
Vesong	167	175
Kisi	100	125
Jasseimr/Black Box	100	115
Ullr	120	225
Støtteareal m/garderober, artistfoaje		135
Lys-/lydlager + teknikerkontor + vaskerom		155
Foaje inkl. kiosk		605
Kantine		80
Publikumstoaletter		40
Bibliotek, publikumsareal		940
Maskinrom, dimmerom, maskinistkontor		150
Kontorlokaler for kulturenheten		360
Kulturskolen		325
Galleri Jessheim		375
SUM	937 (832)	4 390

Aktiviteten i kulturhuset

Storsalen Kong Rakne i Ullensaker kulturhus har plass for 450 publikum i amfi og stor scene

Kulturhusets saler benyttes først og fremst til kino og forestillinger med både lokalt kulturliv og profesjonelle artister

Ut over dette er det konferanser, kurs, foredrag, undervisning og møter

Alle leietagere, utøvere/artister og besøkende er like viktige for kulturhuset og ambisjonen er å levere en tjeneste som gjør at brukerne kommer tilbake ved neste anledning.

Leieforhold, arrangement og omsetning - forestillinger

År	Antall billett arrangementer	Antall solgte billetter	Omsetning	Antall leieforhold totalt
2005	84	18 600		791
2010	130	30 000	6 350 000	876
2014	140	30 600	7 400 000	900

I tillegg benyttes foajéen i kulturhuset til kulturkafe for eldre hver lørdag hele året.

Aktiviteten i huset i 2014 fordelte seg på følgende:

Type aktivitet	Antall aktiviteter	%
Konserter, teater, dans, m.m.	208	55 %
Kulturkafe, m.m.	60	16 %
Utstillinger	9	
Tilbud til barn	50	14 %
Festivaler og andre arr	58	15 %
SUM	385	100 %

I tillegg kommer undervisning og møter med 425 leieforhold i 2014. D.v.s. ca 800 leieforhold.

På en ordinær virkedag kan kulturhuset være arena for følgende aktiviteter:

	Kong Rakne	Vesong	Kisi	Jasseimr	Ullr	Foaje	Biblio- teket	Kultur- skolen	Herreds- huset
08:00	Barne- hagens Megakoret Prøver og konsert						Lesesal åpner		
08:30									
09:00									
09:30									
10:00		10:00 NAV Infomøte		08:40 Undervisning Jessheim videregående skole			10:00 Klassebesøk		
10:30							11:00 Eventyr- stund		
11:00			11:00 Infomøte KLP						
11:30									
12:00					12:00 Pensjonist- universitetet				
12:30									
13:00									
13:30		13:30 Seniorkino	13:00 Beibikino					13:00 JVG	13:00 Under- visning
14:00									
14:30									
15:00						Utstilling (hele dagen)			
15:30									
16:00									
16:30									
17:00		16:30 Kino: Disney Tomorrow- land - A World Beyond	16:30 Kino: Hjem	15:00 Undervisning Kulturskolen					
17:30									
18:00	Riksteatret: Pinocchio				18:00 ØR forsvars- forening		18:00 Forfatter- besøk	18:00 Cats øvelse	Silje Nergård
18:30									
19:00	Rigging, forestilling, nedrigg	19:15 Kino: San Andreas	18:45 Kino: Pitch Perfect						Opprigg, konsert (20:00), nedrigg
19:30									
20:00									
20:30									
21:00									
21:30									
22:00		21:50 Kino: Poltergeist	21:20 Kino: Mad Max: Fury Road	21:00 Øvelse Cats					
22:30									
23:00									
23:30									

D.v.s. 18 ulike leieforhold i tillegg til 8 kinoforestillinger. Det er åpne arrangement for publikum, informasjonsmøter, konserter og teater. Det er også øvelser, møter, m.m. for ulike formål.

Alle leieforhold krever at personalet i kulturhuset booker leieforholdet, legger lokaler og teknikk til rette, har tilsyn under forberedelse, gjennomføring og nedrigging og fakturerer leieforholdet.

Det føres ikke statistikk på antall deltagere på de ulike leieforholdene, men på en dag som illustrert ovenfor vil det normalt kunne være ca 800 på møter og arrangement og gjennomsnittlig mer enn 300 på kino. I tillegg kommer besøkende til biblioteket.

Personell

Kulturhusets personell består av 3,7 faste årsverk, med tillegg av innleide lyd- og lysterknikere ved arrangement.

Utfordringer

Ullensaker kulturhus har regional status og har et ansvar som kulturarena for hele Øvre Romerike. Det må arbeides for at kulturhuset styrker stillingen som regionens viktigste scenekunstarena på et profesjonelt nivå, og at det blir en merkevare for kommunen i nasjonal sammenheng.

Salene i kulturhuset er spesialdesignet for presentasjon av kulturarrangement. Spesiell tilrettelegging for produksjon og øvelse mangler. For å kunne åpne opp for etterspørselen etter øvelse og produksjon må huset ha flere støttefunksjoner som lagerareal, sidescener, mindre rom for forberedelse osv. Sambruk med kino og kulturskole har også en akustisk begrensning da salene er spesialtilrettelagt for el - akustisk lyd (lite etterklang i salene). Grupper som har behov for naturlig etterklang, særlig lydsvake grupper, har vanskelige forhold i kulturhuset.

Kulturhusets arrangement er i vesentlig grad i storsalen Kong Rakne, der det også vises kino flere dager i uken. Det er totalt ca 800 utleieforhold pr år, hvorav 140 arrangement. I tillegg kommer Ullensaker kino som har kinovisning i salene 7 dager i uken.

Kapasiteten i kulturhuset er i dag sprengt, og det er en stor utfordring å utvikle virksomheten og tilbudet til befolkningen videre med den forventede befolkningsveksten. Knappheten på lokalene går først og fremst på bekostning av det lokale kulturlivets behov for tid både for forberedelser, øving og fremføring i kulturhuset

Kulturhusadministrasjonen må daglig si nei til leietakere og arrangører som ønsker å benytte kulturhuset, da det i lange perioder ikke er ledig kapasitet. Det er også artister som velger ikke å komme fordi 450 seter vurderes å gi for liten inntjening. På den annen side må kulturhuset takke nei til dyre artister fordi 450 solgte billetter ikke vil dekke kulturhusets kostnader.

Det er stort potensiale for å øke aktiviteten, men det vil kreve en utvidelse av salkapasiteten, først og fremst med nødvendige støttefunksjoner og en større fremvisningssal.

3.4.2 Galleri Jessheim

	Galleri Jessheim er Ullensakers hovedarena for kunstformidling Et bredt spekter av lokale og nasjonale kunstnere innen ulike sjangre presenteres gjennom 13 årlige utstillinger, hver med en varighet på 15 dager
--	--

Status

Galleriet er lokalisert i Jessheim Storsenter, med inngang fra torget. Ullensaker Kulturhus leier lokalene og drifter galleriet i samarbeid med Ullensaker kunstforening. Galleriet er åpent 5 dager pr uke. Gjennomsnittlig gjennomføres 195 utstillingsdager pr år.

I tillegg blir andre lokaliteter benyttet til utstillinger i regi av Ullensaker kunstforening, bl.a. hoteller, bibliotekene og kjøpesentre.

Galleri Jessheim er et godt lokale for visning av kunst, det ligger lett tilgjengelig midt i Jessheim sentrum og avtalen med Ullensaker kunstforening sikrer kontinuitet i tilbudet.

Utfordringer

Med et sentralt galleri på Jessheim og flere private galleridrivere har Ullensaker et godt visnings- og formidlingstilbud for kunst. Det er imidlertid stort behov for kurs- og produksjonslokaler for kunstnere der de kan leie seg inn til en rimelig pris og utvikle prosjekter – for egen del eller sammen med andre.

3.4.3 Ullensaker kino

	Kinoen tilbyr publikum fra hele regionen kvalitetsfilm innen alle typer sjangere – for en bred målgruppe Ambisjonen er å tilby publikum et kinotilbud når de ønsker D.v.s. at det er filmtilbud også på dagtid – seniorkino, babykino og skolekino
---	---

Status

Ullensaker kino åpnet samtidig med kulturhuset i 1999 og er samlokalisert med kulturhuset. Kinoen har til sammen 630 seter fordelt på tre saler. Kinoen er fullt på høyde med de mest moderne kinoer,

med dagens og fremtidens digitale teknologi inkludert digital 3D-film. Alle 3 salene er renoverte med nye seter og gulv i løpet av de siste 4 årene.

Saler

Kong Rakne	345 seter - de fire første radene i salen blir ikke solgt når det er kino.
Kisi	100 seter
Vesong	167 seter

Besøkstall

	2005	2010	2014
Antall visninger	2 569	2 735	3 089
Besøk	101 017	98 174	117 816
Billettinntekter (eksl. mva)	6 511 230	7 611 190	10 642 287

Personell

Tjenestene i kinoen har 4 faste årsverk. Billettsalget ivaretas av privat drifter av kiosk og kafe.

Utfordringer

Ullensaker kino har helt siden åpningen i 1999 hatt stort besøk fra hele regionen. Kinotilbudet kunne ha trukket langt flere dersom kinoen hadde hatt egne og flere saler.

De første årene var kulturarrangementene færre, men etter hvert som antall forestillinger har økt har kinoens antall visninger blitt stående på omtrent samme antall. Skal kinotilbudet utvikles videre er det behov for egne kinolokaler som kan utnyttes fullt ut til filmvisning.

En ideell størrelse på kino i Ullensaker som skal nå hele regionen vil være seks saler. Da kan maksimalt potensiale trekkes ut av hver film. Erfaringer fra andre sammenliknbare kinoer viser at med ca 200 000 solgte billetter pr år og eget kiosksalg vil kinoen kunne gå i balanse.

3.4.4 Ullensaker bibliotek

	Ullensaker bibliotek er i dag blant de mest moderne Den nye bibliotekloven av 2013 gir bibliotekene oppgaven også å være en arena og møteplass for samfunnsdebatt og offentlig samtale, d.v.s. en utvikling mot konseptet litteraturhus Dette understøttes av ny nasjonal Bibliotekstrategi 2015
---	---

Status

Folkebibliotekene er lovfestet i Lov om Folkebibliotek slik:

- Folkebibliotekene skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet, gjennom aktiv formidling og ved å stille bøker og andre medier gratis til disposisjon for alle som bor i landet.
- Folkebibliotekene skal være en uavhengig møteplass og arena for offentlig samtale og debatt.
- Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.
- Bibliotekenes innhold og tjenester skal gjøres kjent.
- Folkebibliotekene er ledd i et nasjonalt biblioteksystem.

I følge bibliotekloven skal biblioteket være åpent for alle innbyggere og alle som bor i landet. Ullensaker bibliotek har mer enn 6500 personer med lånekort, fordelt på hele spekteret av lokalbefolkningen.

Utviklingen i biblioteket

Nedenfor illustreres utviklingen av biblioteket fra 2006 til 2015. Biblioteket skiftet IT system i 2006

	2006			2010			2014		
	JESSH.	KLØFTA	TOTAL	JESSH.	KLØFTA	TOTAL	JESSH.	KLØFTA	TOTAL
Innbyggere 1. januar			25966			30081			33310
Utlån	70502	35191	105693	81971	43676	125647	77810	48860	126670
Arrangement + utstillinger			192			196			277

Besøket i bibliotekene på Kløfta og Jessheim har vært stabilt på ca 150 000 pr år.

Utvikling og trender

De siste årenes brukerundersøkelser viser at rundt 50 % av de som besøker biblioteket har andre formål enn å låne medier. De leser aviser, benytter lesesaler til studier og skolearbeid, bruker PC stasjonene, deltar på arrangement eller har biblioteket som møteplass. Stadig flere av tilbudene i biblioteket krever ikke lånekort.

Biblioteket deltar i den nasjonale sømløse utlånsvirksomheten som betyr at medier kan bestilles, lånes og innleveres i hele landet. En nasjonal transportordning sørger for en effektiv transport av mediene.

Elektronisk selvbetjening gir mye e-kommunikasjon og en stor logistikk i forbindelse med fjernlån og retur av bestillinger. Dette endrer hvilke tjenester som tilbys ved skranken.

Åpningstider

	Jessheim	Kløfta
Mandag	10 - 16	11 - 18
Tirsdag	12 - 19	10 - 16
Onsdag	10 - 16	10 - 16
Torsdag	12 - 19	12 - 19
Fredag	12 - 16	Stengt
Lørdag	10 - 15	11 - 14

Lokaler

Jessheim : 940 m² i Ullensaker kulturhus, inkl. kontor
Kløfta : 463 m² i Postgården Kløfta, inkl. kontor

Antall ansatte/ årsverk

12 ansatte fordelt på 10,2 årsverk

Utfordringer

Endringene i bibliotekloven fra 2014 utfordrer Ullensaker bibliotek til å utvikle seg i retning av å bli en uavhengig arena for offentlig samtale og debatt, et litteraturhus. Det innebærer at biblioteket må være oppdatert på samtiden og aktuelle problemstillinger og debatter.

Ny nasjonal bibliotekstrategi 2015 – 2018 følger opp dette og sier at fremtidens bibliotek er en møteplass, en kulturinstitusjon som tilbyr arrangement for publikum, en debattarena som utvikler og utvider demokratiet og en læringsarena som sprer og deler kunnskap. Et sted der publikum kan være både uforpliktende publikummere og aktive deltakere.

Med dette utfordres Ullensaker bibliotek også som fysisk arena. Lokalene er innredet primært for bokutlån og må omformes til en virtuell, fysisk, sosial møteplass og debattarena. En annen utfordring er biblioteket som bidragsyter, medspiller og deltaker i samfunnsdebatten, noe som ikke nødvendigvis må foregå i bibliotekets lokaler, men på andre arenaer, også virtuelt, i media og på andre måter.

Biblioteket i Ullensaker må videreutvikle sin kompetanse i takt med digital og virtuell bibliotekutvikling, herunder bruk av e-medier. Samtidig må dagens kompetanse høynes innen publikumsbygging, debattledelse og forfatterintervju. Biblioteket må også ytterligere utvikles ift inkludering og en flerspråklig funksjon, samt styrke og utvide samarbeidet med frivilligheten.

3.4.5 Ullensaker kulturskole

Kulturskolen tilbyr undervisning i musikk, dans og teater

Ullensaker kulturskole skal gi kommunens barn og unge tilbud om opplæring og aktivitet innenfor uttrykksfagene, slik at flest mulig får anledning til å utvikle og bruke sine skapende, kunstneriske evner

Kulturskolens overordnede mål er å medvirke til utvikling av kunst- og kulturfaglige ferdigheter og opplevelser ved å tilby kvalitativ opplæring og formidling

Status

Å uttrykke seg gjennom musikk, dans og teater er av stor betydning for et menneskes vekst og utvikling og en døråpner til egne ressurser og positive miljø. Det skaper trygge mennesker som i tillegg til å lære en ferdighet også blir vant til å samarbeide, formidle og kommunisere med andre.

Kulturskolen i Ullensaker tar utgangspunkt i den enkeltes evner, forutsetninger og ønsker, og tilpasser opplæring og aktivitet etter dette. Aktiviteten omfatter 3 hovedlinjer; musikk – dans – teater/drama. Undervisningen følger kommunens skolerute med 36 undervisningsuker og er i hovedsak etter skoletid.

Brukergrupper

Kulturskolen retter seg mot barn og unge opp til 19 år. Voksne kan få plass dersom det er ledig kapasitet.

ÅR	2005/06	2010/11	2014/15
Elevplasser (GSI)	426	582	532
Korps elever	44	130	114
SUM	470	712	646
Venteliste	217	178	52

Personalressurs

Årsverk ledelse/ administrasjon	1,8	1,8	1,8
Årsverk undervisning	8,4	9,75	10,03
SUM	10,2	11,55	11,83

Utfordringer

Befolkningsveksten med ca 120 nye grunnskoleelever pr år vil tilføre mange nye elever i kulturskolen i årene fremover. Det vil kreve flere aktiviteter, lærere og lokaler. Ny rammeplan utfordrer kulturskolen på å utvikle sitt undervisningstilbud. Dette vil medføre omstillinger for Ullensaker kulturskole, blant annet:

- Tilpasse tilbudet til strømninger i tiden, f.eks. innen visuell kunst, skrivekunst og scenekunst, ensemble-, prosjekt- og produksjonsarbeid
- Gi tilbud til elever med særskilt talent innen sitt fagområde. Her må det utvikles samarbeid i regionen for flere av skolenes talenter for eksempel etter mønster av talenttilbud for unge strykere på Romerike
- Kulturskole i SFO – tiden
- Kulturskoletilbud til mennesker med spesielle behov
- Lokaler tilpasset behovene

Med bakgrunn i dette blir det essensielt å utvikle kulturskolen i tråd med befolkningsveksten, samtidig som det må avklares hvilke opplæringstilbud kulturskolen skal ha ansvaret for ift andre offentlige og private undervisningstilbud og prosjekter for barn og unge.

3.4.6 Fritids- og støttekontaktordningen

	Fritids- og støttekontakttjenesten er lovpålagt etter lov om sosiale tjenester Tjenesten retter seg mot de som av ulike grunner trenger hjelp for å ha en aktiv og meningsfylt fritid Formålet med ordningen er å sikre et sosialt nettverk ved å tilpasse fritidsmuligheter ut fra den enkeltes ressurser og behov Det må søkes om tjenesten, og vedtak som fattes beskriver omfang, varighet og hvordan den skal organiseres Tjenesten tildeles personer som vurderes å kunne ha nytte av den
---	--

Status

Ullensaker har ca 80 fritids-/støttekontakter og ca 150 vedtak om slik tjeneste. Mange vedtak er individuelle der en person tildeles egen fritidskontakt. Noen gruppeaktiviteter er opprettet det siste året, og det jobbes kontinuerlig for å etablere flere der dette er formålstjenlig. Drift av fritidsklubb for funksjonshemmede er tillagt tjenesteområdet. Fritids-/støttekontaktene jobber etter oppdragsavtaler.

Utfordringer

Det er et kontinuerlig arbeid å rekruttere nye støtte- og fritidskontakter som har ønsket kompetanse og som blir værende over tid. En viktig utfordring for en stabil tjeneste kan være å få omgjort oppdragsavtaler til mer faste arbeidsforhold. Dette gjelder spesielt gruppeaktiviteter.

Andelen barn og unge under 18 år som søker fritids-/støttekontakt stiger. Det er behov for å utvikle nye aktiviteter og tilbud tilpasset yngre mennesker, spesielt gruppetilbud. Det er ønskelig med et fast tilholdssted med godt tilrettelagte lokaler for ulike aktiviteter.

3.4.7 Forebyggende avdeling, barn og unge - FABU

	I FNs barnekomité sin oppfølging av Barnekonvensjonen blir det pekt på at Norge bør styrke deltakelse, medinnflytelse og medbestemmelse, spesielt i møte med utsatte barn og unge Med begrepet «utsatte» vises det til de som befinner seg utenfor ordinære maktkanaler og ikke får nyttiggjort seg i tilstrekkelig grad av det samfunnet mener er goder til det beste for individene
---	---

Status

I Ullensaker kommune jobber forebyggende avdeling (FABU) bl.a. med utsatte barne- og ungdomsgrupper. I tillegg til familieteam og utekontakt drifter FABU ungdomshusene Calypso på Jessheim og Huset på Kløfta.

En rekke aktivitetstilbud til unge drives i ungdomshusene og er integrerte tiltak mellom husenes ordinære tilbud og tilrettelagte tilbud mot spesielle grupper. Dette er viktig for å unngå stigmatisering og for å få alle til å føle seg velkommen.

Visjoner og mål for arbeidet:

- Å stimulere og utvikle positive ressurser blant barn og unge, gjennom konkrete prosjekter de unge fatter interesse for.
- Legge til rette for aktiviteter tilknyttet ungdomshusene, både organiserte aktiviteter og prosjekt som fanger opp også de uorganiserte og på denne måten bidra til å skape et positivt ungdomsmiljø.
- Legge vekt på de unges interesse for musikk og prosjekt innen musikk/dans/drama.

Noen av tiltakene i regi av FABU, i eller utenfor ungdomshusene:

- Gårdsgrupper
- Ulike tur-, friluft- og ferie tilbud; i samarbeid med eksterne foreninger som Røde Kors, Saniteten, menighet o.a.
- Kunst- /malergruppe i samarbeid med kultur
- Rollespill, musikkaktiviteter, konserter og diskotek
- Oppfølging av Ullensaker Rockeklubb
- Foto-, film-, data- og LAN grupper / prosjekter
- Biljard-, bordtennis-, trimgrupper
- Baking og matlaging

Utfordringer

FABU er avhengig av å søke midler fra eksterne kilder som Frifond, organisasjoner, m.fl., hvilket gir en lite forutsigbar økonomi for aktivitetene FABU igangsetter.

Rekruttering av personell for å sikre kontinuitet, stabilitet og gode personlige relasjoner er en utfordring. Dette er viktige hjørnesteiner om de unge skal ha tillit og mulighet til innflytelse og medvirkning, noe som er vesentlig for den enkeltes inkludering, selvforståelse og opplevelse av verdighet.

3.4.8 Kulturarv og kulturminnevern

Internasjonale konvensjoner (FARO og UNESCO) anser kulturarv som en menneskerett og fokuserer på betydningen av å verne et mangfold av kulturuttrykk i dagens stadig mer internasjonale samfunn

Ullensaker har egen kommunedelplan for Kulturminner som er under rullering og beregnes vedtatt før sommeren 2016

Status

Ullensaker er rik på kulturminner og kommunen forvalter ca. 600 verneverdige objekter. Disse kulturminnene utgjør ikkefornybare ressurser. I perioden 2009-2014 var gjennomsnittlig årlig tap av kulturminner i Ullensaker 1,05 %. Dette er dobbelt så høyt som det nasjonale målet om at årlig tap av kulturminner ikke skal overstige 0,5 %.

Nye strategier for kulturminnevernet i Ullensaker 2014 – 2018 ble vedtatt høsten 2014. Disse innlemmes i den pågående rulleringen av kommunens kulturminnevernplan, som forventes vedtatt i før sommeren 2016.

Befolknings- og næringsveksten i Ullensaker fortsetter, med økt press på kulturminnene som én av konsekvensene. Det er viktig å skape oppmerksomhet både hos forvaltningen og befolkningen rundt hvilke ressurser innen kulturarv som finnes i kommunen og hvordan de kan utnyttes på best mulig måte. Den grunnleggende tanken er at bruk er det beste vern og at alternativ utnyttelse av kulturminner kan skape positive ringvirkninger i lokalsamfunnet både økonomisk og identitetsmessig. Formidling er vesentlig for å oppnå verdiskaping på ulike plan.

Et godt kulturminnevern krever at det til enhver tid finnes gode og oppdaterte oversikter over kommunens kulturminner. Registrering og dokumentasjon er viktig. Samtidig er det slik at alt kan ikke

bevares, verken av praktiske eller økonomiske årsaker. En bevisst prioritering basert på faglige vurderinger er derfor nødvendig. Oversikten må være fleksibel, slik at det er mulig både å fjerne og registrere nye kulturminner. Kulturminner som velges bort må dokumenteres nøye.

Kommunens styringsverktøy for kulturminnevernet er pr i dag:

- Kulturminnevernets forankring i Kommuneplanen
- Nye strategier for kulturminnevernet vedtatt oktober 2014
- Kommunedelplan for Kulturminnevernet som er under rulling
- Kulturhistoriske stedsanalyser for Jessheim, Borgen, Kløfta og Nordkisa som viser stedenes historikk og viktige kulturhistoriske forankringer som bør tas vare på

På bakgrunn av disse har det lokalhistoriske perspektivet og kulturminner som ressurs også fått en sentral plass i retningslinjene for by- og tettstedsutvikling i Ullensaker.

Utfordringer

Bevaring er utfordrende når utviklingen skjer raskt og stadig nye utbyggingsprosjekt gjør krav på areal. Slik er kulturminner i sentrumsnære strøk særlig utsatte. Kulturminner går ut av bruk som følge av endringer i landbruksnæringen og nybygg, tilbygg og fasadeendringer truer kulturminneverdier. Selv om enkelte kulturminner er beskyttet gjennom lov, har kommunen frihet til selv å bestemme i mange saker. Det er vesentlig å ivareta kulturminneperspektivet for å hindre forringelse og frafall av viktige kulturminner, både for vår egen og kommende generasjoners del.

Noen hovedutfordringer for kulturminnevernet i Ullensaker:

- Kulturminner og kulturmiljø som går ut av bruk. Den beste form for bevaring er å finne fornuftige bruksområder for gammel bebyggelse, men noen ganger er dette vanskelig.
- Endringer i landbruksnæringen vil gi endringer i kulturlandskap og bygningsmiljøer
- Utbyggingspress og fortetting krever arealer, dette kommer ofte i konflikt med bevaringsinteresser.
- Nybygg, tilbygg og fasadeendringer i eldre bevaringsverdige bygg utløser behov for retningslinjer og veiledning til huseiere.
- Å styrke, løfte frem og formidle viktige historiske identitetsmerker, bl.a. Gardermoen kulturpark med 3 muséer og Raknehaugen.
- Registrere den immaterielle kulturarven og legge plan for ivaretagelse og formidling

Samarbeid med lokalhistoriske foreninger og enkeltpersoner kan bidra til utvikling av gode løsninger for bevaring og ny bruk. Rådgiving til og motivasjon av eiere av kulturminner er også sentralt for å hindre ombygging, forfall eller riving.

3.4.9 Allmenn kultur

I det kommunale kulturarbeidet er allmenn kultur det området som ikke er institusjonalisert i Ullensaker

Det er tilskuddsordninger, praktisk og faglig bistand, gjennomføring av en rekke kulturelle samarbeidsprosjekt og egne kulturprosjekt

Status

Lag og foreninger, barn og unge, Den kulturelle Spaserstokken, integrering og mangfold er kulturområder som omfattes av området allmenn kultur. Det gjør også forvaltning av kommunens tilskuddsmidler og tilskudd fra regionalt og statlig nivå til ulike kulturtiltak.

Eksempler på årlige, større aktiviteter er Lokal kulturuke, Livsglededagene og Folkehelseuka. I tillegg kommer generelle kulturområder som markedsføring, informasjon, adhoc kultur-prosjekt, samarbeid med lokalt, frivillig kulturliv, m.m. Alle disse gir gode opplevelser sammen med andre, de gir kulturlivet

flere mål å jobbe frem mot og de skaper trivsel, aktivitet og tilhørighet hos alle. De er med og former et levende samfunn.

Kommunale og andre tilskuddsordninger utløser en kjede av positive ringvirkninger både for de som får gjennomføre sine tiltak, men også for de som deltar som publikummere, deltagere og aktive.

Utfordringer

Tilgang til tilrettelagte, tilgjengelige og funksjonelle lokaler for kulturaktivitetene er en stor utfordring.

Kulturlivets organisasjoner og frivilligheten er i endring. Frivillig innsats foregår ikke lenger i hovedsak i store, etablerte organisasjoner. Tidsbegrenset frivillighet knyttet til prosjekt, spesielle interesser eller aktuelle situasjoner øker i omfang. Innbyggerne stiller høyere krav til aktivitetenes innhold og struktur og nye tider fordrer nye kommunikasjonsformer. Behovet for kompetanse melder seg også innen frivillig sektor. Skal det være et aktivt kulturliv i fremtiden må tiltakene forberedes i dag. Å tilby ildsjeler og organisasjonslivets ledere kurs og annen kompetanseheving vil være avgjørende for morgendagens frivillighet. Det samme gjelder forutsigbare tilskuddsordninger, tett oppfølging fra kommunens kulturenhet og minimalt med byråkrati for å utløse samarbeid og aktivitet.

3.4.10 Barnehagene

	Kunst- og kulturformidling er en sentral del av barnehagehverdagen For mange barn kan barnehagen være en døråpner i møte med ulike kulturelle uttrykksformer Mange barn blir eksponert for kunst- og kulturuttrykk de ikke kjenner fra før når de kommer i barnehagen
--	--

Status

Stortingsmelding 10 (2011-12), Kultur, inkludering og deltakelse punkt 9.3.1 presiserer innholdet i rammeplanen for barnehagen (2006) og barnehagens rolle som kulturarena. Rammeplanen bygger på et bredt kulturbegrep som omfatter kunst og estetikk, felles atferdsmønster, kunnskaper, verdier, holdninger, erfaringer og uttrykksmåter.

I rammeplanen er kunst, kultur og kreativitet ett av sju fagområder som barnehagene skal arbeide med. Fagområdet omfatter uttrykksformer som bildekunst, kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design.

I august 2010 trådte en ny målsetning for barnehagene i kraft, som sier at barn i barnehagen skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Vekslingen mellom formidling og egenaktivitet skal prege opplæringen.

(Stortingsmelding nr10 (2011-2012) Kultur, inkludering og deltaking)

Ullensaker kommune har totalt 50 barnehager, fordelt på 10 kommunale og 40 private, herunder 1 musikkbarnehage. Årlige brukerundersøkelser viser at det er god tilfredshet med kunst og kulturaktiviteten i barnehagene. Resultatene i de private og kommunale barnehagene samsvarer med landet for øvrig, mens familiebarnehagene scorer noe høyere.

Kartlegging av kunst og kulturfagene i barnehagene i Ullensaker

I 2014 gjennomførte kulturkontoret en kartlegging av status for kunst- og kulturaktiviteten i barnehagene i Ullensaker. Svarprosenten var 100 % fra de kommunale og 43 % fra de private.

Kartleggingen avdekket følgende:

- Ca 12 % av de ansatte har spesialutdanning i kunst- og kulturfagene musikk, dans, drama, kunst og håndverk (I tillegg til førskolelærerutdanning)
- De fleste har egnede rom til sine aktiviteter, mens variasjonen mellom barnehagene er stor på tilgang til materialer og utstyr til musikk, drama, dans, kunst og håndverk
- Ca 80 % av barnehagene gjennomfører større kulturarrangement og ca 24 % benytter eksterne

bistand

- Ca 84 % av barnehagene ønsker å samarbeide med profesjonelle kunstnere
- Ca 64 % av personalet deltar på kortere kurs innen kunst- og kulturfagene

Utfordringer

De største utfordringene for å gjennomføre gode opplegg innen kunst- og kulturaktiviteter oppgis å være:

- Kompetanse – 56 %
- Tid – 56 %
- Utstyr – 24 %
- Egnede rom – 16 %
- Fokus på andre pedagogiske opplegg, økonomi, mangel på fellesrom

Barnehagene har et stort samfunnsoppdrag innen kunst- og kulturaktiviteter. De når mange barn i alderen 0 – 6 år og utgjør en viktig del av den kulturelle grunnmuren for barn i denne aldersgruppen. Det er viktig å stille spørsmål ved hvorvidt kunst- og kulturaktiviteter er tilstrekkelig fundert og bevisstgjort i barnehagene i Ullensaker. En kulturell Barnehagesekk som sikrer barnas møte med profesjonelle kunst- og kulturaktører noen ganger pr år kan være et verdifullt og spennende supplement.

4.11 Grunnskolen

	Fra Læreplanen om kunst og kultur: • Gi kunnskap om ulike kulturer og kulturelle uttryksformer • Fremme kulturforståelse • Elevene skal møte kunst- og kulturformer som stimulerer kreativitet og nyskapende evner • Elevene skal få bruke sine skapende evner gjennom aktiviteter og kreative uttryksformer
--	---

Status

I Strategiplan for læringsutbytte 2015 – 2018 for Ullensakerskolen under kapittelet Visjon og verdier sies følgende om kunst- og kulturfagene: *Praktisk-estetiske fag er et viktig bidrag til å gi elevene flere dimensjoner i sin egenutvikling og sitt læringsarbeid. Praktisk-estetiske fag gir også skolen praktiske innfallsvinkler til grunnleggende ferdigheter, fag og økt læringsutbytte.*

Ut over dette nevnes ikke kunst og kulturfagene i Strategiplanen og er heller ikke å finne blant de 5 vedtatte handlingsplanene som skal realisere Strategiplanen.

Kartlegging av kunst og kulturfagene i grunnskolen i Ullensaker

Kulturkontoret gjennomførte i 2014 en kartlegging av kunst- og kulturfagene status innenfor områdene fagkompetanse, tilpassede lokaler, utstyr, kulturarrangement og hvorvidt skolene hadde egen plan for den lokale delen av Den kulturelle skolesekken. Dette sett i lys av at skolen er arenaen som når alle barn og unge i en 10 – årsperiode som er avgjørende for barnas vekst og utvikling. Grunnskolen har derfor et stort samfunnsoppdrag innen kunst og kultur og utgjør en viktig del av den kulturelle grunnmuren for denne aldersgruppen.

Utdrag av svar fra skolene:

Den største utfordringen oppgis å være fagkompetanse, i tillegg til tid, økonomi og utstyr. Økt fokus på basisfagene og at kunst- og kulturfagene har for få timer i fag- og timefordelingen er også nevnt.

Kunst- og kulturfagene oppfattes som viktige. Spesielt ungdomsskolene og noen barneskoler har stort fokus på fagene. Det er også disse skolene som har flest lærere med fagutdannet personale innenfor musikk, kunst og håndverk.

Samtidig er det fokus på å oppnå gode resultater innenfor nasjonale kartleggingsprøver på 1.- 4. trinn, nasjonale prøver på 5. og 8. trinn og eksamensresultat på 10. trinn.

Mange av skolene rapporterer at de har bra utstyr, rom og scene til å gjennomføre undervisningen. Alle skolene er renoverte og utvidet og nye er bygget. De fleste har fått en utforming som gjør dem godt egnet til forestillinger og andre arrangement, og de fungerer som lokale kulturbygg i sine nærmiljø.

De største utfordringene for kunst- og kulturfagene oppgis å være:

- Utstyr – Gjelder 6 barneskoler og 2 kommunale ungdomsskoler
- Romsituasjonen - Gjelder 5 barneskoler og 1 privat ungdomsskole
- Kompetanse – Gjelder 5 barneskoler
- Tid – Gjelder 4 barneskoler og 2 kommunale ungdomsskoler
- Økonomi – Gjelder 1 kommunal ungdomsskole
- 1 kommunal ungdomsskole har ingen spesielle utfordringer

Større kulturarrangement i regi av skolen:

- 1 privat ungdomsskole, 3 kommunale ungdomsskoler og 8 barneskoler gjennomfører årlig større kulturarrangement
- 1 kommunal ungdomsskole og 2 barneskoler gjennomfører ikke større kulturarrangement
- 4 barneskoler har gjennomført større kulturarrangement m/ekstern bistand

Lokal plan for Den kulturelle Skolesekken (DKS)

- 8 barneskoler og 2 kommunale ungdomsskoler har lokal plan
- 3 barneskoler og 1 kommunal ungdomsskole har ikke en slik plan
- 1 kommunal ungdomsskole har plan under utarbeidelse og 1 privat ungdomsskole deltar ikke
- DKS er godt etablert på alle skoler, på den måten sikres elevene kunnskap om lokalhistorie og lokale forhold

Innspill fra skolene

- Utstyr – rom – kompetanse – tid – økonomi er utfordringer
- De praktisk estetiske fagene kan bli salderingspost ift fokus på teorifag og forventninger om gode resultat innen basisfagene norsk, engelsk og matematikk.
- Barn trenger å utfolde seg i et kulturelt mangfold, jobbe variert og praktisk. Det er fullt mulig å jobbe med viktige grunnleggende ferdigheter gjennom kunst- og kulturfagene.
- Fag og timefordelingen har for få timer til kunst og kulturfagene.

3.4.12 Den kulturelle Skolesekken (DKS)

Den Kulturelle Skolesekken (DKS) er en nasjonal satsing som skal bidra til at elever i skolen får møte profesjonell kunst og kultur av alle slag

DKS har vært en kulturpolitisk satsing for grunnskolen siden 2001 og gir alle elever fra 6 til 19 år profesjonelle kulturelle innslag i løpet av skoleåret

Målet for Den Kulturelle Skolesekken er:

- Å medvirke til at elever i skolen får et profesjonelt kunst- og kulturtilbud
- Å legge til rette for at elever i skolen lettere skal få tilgang til, gjøre seg kjent med og utvikle forståelse for kunst- og kulturuttrykk av alle slag
- Å medvirke til å utvikle en helhetlig innlemming av kunstnerlige og kulturelle uttrykk i realiseringen av skolen sine læringsmål

Status

Herredsstyret vedtok i 2001 innføring av Den kulturelle Skolesekken i Ullensaker. Den består i dag av tre deler:

- Profesjonell kunst- og kulturformidling gjennom abonnementsordningen med Kultur. Akershus
- Obligatorisk undervisningsopplegg i lokalhistorie og lokalkunnskap for bestemte klassetrinn

- Skolenes egen plan for øvrig lokalhistorie og lokalkunnskap og egen kulturkontakt

Utfordringer

Kartleggingen har ikke avdekket noen spesielle utfordringer. Men erfaringer viser at det forekommer kollisjoner mellom skolenes egne arrangement/opplegg og besøk fra abonnementsordningen, og at skolene da ofte prioriterer eget opplegg og avviser DKS.

Så langt har det ikke vært aktuelt for Ullensaker å være frikommune med overføring av andel statsstøtte mot å planlegge, bekoste og gjennomføre hele sekken for egen regning.

3.4.13 Skole Fritids Ordningen (SFO)

	Ullensaker kommune har utarbeidet en kvalitetsplan for SFO: Kvalitet i SFO – Ullensaker kommune 2013-2020 for å bidra til å øke kvaliteten på tilbudet
---	---

Status

Opplæringslovens § 13.7 sier at:

SFO skal legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter. Utgangspunktet skal være barnas alder, funksjonsnivå og interesser. Barna skal gis omsorg og tilsyn. Funksjonshemmede barn skal gis gode oppvekstvilkår.

Ihht Ullensaker SFOs Kvalitetsplan 2013 – 2020 skal det så langt som mulig tas utgangspunkt i barnas egne ønsker og behov og tilrettelegges for aktivitet i samsvar med dette. Gjennom lek, kultur, idrett og friluftsliv, samt omsorg og tilsyn skal SFO være en arena for opplevelse, allmenndanning og læring. Planen har fokus på fire sentrale områder som skal prege SFO-tilbudet i Ullensaker:

- Sosial kompetanse gjennom lek
- Kultur, idrett og friluftsliv
- SFO som læringsarena gjennom lekaktiviteter
- Omsorg og trygghet

Ut fra dette skal SFO-hverdagen legge til rette for et mangfold av kulturelle aktiviteter, som sang og musikk, tegning, maling og kunsthåndverk, dans og teater.

Kartlegging av kunst og kulturfagene i SFO i Ullensaker

I 2014 gjennomførte kulturkontoret en kartlegging av status for bruken av kunst og kultur i kommunens SFO.

Tilbakemeldingene viser at:

- SFO benytter seg i liten grad av ekstern kompetanse ut over samarbeidet med kulturskolen (avsluttet våren 2014) og menighetsrådets koraktivitet med foreldrebetaling
- 1 SFO leier inn ekstern kompetanse for innspilling av CD hvert annet år
- 1 SFO tilbyr dans fra ekstern leverandør (foreldrebetaling)
- Ut over dette tilbyr SFO kunst- og kulturaktiviteter ut fra egen kompetanse: Maling/tegning/hekling/veving/stoff/garn/strikke/gips/perler/smykker/ ansikts-maling/sløyde/barkebåter/jule- og påskeverksted/dans/kor/gitar

Kartleggingen avdekker følgende:

- De fleste har personale med uformell kompetanse innen musikk, dans, drama, kunst og håndverk
- De fleste har egnede rom til kunst- og kulturaktiviteter i sambruk med skolen og bra tilgang til materialer og utstyr

Det er ønske om

- Erfaringsdeling innenfor kunst og kulturaktiviteter

- Samarbeid med profesjonelle kunstnere
- Samarbeid med kulturskolen

Utfordringer

- Tid, formell kompetanse og lav bemanning som gjør det vanskelig å sette i gang tilbud som tar litt tid og krever personale
- At SFO tilbudet er bundet opp med hensyn til spising
- At det leveres og hentes på forskjellige tidspunkt, det vanskeliggjør organisert aktivitet
- At det koster penger å benytte eksterne kulturkrefter. Fordi all aktivitet i SFO bør være gratis for barna ut over ordinær kontingent

3.4.14 Bo – og aktivitetssentrene

	Alle har behov for kulturaktivitet og opplevelser, de er noe av kvaliteten i livet og hverdagen Tiden må fylles med noe som gjør dagen spennende Dette er forankret i verdighetsgarantien som omhandler bl.a. sosial kontakt og aktiviteter ved bo- og aktivitetssentrene
---	---

Status

Det er 3 bo- og aktivitetssentre i Ullensaker; Kløfta, Gjestad og Gystadmyr. Både beboere, hjemmeboende, pårørende og andre fra lokalmiljøet benytter seg av tilbudene på sentrene. Kafeene er møteplasser for alle brukergruppene og dag- og aktivitetssentrene benytter de samme lokalene. Lokalene er beregnet og tilrettelagt for aktivitet.

Bo og aktivitetssentrenes målsetting er å være kulturelle oaser i sine nærmiljø. Det er 2 årlige oppdaterings-, ide- /samarbeidsmøter med kulturenheten.

Aktivitører

Alle 3 sentrene har egne aktivitører, til sammen 4.5 årsverk. Aktivitørene er ansvarlig for kulturaktivitet og opplevelser. Et aktivitørnettverk i kommunen er opprettet for å kunne utveksle ideer og erfaringer, samarbeide, m.m. Aktivitørene er også kulturelle kontaktpersoner ved sentrene for eksterne opplegg. Kreativiteten er stor og man får til mye med små ressurser.

Aktivitetsdosetten

Alle beboeres ønsker og behov kartlegges gjennom innkomstsamtaler, herunder også ønske om aktivitet, musikk, m.m. Individuelt opplegg utarbeides ut fra dette, settes i system og implementeres.

Aktiviteten

På dagsentrene må alle søke om å få delta. De blir hentet og er med på aktiviteter og sosiale treff. På aktivitetssentrene kan en møte opp etter eget ønske, her trengs ikke noe vedtak. Det er faste aktiviteter og midlertidige med bl.a. eksterne gjester, konserter, buktaler, kino på storskjerm, hyggekvelder, klokkeklovnene, sansehage, erindringshage, trimrom, turer ut, maleriutstillinger, bingo, gå grupper, dansegrupper, kunst, m.fl. I tillegg er det individuell aktivitet på rommet for den som er for dårlig til å delta i fellesarealets opplegg.

Samarbeid med andre utenfor institusjonen

Bo- og aktivitetssentrene har stor bredde i sine små og store arrangement og er helt avhengige av et samarbeid med andre. De samarbeider med barnehager, skoler som kommer på besøk eller får besøk av beboere, livsgledebarnehage, kirken med babysang, kirkekafe og gudstjenester, Røde Kors med høytlesing, livsglede for eldre, lag og foreninger som legger øvelsene sine på sentrene og gir konserter, dans, foredrag, opplesing, m.m.

Sentrene er kommet et godt stykke mot å etableres som møteplasser og kulturelle oaser i egne nærmiljø ved å trekke samfunnet inn i sine lokaler og til beboerne. Dette skaper liv, dialog og diskusjon. Det engasjerer og gir mulighet for en allsidig aktivitet gjennom samarbeid med frivillige, for

eksempel ved store arrangement. På Gystadmyr er også Sykehjemmets venner etablert. Det er tidligere pårørende som arrangerer og samarbeider med Civitan, Røde kors, m.fl. om gode opplegg. Samarbeidet Det Lille Ekstra (tidligere Livsglede for eldre) deltar og bistår med sine elever. Disse aktivitetene har sosialt tilsnitt, er møteplass, gir trening, appellerer til følelser og tanker og skaper tradisjoner, m.m.

Demente

Det jobbes med erindring, gamle ting, sansehager. Klokkeklovnene 2015 ga øyeblikks glede, gjenkjennelse, de kviknet til. Bilder – samtale rundt kunst, minnes gamle dager, både ansatte og pårørende.

De små tingene hver dag, som musikken som settes på, dialogen, er svært viktig. Jfr aktivitetsdosetten. De store oppleggene betyr også mye

Utfordringer

- Se hver enkelt som individ – er kontinuerlig jobbing og krever mye ressurser
- Ønsker å øke kunnskapen om kunst og kultur
- Tid og bemanning
- Å følge beboerne når det er aktiviteter
- Mye utskifting av beboere, de bor kort tid, da de bor hjemme så lenge som mulig.
- Stor programmengde i noen uker, i meste laget, mye stimuli og inntrykk – fordelingskunst
- Stort mangfold er nødvendig som i samfunnet for øvrig, da brukerne er forskjellige.
- Aktivitet for demente er en utfordring, da arrangement for alle ofte blir for store for denne målgruppen
- Gode aktiviteter for menn er en utfordring; snekring, bridge, dart, maling, tegning
- Flere hender må til
- Liten respons fra henvendelser til en rekke lag og foreninger, skoler, barnehager. Få som responderer, selv om et samarbeid vil være nyttig for begge parter.

Fremkomne ideer om nye tiltak

- Kunne utnytte kommunens foreninger bedre, finne et system i samarbeid med kulturenheten. For eksempel partnerskapsavtale mellom forening, kulturenheten, sentrene om jevnlig aktivitet/opplevelse
- Etablere et system for å få flere hender til å hjelpe til
- Jobbe på alle nivå med bevisstgjøring og utvikling
- Være flinkere til å kartlegge den enkeltes behov
- Danseaktivitet der beboerne får danse selv, ikke bare se på
- Delta i 17. mai komiteens møte med de medvirkende, jfr vellykket forsøk i 2015
- Få møte i Ullensaker kulturråd for å informere om behov

3.4.15 Den Kulturelle Spaserstokken

Så viktig er kultur i samfunnet at Den Kulturelle Spaserstokken ble etablert som nasjonalt prosjekt i 2006 av kulturdepartementet og helse- og omsorgsdepartementet. Målet er å gi alle eldre et godt kulturtilbud

Den Kulturelle Spaserstokken flytter kulturen dit senioren er
Den skal være tilgjengelig for flest mulig

Status

Forskning viser at aktiv deltakelse i kulturlivet gir trivsel, glede og en svært god helseeffekt. Livskvaliteten øker og vi føler oss friskere. Kulturens virkning kan ikke generaliseres. Det er derfor viktig med et allsidig kulturliv slik at flest mulig kan delta ut fra sine forutsetninger og interesser.

Når årene svinner, bruk kultur og bli en vinner! Grip dagen med kultur!

Kultur er et viktig virkemiddel i det forebyggende, helsefremmende og trivselsskapende arbeidet med eldre/seniorer i Ullensaker. Alle seniorer skal ha mulighet til å oppleve variert kunst og kultur av høy kvalitet på profesjonelt nivå og delta i kulturelle aktiviteter, uavhengig av funksjonsnivå. Kultur gir gode opplevelser og bidrar til et sosialt og aktivt liv. Kultur gir livsglede - også for eldre!

Den kulturelle Spaserstokken i Ullensaker

Enhet for Kultur har det overordnede ansvaret for Den Kulturelle Spaserstokken i Ullensaker og samarbeider tett med kommunens enheter innenfor helse og omsorg, bo- og aktivitetssentrene, frivilligsentralen, det lille ekstra, private aktører, en rekke lag og foreninger, Akershus musikkråd, kommunens kulturavdelinger som kino, kulturhus, bibliotek, kulturskole og kulturminnevern, m.fl. Det jobbes kontinuerlig med å tilrettelegge best mulig for seniorer på sentrale kulturinstitusjoner i Ullensaker. Bredde i tilbudet er viktig og det bestrebes å gi tilbud innen flere kunstformer, som musikk, teater, film, litteratur, kunst, m.m., samt trim og friluftsliv.

Kvalitet og profesjonalitet er like viktig. Seniorer mister ikke sin kritiske sans med årene og de forblir åndsmennesker hele livet.

Kulturkontoret i Ullensaker utarbeider månedlig en samlet kulturkalender med spesielle arrangement og aktiviteter i Ullensaker som er tilrettelagt og passer godt for seniorer. I tillegg inneholder kalenderen en generell oversikt over hvilke aktører som har regelmessige kulturaktiviteter for eldre, tidspunkt, tilholdssted, m.m. Kalenderen ligger på kommunens nettside og i papirutgave på aktuelle steder som bibliotek, servicetorg, m.m. Den sendes også på mail til pensjonistforeninger, m.fl.

Utfordringer

Utfordringen i årene fremover vil være å få flere tilbud til demente og å tilrettelegge mer for at hjemmeboende med bistandsbehov kan delta i større grad. I tillegg skal dagens aktivitetsnivå opprettholdes og videreutvikles gjennom samarbeid med flere aktører. Det gjelder også ved bo- og aktivitetssentrene som skal være kulturelle oaser i sine nærmiljø.

3.5 Integrering og mangfold

Kommuner som lykkes med integrering har fokus på muligheter, ikke begrensninger

De utvikler gode løsninger ut fra lokale forhold og ser på dette arbeidet som en ordinær oppgave

Mangfold er en berikelse for Ullensaker

Status

Ca 19 % av Ullensakers befolkning kommer fra andre land. Det utgjør ca 6 300 personer. Det er ønskelig at disse deltar på de kulturelle arenaene, både som mottakere og bidragsytere. Likeledes er det viktig at også de som av ulike årsaker faller utenfor de ordinære tilbudene kan delta i kulturaktivitet og kulturopplevelser av et stort mangfold, uavhengig av alder, økonomi og funksjonsnivå.

Med en mangfoldig sammensatt befolkning følger også behovet for offentlige, egnede livssyns- nøytrale lokaler som kan brukes til alle typer seremonier, men spesielt tilpasset gravferder og offentlige minnemarkeringer. Med mobile symboler kan ulike ønskede verdigrunnlag markeres under bruken av lokalene. Slike lokaler kan da f.eks. brukes også som kirkerom for gudstjenester, bønnerom, tempel, moské, private seremonier, m.fl.

Utfordringer

- Sikre at innbyggere med innvandrerbakgrunn gis mulighet for kulturell integrering

- Øke andelen minoritetsspråklige som deltar på kulturskole, forenings- og kulturtilbud
- Kartlegge mangler i kulturtilbudet ift behov
- Legge til rette for at det skal være et mangfold av kulturtilbud for alle, uavhengig av alder, funksjonsnivå, økonomi og etnisitet.
- Legge til rette for egnede offentlige, livssynsnøytrale seremonilokaler

3.6 Andre offentlige kulturvirksomheter

3.6.1 Jessheim videregående skole og Romerike folkehøgskole

Status

Innen videregående skole og scenekunstutdanning har kommunen to regionale aktører:

- Jessheim videregående skole
 - har tilbud om flere yrkesfag og linjer for de estetiske fagene musikk og drama, design og håndverk. Det planlegger også for å opprette danselinje
- Romerike folkehøgskole
 - har flere linjer innen scenekunsthøgskole; musikk og teater, lyd- og lysdesign, scenografi, kostymer.

De to skolene er hvert år fylt med ressurssterke unge mennesker som gløder etter å sette sine ideer og visjoner ut i livet. Disse fremtidige arbeidstakerne vil få kompetanse og egenskaper som fremmer kulturelt og kreativt entreprenørskap og innovasjon

Begge skolene har høyt utdannende, profesjonelle pedagoger og utøvere innen kunst- og kulturområdet

Utfordringer

Det er et stort potensiale i å få til mer samarbeid med de to institusjonene på flere felt, gjerne i form av forpliktende partnerskapsavtaler. Mulige områder kan være:

- Samhandling med linjefag og/eller lærerkrefter direkte om produksjon av tilbud til Den kulturelle Skolesekken, kulturell Barnehagesekk og Den kulturelle Spaserstokken
- Bruke lærerne i gjennomføring av kortere kulturverksteder/workshops

- Samarbeide om produksjoner/oppsetninger
- Benytte de profesjonelle kunstnerne for å styrke og synliggjøre kommunens profesjonelle kulturliv

3.6.2 Menighetene og kirkene

Menighetene og kirkene spiller en viktig rolle i kulturformidling og kulturaktiviteter i lokalsamfunnet. Kateketer og organister er ofte dirigenter og ledere for barne-, ungdoms- og voksenkor.

Kirkene i Ullensaker formidler kunst- og kulturuttrykk og driver en rekke kulturaktiviteter. De har utdannede medarbeidere innen kulturfeltet og frivillige.

Kirkene er populære konsertlokaler og er de beste arenaene i Ullensaker for akustisk fremført musikk.

Status

Det er stor interesse for å bruke kirkene og tilhørende menighetssentre til aktiviteter med kulturelt innhold.

Menighetene har et godt utbygget aktivitetstilbud med blant annet kor for voksne, ungdom og barn, pensjonisttreff, babysang, barneklubber, aktivitetsdager, m.m. Mange aldersgrupper og nasjonaliteter deltar. Aktivitetene drives i regi av kirkens ansatte kantorer, organister, menighetspedagoger, m.fl. og frivillige. Lokalene benyttes også av øvrig kulturliv.

Kirkenes kapasitet og bruk

Ullensaker kirke	Plass til 400 – 650 publikum Lang etterklangstid, godt egnet for vokal musikk som kor Har en rekke konserter med profesjonelle utøvere
Hovin kirke	Plass til ca 200 publikum Godt konsertlokale til mindre arrangementer og seremonier. Har noen konserter hvert år
Jessheim kirke	Plass til ca 400 publikum Godt konsertlokale. Skal ombygges og utvides til bykirke for Jessheim. Tilhører samme menighet som Hovin kirke
Furuseth kirke	Plass til ca 200 publikum Har noen arrangement pr år
Mogreina kirke	Plass til ca 200 publikum Har noen arrangement pr år

Kirkens ritualer innehar kulturuttrykk, men trosforkynnelsen inkluderes ikke i kulturplanen.

Utfordringer

Menighetene når mange innflyttere og trenger drøhjelp for å håndtere veksten. Kirkene er viktige kulturformidlere i Ullensaker med et uutnyttet potensiale. Det er ønskelig å profesjonalisere kirken som kulturarena ytterligere, både i drift og innhold for å øke aktiviteten. Men å drive en profesjonell kulturarena krever mye; planlegging, markedsføring, produksjon, gjennomføring, utleie, m.m. Arenaene står der, men det fordrer flere ressurser å få aktiviteten opp på et høyere nivå. En idé til

videreutvikling kan være at menighetene samarbeider om en egen produksjonsstilling for kulturformidling i kirkene, samt en merkantil delressurs. Til dette kan det søkes eksternt tilskudd, og både profesjonelle og lokale kulturutøvere kan benyttes i større utstrekning enn i dag. Borg bispedømme har kulturrådgiver som inviterer til samarbeid. Både Ullensaker kirke og Jessheim kirke vil kunne utvikles til kommunens kulturkirker.

Det er behov for å gjøre en registrering av kirkerommenes kvaliteter i forhold til akustikk og egnethet for ulike arrangementer. Slik at kirkene kan sees i sammenheng med kommunens øvrige kulturarenaer.

Omvisning i kirkene der kirkens historie og kulturskatter formidles kan settes på dagsorden, bl.a. gjennom Den kulturelle Skolesekken og Den kulturelle Spaserstokken. Det krever en registrering av kirkenes kulturskatter i form av kunst, historiske gjenstander, m.m.

Pilegrimsleden er knyttet til både Ullensaker, Jessheim, Mogreina og Hovin kirker og kan gjøres kjent for denne brukergruppen.

3.6.3 Gardermoen kulturpark – 3 muséer som perler på en snor

Gardermoen Kulturpark

Gardermoen Kulturpark er en paraplyvirksomhet for de tre museene SAS-museet, Forsvarets Flysamling, Ullensaker museum og Tunet IS, som alle har tilhold i samme geografiske område. Det er undertegnet en samarbeidsavtale mellom partene. Samarbeidet har vært utfordrende å få sving på, men potensialet er absolutt til stede.

Ullensaker museum

Da hovedflyplassen kom til Gardermoen markerte den slutten på en 270 år lang militær aktivitet i området. Ullensaker museum har sine lokaler her, ved en av Norges eldste ekserserplasser, Lilleplassen på Sør-Gardermoen, anlagt i 1740

Status

Ullensaker museum har siden januar 2005 vært driftet som en avdeling i Akershusmuseet. Før 2005 hadde kommunen en bygdesamling bestående av en del gjenstander lokalisert til Algarheim gamle skole. I 2005 ble samlingen flyttet til Tunet på Sør-Gardermoen og navnet ble endret til Ullensaker museum.

Museet har åpent 4 dager i uka i perioden juni – august og etter forespørsel i september – mai. Bemanningen er 3 personer med til sammen 170 % stilling, samt sommervikarer. I tillegg benyttes annen fagkompetanse fra Akershusmuseet til spesifikke oppgaver/ prosjekt.

Museets brukerråd er en viktig del av museets lokale forankring. Det består av representanter fra Ullensaker historielag, samt fra 3 andre frivillige lag og foreninger i tillegg til representant fra Ullensaker kulturråd, Ullensaker kommunes administrasjon v/rådgiver for kulturminnevern, politisk valgt representant og daglig leder ved museet.

Rådet skal uttale seg om museets budsjett og virksomhetsplan, komme med innspill til driften, hovedsatsingsområder, m.m.

Ullensaker kommune yter årlig driftstilskudd til museet – 425 000 kr i 2015 og årlig leie til Gardermoen Invest AS (GIAS) for 5 av bygningene på Tunet – 625 000 i 2015. Furua eies av Ullensaker kommune og Ballong- og Rawindhusene eies av Akershus fylkeskommune.

Besøkstall

Besøkstallet i 2013 med 2 236 besøkende er det beste i museets historie. Antall besøkende er lavt ut fra potensielt besøkstall og også sammenliknet med besøket på det nærliggende SAS-museet og Forsvarets Flysamling Gardermoen.

Lokaler

Museet benytter alle bygningene på Tunet, bortsett fra Posthuset, til sin aktivitet. Ullensaker kommune og Akershus fylkeskommune leier byggene av GIAS etter avtale som løper frem til 2025.

Aktiviteter

Arbeidet med museets samlinger har tatt lenger tid enn forventet. Det har ført til lite nyutvikling av formidlingen ved museet, men det har vært viktig å få ryddet i eget hus og sikre ivaretagelse av historikken.

- **Samlingsforvaltning**

Dette har vært et hovedsatsingsområde over flere år, da oversikt og profesjonell bevaring av det meste av museets gjenstander manglet ved Akershusmuseets overtakelse av Bygdesamlingen i 2005. Nå er mesteparten av gjenstandene registrert, fotografert, tilstandsvurdert og har gjennomgått preventiv konservering – i alt 2181 objekter pr 31.12.13. Alle gjenstandene oppbevares i Akershusmuseets fellesmagasin på Fetsund. 1482 av gjenstandene er lagt ut på Digitalt museum og flere objekt publiseres etterhvert som dataene er kvalitetssjekket. D.v.s. at Ullensaker har et betydelig digitalt museum. Dagens museer satser mye på å få sine samlinger presentert digitalt, og Ullensaker museum er meget godt i gang med dette arbeidet.

- **Privat- og bedriftsarkiv**

Flere historiske arkiv fra Ullensaker er nå registrert og publisert/er under publisering:

- Arkivet til skomaker Nils Aas
- Meieriarkiv fra hele Akershus (pilotprosjekt)
- Gjermå elektrisitetsverk

- **4 kataloger**

Det er utarbeidet 3 hefter med informasjon som er knyttet opp mot to av basisutstillingene ved museet. Det gjelder utstillingene Ull's rike og Skomaker Østerrikegata 13 – fra bolighus til museum. I tillegg er det utarbeidet katalog om Trandumskogen.

- **Den Kulturelle Skolesekken**

Det er årlig undervisningsopplegg ved museet for alle elever på 3. og 9. klassetrinn i Ullensaker. Tilbudet er obligatorisk og en viktig del av den lokalhistoriske delen av skolesekken. Temaene spenner fra steinalder via militærhistorien til 2. verdenskrig og foregår på museet, Raknehaugen og Trandumskogen.

- **Utstillinger**

Permanente utstillinger:

- Ulls rike i Depot 148 – Ullensakers historie
- Fra flyvesandsdyne til hovedflyplass - Luftfarten inntar Gardermoen i Depot 148
- En særdeles skjønn ekserserplads, Gardermoen kaldet - Om Leirlivet på Gardermoen 1720 - 1920 som vises i Telthuset
- Fra håndverk til småindustri: Skomakeryrket i Østerrikegata 13
- Trandumskogen 2015

Temporære utstillinger:

Det har vært arrangert flere midlertidige utstillinger hvert år, i samarbeid med Ullensaker husflidslag, Ullensaker kunstforening, m.fl. Bl.a. disse:

- Åttebladsrosa – stjerna til alle tider
- Kunstutstilling med de lokale kunstnerne Angelina J Li(Jin) og Anne Marit Fald Gården
- Utstilling knyttet til stemmerettsjubileet 2013
- Utstillingen Tøffe kvinner, sterke røster ifbm stemmerettsjubileet 2013

- **Arrangement**

Museet har gjennomført flere arrangement hvert år. Noen av disse har vært:

- Militærhistorisk dag
- God gammel årgang - foredrag om akevitt med smaksprøver under Livsglededager for eldre
- Spøkelsesfest for barn ifbm med Halloweenfeiring

Utfordringer

Å skape et levende museum med bred appell på Tunet er en stor utfordring. Det må jobbes både med

nye ideer og måter for formidling og innhold og med å forankre museet sterkere lokalt. Det har vært gjort flere forsøk på å utnytte samarbeidet mellom de 3 museene uten at dette har lyktes i særlig grad. Med vilje, forståelse for områdets historiske verdi og innovative og kreative krefter, samt tilstrekkelig økonomi vil det være mulig å skape atskillig høyere aktivitet og utløse mer av områdets potensiale og synergieffekt. Det må en større kreativ offensiv til og et samarbeid mellom mange parter, deriblant Flysamlingen, Tunet, SAS-museet, Ullensaker kommune, Akershusmuseum, hotellene, m.fl. Gardermoen Invest AS har sagt seg villig til å legge forholdene til rette på Tunet.

Men flere utfordringer har kommet til. Det er fattet vedtak både i Akershus fylkeskommune og Ullensaker kommune om å forhandle med Gardermoen Invest AS med sikte på å avslutte leieforholdet på Tunet tidligere enn avtalens varighet til 2025. Intensjonen er ytterligere understreket i Ullensaker kommunestyres vedtak 8.12.15 i sak om Budsjett 2016/Økonomiplan 2016-2019 slik: *Kommunestyret vedtar at Ullensaker museum relokaliseres slik et felles politisk flertall i Ullensaker kommune og Akershus fylkeskommune ønsker. Det iverksettes et arbeid med å avklare hva som er egnet for salg og hva som er egnet til fremtidig ivaretagelse av det som er i området og som er av museal karakter. Arbeidet bes gjennomført i løpet av 1. halvår 2016.*

Dermed er lokaliseringen av Ullensaker museum uforutsigbar. Tilhørighet på Tunet er ikke en forutsetning for Ullensaker museum. Men forsvinner museet ut av området vil det svekke museumsclusteret med SAS-museet og Flysamlingen. SAS-museet er godt besøkt, det samme var Forsvarets flysamling inntil 2015 da åpningstidene ble kraftig redusert. Det avventes omfanget av videre drift her. Den største betenkingen med en relokalisering av Ullensaker museum er at museet tas ut av et autentisk viktig historisk område, Ullensakers militærhistorie gjennom 275 år.

Utviklingsmuligheter

Museets base pr i dag er på Sør-Gardermoen. Hva som blir resultatet av vedtaket om relokalisering er uavklart, men museet trenger uansett en base. En ny lokalisering gir også nye muligheter for museet og for Ullensaker kommune. Museet vil, dersom det legges til Jessheim, bli en del av byutviklingen og bidra med en type kulturell aktivitet som mange byer har, men som mangler på Jessheim. Med en slik sentral beliggenhet vil museet være lettere tilgjengelig for flere og kunne tiltrekke seg nye grupper av besøkende. Museet vil miste noe ved flytting, for eksempel den militære tematikken som er naturlig å formidle med nåværende beliggenhet og bygningsmasse. Men mer hensiktsmessige museumslokaler vil gjøre det lettere å skape andre typer utstillinger og arrangement. En tematisk spissing av Ullensaker museum, slik at museet får en tydeligere profil, vil også kunne bidra til å trekke folk fra andre kommuner til museet.

SAS - museet

SAS Museet på Gardermoen ble åpnet i 2003 og gir et overblikk over skandinavisk luftfart fra begynnelsen av første halvdel av det forrige århundre og frem til i dag.

Museet driftes av frivillige og er åpent for allmennheten.

Samlingene inneholder både Scandinavian Airlines System(SAS) og flyselskapets morselskaper AB Aerotransport (ABA), Det Danske Luftfartselskab (DDL) og Det Norske Luftfartselskap (DNL).

Museet er en fortsettelse og en betydelig utvidelse av bedriftsmuseet som ansatte og pensjonister startet på Fornebu i 1989

Forsvarets Flysamling Gardermoen

Forsvarets Flysamling Gardermoen drives av Forsvarsmuseet og består av nærmere 40 fly fra militær luftfart

Her finnes Norges første fly «Start», klenodier fra annen verdenskrig, samt alle Luftforsvarets jetjagere fra den kalde krigen

Flysamlingen har også flysimulator, modellflysamlinger, kafe og butikk

3.7 Profesjonelt kulturarbeid og næring

I Ullensaker er det registrert færre bedrifter innen kultur og kreative næringer enn i andre deler av hovedstadsregionen

Det er også færre kunstnere, musikere, dansere og andre som arbeider profesjonelt innenfor de ulike deler av feltet

Status

Med økt levestandard og enkel kommunikasjon på alle nivåer har også mulighetene for å satse på kulturutøvelse og kulturproduksjon som levevei bedret seg. Kunst og kultur kan i årene fremover i økende grad ses i lys av næringsutvikling og nye arbeidsplasser, først og fremst knyttet til profesjonell kunst og kulturutøvelse, kreative næringer og reiseliv.

Næringer knyttet til kunst og kultur kan omfatte:

- Profesjonelle kunst og kulturarbeidere
Innbyggere med faglig utdanning som utøver sin profesjon som kunstner eller pedagog. Kan være ansatt eller som selvstendig næringsdrivende.
- Kulturnæring
Fremstilling av kommersialiserte kulturuttrykk og som direkte baserer seg på inntekt fra publikum. For eksempel produksjon og visning av film, sceneproduksjon drevet med betalt arbeidskraft, musikkutøvere, salgsutstillinger eller pedagogisk virksomhet.
- Kulturbasert næring
Virksomhet som indirekte har økonomisk gevinst av kulturaktivitet. For eksempel overnattingstilbud eller salg av mat og drikke i tilknytning til arrangement.
- Kreative næringer
Virksomhet som benytter kulturelle uttrykk i sitt arbeid. For eksempel tjenesteproduksjon innen design og reklame. Kan også omfatte mat og drikketradisjoner, husflid, osv.

I en slik utvikling kan kommunen bidra som tilrettelegger og eventuelt støttespiller, mens privat næringsliv, kunstnere, reiselivsnæringen og enkeltpersoner står for aktivitetene.

Ullensaker har potensiale knyttet til opplevelsesnæringer, bl.a. innen utvikling av historiske attraksjoner, muséene, kulturhuset, festivaler, videregående skole eller Romerike folkehøgskole. Særlig interessant vil Ullensakers rikholdige kulturarv være som grunnlag for ny næringsvirksomhet og samtidig styrke en stedlig og regional identitet.

I kommuneplanen fokuseres på behovet for å trekke kompetent og etterspurt arbeidskraft til Ullensaker. Attraksjonsstudier viser at vi da må kunne vise til gode og levende lokalsamfunn og nærhet til et pulserende bysenter med variert kulturtilbud. En helhetlig kultursatsing med bred deltakelse og et rikholdig kulturtilbud er derfor viktig for å øke vår attraksjonskraft.

Kunst og kultur i næringslivet

Det er viktig å få næringslivet til å se nytten av å engasjere seg i kulturutviklingen i Ullensaker. Det er attraktivt å holde til i en kommune med et aktivt kulturliv fordi bedrifter:

- Bruker kunst og kultur bevisst i sin merkevarebygging
- Bidrar til i kunstnerisk utsmykning, støtter festivaler og arrangementer
- Bidrar til å bevare kulturminner og lage utstillinger
- Deler ut kunstpriser og stipend og opparbeider egne kunstsamlinger
- Inngår langsiktige kultursamarbeidsavtaler og benytter disse internt for sine ansatte og eksternt for kunder og kontakter
- Bruker felles kulturopplevelser i forbindelse med personalutvikling og arbeidsmiljø
- Ansatte ser på kulturopplevelser som et gode og en styrking av arbeidsmiljøet

Det er kulturlivet som vet hva de kan tilby næringslivet/bedriftene, men næringslivet/ bedriftene kan også selv bidra gjennom å:

- Samle seg om å videreutvikle og styrke Jessheim som attraktiv by
- Benytte kulturaktører som ledd i å gjøre Ullensaker til en attraktiv handels- og konferansekommune
- Sponse og samarbeide rundt profilerende festivaler og arrangement
- Styrke kunnskapen og satse videre på kulturbasert næringsutvikling
- Samarbeide om utvikling av levedyktige kulturnæringer

Utfordringer

For å oppnå en styrking av kulturfeltet må det tilrettelegges for kultur og kreative næringer. Dette innebærer:

- Flere profesjonelle kunstnere, ensembler og virksomheter som skaper og formidler kunst
- Høye faglige og pedagogiske krav til dem som underviser og driver formidling innenfor kunst- og kulturfeltet må ivaretas
- Tilgjengelige produksjonsverksteder

Det gjelder å stimulere de som allerede er bosatt i kommunen og legge til rette for at nye generasjoner kunstnere, kunsthåndverkere og andre utøvere av kulturell aktivitet etablerer seg med sin virksomhet i Ullensaker. Det samme er aktuelt innenfor de kreative næringene.

3.8 Frivillig kunst- og kulturarbeid

Frivillighet er ikke et supplement til offentlig virksomhet. Det er en grunnleggende del av menneskenes liv og virke og en forutsetning for et godt samfunn

Samarbeidsplattformen KS og Frivillighet Norge

Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med andre sektorer i samfunnet

Samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor skal baseres på likeverd og gjensidig respekt for hverandres roller

Regjeringens Frivillighetserklæring 2015

Frivilligheten er en stor og selvstendig del av vårt samfunn som gir en merverdi til den som bidrar og til samfunnet som helhet.

Å være frivillig gir kompetanse, erfaring, sosial tilhørighet og mestring til enkeltmennesket.

Samtidig skaper frivilligheten fellesskap, den bidrar til en bedre hverdag for mange mennesker, og den bidrar til samfunnsutviklingen gjennom å utfordre og sette dagsorden.

3.8.1 Frivilligheten i Ullensaker

Status

En av de store bærebjelkene i kulturlivet i Ullensaker kommune er innsatsen og aktivitetene i frivillig sektor. Det gjøres stor frivillig innsats på alle kulturfelt, og gjennom lang erfaring har frivilligheten bygget opp solid kompetanse. Ca 120 lag og foreninger innen kunst- og kulturfeltet og en rekke adhoc-frivillige som ikke er tilknyttet noen organisasjon skaper hvert år store verdier og utfører en rekke oppgaver i Ullensaker.

Betydningen av frivillig innsats er vanskelig å tallfeste. Med utgangspunkt i en anerkjent og mye brukt modell for beregning av frivilligheten utarbeidet ved John Hopkins universitet i USA kan verdien av frivilligheten på kulturfeltet i 2014 i Ullensaker regnes ut slik:

Forutsetninger:

- I flg. SSB var gjennomsnittslønnen i Norge 2014 kr 507 000
- I flg. Ullensaker kulturråd var det 10 000 medlemmer i kulturorganisasjonene i 2014

Verdien av frivillig arbeid i kulturorganisasjonene i Ullensaker 2014:

- 10 000 medlemskap x 0,016 = 160 årsverk x 507 000 kr = 81,2 mill kr

I Ullensaker bygger samarbeidet mellom kommunen og frivillig sektor på samme grunnlag som Plattform for samspill og samarbeid mellom frivillig og kommunal sektor, inngått på vegne av partene Kommunenes Organisasjon og Frivillighet Norge, sist revidert januar 2015. Plattformen fastsetter prinsipper for å styrke relasjonen mellom offentlig og frivillig sektor i Norge. Partene har en felles intensjon om å bevare og utvikle den nordiske frivillighets-tradisjonen med en selvstendig frivillig sektor som viktig pilar i vårt demokrati.

Kommunal innsats

Økonomisk tilskudd til frivillig kulturarbeid

I kommunens budsjett bevilges det hvert år midler til ulike tilskuddsordninger og prosjekter som skal stimulere og støtte opp om det frivillige kunst- og kulturarbeidet i Ullensaker. Barn og unge er prioritert, men det gis ulike typer tilskudd også til voksne kulturaktiviteter.

2010	2011	2012	2013	2014
1 243 100	1 363 400	1 101 200	1 383 500	1 741 200

Lag/for: 670 100 Friv.sentr: 243 000 Gr.potten: 330 000	Lag/for: 800 400 Friv.sentr: 243 000 Gr.potten: 320 000	Lag/for: 531 200 Friv.sentr: 250 000 Gr.potten: 320 000	Lag/for: 656 500 Friv.sentr: 287 000 Gr.potten: 320 000 Grunnlov: 120 000	Lag/for: 695 200 Friv.sentr: 396 000 Gr.potten: 280 000 Grunnlov: 370 000
---	---	---	--	--

Årlig indirekte tilskudd

Kommunen betaler pr år leiekostnader på ca 300 000 kr for Galleri Jessheim. Ullensaker kunstforening som frivillig organisasjon disponerer lokalene og forvalter kunstformidlingen, etter avtale med enhet Kultur.

I tillegg har alle frivillige foreninger gratis bruk av kommunens bygg på vanlige ukedager, bortsett fra kulturhusets saler som det må betales for.

Utfordringer

I Ullensaker forventer frivillig sektor forutsigbarhet, både i forhold til tjenester, lokaler, leiesatser og tilskudd. Den økonomiske forutsigbarheten bestemmes hvert år i budsjetteringen. Det er viktig å være en kunnskapsbasert tjenesteleverandør, basert på en god og kontinuerlig innbyggerdialog. Det er alltid utfordrende å fange opp nok og riktige signaler og behov og å sikre bredden for medvirkning. Dette må videreutvikles.

Kommunen er inne i en periode med stram økonomi, noe som understrekes av rammene gitt i økonomiplanen. I planperioden er ambisjonen å opprettholde dagens nivå og å bruke ressursene enda mer effektivt. Kulturlivet kan stimuleres og utvikles ved bedre samhandling og til å benytte ressursene smart.

Kulturtjenesten arbeider kontinuerlig for å utløse gevinst innen forebyggende folkehelse-arbeid og innen stimulering av frivillighet i kommunen, gjennom god kompetanse internt og i samhandling med andre kommunale tjenesteområder og kulturlivet/frivillig sektor.

Flg vil være viktig for samhandlingen mellom frivillig sektor og for Ullensaker kommune som tilrettelegger for frivillig kunst- og kulturarbeid:

- Utarbeide en frivillighetspolitikk med utgangspunkt i regjeringens frivillighets-melding 2015 og Samarbeidsplattformen mellom Kommunenes Sentralforbund og Frivillighet Norge
- Stimulere og støtte opp om ildsjeler og frivillighet for å skape vekst i frivillig sektor
- Ha en god og tett dialog, rask saksbehandling og iverksettelse i samarbeidet med frivilligheten
- Legge organisatoriske og tekniske forhold til rette for positivt samarbeid.

3.8.2 Ullensaker frivilligsentral

	Ullensaker frivilligsentral har som mål å være et lavterskel tilbud til alle som ønsker det fra alle deler av kommunen, uansett tro, politisk tilhørighet og nasjonalitet Den skal utvikles av de som er knyttet til sentralen. Målet for sentralen er å være et kraftsenter og kontaktpunkt for mennesker, foreninger, lag og det offentlige
---	---

Status

Ullensaker frivilligsentral som kulturarena

Frivilligsentralene er forankret i kulturdepartementet og mottar årlig statlig og kommunalt tilskudd til driften. Ullensaker frivilligsentral er lokalisert til Gjestad bo- og aktivitetssenter.

Frivilligsentralen har til enhver tid rundt 100 – 130 frivillige som utgjør kjernen, men gjennom arrangement og aktiviteter når de ut til langt flere. Sentralen har et utstrakt samarbeid med lag og foreninger, skoler, kulturenheten og kommunen for øvrig, barnehager, m.fl. Det er rundt 300 arrangementer og aktiviteter hvert år.

Aktiviteten – kultur – folkehelse

Alle aktiviteter er i et folkehelseperspektiv Na(tur) – Ku(ltur) – Hel(se). Brukerne er ofte de som ikke deltar i annen organisert aktivitet. De faller utenom andre systemer og mange sliter i hverdagen. De får hjelp til å få innhold og struktur på hverdagen. Ca 100 personer har vært innom på praksisplass i kortere eller lengre tid fra NAV, Orbit Arena, Kriminalomsorgen, videregående skole, m.fl. Dette området går ut over oppgavene i tradisjonelle frivilligsentraler.

Utfordringer

- Flere aktiviteter kunne vært gjennomført med flere egnede arenaer, lokalene begrenser. Det er et mål for frivilligsentralen å få eget hus – frivillighetens hus – med mulighet for å møte alle de som trenger det og med plass og utstyr som utløser allsidig aktivitet
- Befolkningsveksten medfører at stadig flere bruker sentralen. For å holde tritt med utvikling og behov er det nødvendig å øke den faste grunnbemanningen og å rekruttere flere frivillige

3.8.3 Ullensaker kulturråd

	Kulturrådet skal arbeide for best mulig vilkår for kulturen i Ullensaker Det skal være en arena for samordning og samhandling for kulturlivet og en høringsinstans/drøftingsråd for Ullensaker kommune i saker som vedrører kulturlivet
---	---

Status

Ullensaker kulturråd ble etablert i 2010 og er sammensatt av 9 faste representanter og 4 vara fra de frivillige organisasjonene innen kulturområdet i Ullensaker. Ullensaker har rundt 120 ulike frivillige lag og foreninger med en medlemsmasse på ca 10 000 enkeltpersoner. Det tilsvarer ca 30 % av befolkningen. (Idretts- og helseorganisasjoner er ikke medregnet). Organisasjonene er ulike i struktur, styring, formål og arbeidsformer. Frivillig sektor i Ullensaker er mangfoldig og vital med stor betydning for enkeltmenneskers hverdag.

Frivilligheten - 3. sektor

Ullensaker kulturråd har lagt samme begrep til grunn for å definere frivilligheten som er benyttet i EU-prosjektet Third Sector Impact TSI, der forskere fra åtte europeiske land har utarbeidet en felles definisjon:

3. sektor består av private foreninger og stiftelser, ikke-kommersielle samvirkeforetak, gjensidige og sosiale foretak; og individuelle aktiviteter som gjennomføres uten lønn eller tvang – med mål om å gagne samfunnet eller personer utenfor egen familie og hushold.

Ullensaker kulturråd arbeider ut fra at frivillig sektor har en rolle ut over å være et aktivitets-tilbud for innbyggerne innen de tradisjonelle kulturfagene. Frivillig sektor yter store bidrag til samfunnet økonomisk og helsemessig. Frivillig arbeid er også viktig for trivsel, integrering og folkehelse. Kultur gir livet mening og er limet i samfunnet. Samtidig er det frivillige arbeidet en av grunnpilarene i demokratiutviklingen.

Kulturrådets kartlegging av 3. sektor

Kulturrådet ønsket mer kunnskap om det frivillige kulturlivet for å kunne arbeide målrettet med en samlet strategi for utviklingen av 3. sektor i Ullensaker. D.v.s. en oversikt over nåsituasjonen og hva de involverte selv opplever som viktig med tanke på fortsatt aktivitet og utvikling.

På denne bakgrunn har kulturrådet kartlagt:

- Status
- Medlemmer
- Aktiviteter
- Behov for ønskede tiltak

Frivillig sektor har blitt inndelt i 4 hovedkategorier:

- Sang og Musikk
- Dans og Teater
- Kunst og Kunsthåndverk
- Øvrige organisasjoner

Kartleggingen inkluderer ikke organisasjoner som forholder seg til en medisinsk diagnose som f.eks Landsforeningen for hjerte- og lungesyke, Kreftforeningen, Diabetesforbundet, o.l.

Proessen

Kulturregistrering

Kulturrådet gjennomførte i perioden 2011-2013 en større intervjuundersøkelse av situasjonen for lag og foreninger innen kulturområdet i kommunen. Resultatene fra undersøkelsen ble presentert våren 2014 i rapporten Kulturregistrering av lag og foreninger 2011-2013.

79 organisasjoner (70 %) besvarte et spørreskjema med sentrale problemstillinger som:

- Medlemmer - nåsituasjon og rekruttering
- Lokaler for øvelse, produksjon og presentasjon
- Økonomi
- Behov for kunnskap og kompetanse for kulturfaglig virksomhet og utvikling
- samarbeidet med andre innenfor kulturlivet, med næringslivet, og med det offentlige
- Hva kan laget bidra med på lokalplanet?
- Hva kan Kulturrådet bidra med, og hva bør rådet ta seg av?

Kulturrådet ba om konkrete svar og vurderinger på spørsmålene og fikk et godt utgangspunkt for den videre prosessen.

Gruppearbeid

Våren 2014 inviterte kulturrådet lag og foreninger til gruppearbeid for å stake ut vegen fremover. Ca 50 personer deltok. Det ble i alt gjennomført 5 samlinger i perioden mai 2014 - januar 2015.

Handlingsplan for 3. sektor

Materialet fra kartleggingen og gruppearbeidene er anvendt som grunnlag for kulturrådets forslag til handlingsplan for 3. sektor. Denne er gitt som innspill til kulturplanen med flg hovedpunkt:

- Visjon
- Langsiktige målsettinger
- Strategier og virkemidler
- Tiltak og handlingsprogram

Visjon

Kulturrådets visjon for utviklingen av 3. sektor på kulturområdet er:

Kjennskap gir vennskap - synlig og levende i et aktivt felleskap

Visjonen vurderes som så bærekraftig og universell at den står fram som en attraktiv dimensjon i Ullensakersamfunnet. Den skal sørge for at kulturen er synlig og gir mange gode møteplasser. Kultur er en verdi i samfunnet som styrker vennskap mellom alle typer mennesker, uavhengig av kjønn, alder, funksjonsevne og nasjonalitet.

Mål for 3. sektor

- At en ved å engasjere seg i kulturlivet opplever økt trivsel og tilhørighet, at det gir deltakerne positive utfordringer og opplevelser
- Å engasjere en så stor del av befolkningen som mulig i lag og foreningers aktiviteter, ved å legge til rette for at det skal finnes et tilfredsstillende stort og tilgjengelig mangfold av kulturelle organisasjoner at dette oppnås.
- At den enkelte opplever et positivt utbytte av sin deltakelse, og at driftsoppgavene ikke er mer krevende enn at opplevelsen og innsatsen totalt gir et positivt fortegn.
- Å arbeide for at det blir flere og bedre lokaler for virksomheten

- At tilskuddsrammene i de kommunale budsjettene gir rom for faglig utvikling med hensyn til aktivitet, lokaler og drift av lag og foreninger

Deltakelse i kulturlivets organisasjoner

Kulturrådet har utarbeidet 4 scenarier for utviklingen på lang sikt av medlemstallet i lag og foreninger på kulturområdet:

År	Alternative scenarier			
	Stagnasjon	Status Quo	Middels vekst	Stor vekst
	Uendret antall medlemmer	Samme andel som i 2014	Andel økende til	Andel økende til
	Synkende % -andel	30,4%	40%	50%
2014	10 000 (30,4%)	10 000	10 000	10 000
2019	10 000 (26,1%)	11 400	12 500	13 600
2030	10 000 (19,7%)	14 500	17 900	21 400
2040	10 000 (17,5%)	17 300	22 800	28 500

7 strategier er utarbeidet for å konkretisere vegen fremover mot målene:

STRATEGI 1

Hvordan realisere den langsiktige målsettingen om vekst i 3. sektor på kulturområdet?

STRATEGI 2

Hvordan tilrettelegge lokalt respektive sentralt i kommunen for å nå målsettingen om aktivt engasjement for alle befolkningsgrupper/alle lag og foreninger?

STRATEGI 3

Hvordan tilrettelegge for å oppnå godt tilpassede lokaler for alle lag og foreninger innenfor kulturområdet i Ullensaker?

STRATEGI 4

Hvordan tilrettelegge for å oppnå et optimalt samarbeid mellom frivillige lag og foreninger på kulturområdet og kommunen?

STRATEGI 5

Hvordan tilrettelegge for å oppnå et optimalt samarbeid mellom frivillige lag og foreninger på kultursektoren og næringslivet i kommunen?

STRATEGI 6

Hvordan tilrettelegge for å oppnå tilfredsstillende kompetanse, skoling og praktisk hjelp til alle frivillige lag og foreninger på kulturområdet

STRATEGI 7

Hvordan tilrettelegge for å oppnå tilfredsstillende økonomi for drift og anlegg for alle lag og foreninger på kulturområdet?

I presentasjonen av hver strategi er det:

1. Innledningsvis gitt en statusbeskrivelse hentet fra kulturregistreringen
2. Pekt på en del mulige tiltak/virkemidler/løsninger for utvikling
3. Utarbeidet et handlingsprogram for tiltak på det aktuelle strategiområdet

3.9 Større kulturarrangement og festivaler

Oversikt over større kulturarrangementer og festivaler

	Jessheimdagene Kløftadagen Lokal Kulturuke Livsglededagene i Ullensaker Folkehelseuka Ungdommens Kulturmønstring (UKM) Festival F Barnas Kulturdag i kulturhuset Samarbeidsproduksjon musikal i kulturhuset BUSTivalen (Barne- og ungdomsteaterfestivalen) Kulturskolens Teaterfestival - KULT Ullensaker kulturskoles sommer- og juleforestillinger Jessheim Ballettskoles jul- og sommeravslutning Skolekorpsenes nyttårskonserter Kulturminnedagene Rullatorfestivalen FNs internasjonale Eldredag Jessheim Barnefestival Litteraturfestivalen i Akershus Nordisk bibliotekuke SommerLes - kampanjen Den store kinodagen Barnas Dag på kino Den store Skolekinodagen Ullensaker teaters forestillinger Romerike folkehøgskoles forestillinger Romeriksutstillingen
	
	

Store arrangement og festivaler er en mye benyttet strategi for å gjøre en by eller et sted kjent og skape en identitet. Suksessfaktorene ser ut til å være:

- Lokalt initiativ og god forankring i lokalmiljøet, kulturlivet, osv
- Høye krav til kulturfaglig kvalitet og en oppmerksomhet som når lenger enn eget lokalmiljø, gjerne nasjonalt eller internasjonalt.

Status

Hvert år er det en rekke større kulturarrangement i kommunen. Noen foregår ute i nærmiljøene og noen skjer sentralt på Jessheim. Nedenfor er oversikt over noen av de faste arrangementene. I tillegg er det mange arrangement hvor profilen kan beskrives som kulturell, men som ikke er tatt med. F.eks Greinadagene og Nordkisdagene. Også de fleste av Ullensaker kulturhus sine årlige 140 arrangement henvender seg til et stort omland og er av de større kulturarrangementene i kommunen.

Utfordringer

Større kulturarrangement og festivaler er viktige i seg selv og for de som deltar som aktive og som publikum. I tillegg kan slike aktiviteter være med på å profilere kommunen overfor omverdenen.

I arbeidet med å utvikle Jessheim til regional by vil det være viktig å satse på å utvikle den kulturfaglige kvaliteten i en eller flere av aktivitetene, men også se på muligheten for innovasjon og nyskaping.

Kulturfestival for barn og unge

Det er et potensiale for å utvikle kommunens ulike barnekonsept/barnefestivaler til å ha en ledende posisjon innenfor barnekultur, både på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. En slik festival må da gis ressurser til å formidle kultur til barn på høyt kulturfaglig nivå på tvers av kulturområdene. Målet må være å etablere en festival til Jessheim som skal utmerke seg med fokus på formidling nasjonalt og internasjonalt og med et nyskapende og innovativt innhold.

Teatersatsing

Teatermiljøet i kommunen er allerede omfattende, med kulturhuset som eneste scene i Akershus for Riksteatret, en årlig større musikalproduksjon i kulturhuset for amatører, kulturskolen som samarbeider med Romerike folkehøgskole om teater for barn og unge – BUSTivalen, Romerike folkehøgskole med en rekke årlige teaterforestillinger med sine elever, Jessheim videregående skole med musikk og dramalinje og flere oppsetninger pr år, Romerike musikalteater for barn og unge med årlig oppsetning, Ullensaker teater som jobber aktivt, m.m. Det kan vurderes om det er grunnlag for å bruke teater i en større sammenheng.

Kirkemusikkdager

Det finnes 5 kirker i Ullensaker. Jessheim kirke skal utvides og det er en katolsk kirke under oppføring på Jessheim. Ullensaker kirke har en flott akustikk og også ambisjoner om å videreutvikle profesjonelle produksjoner. En årlig kirkemusikkfestival kan være aktuelt å vurdere å etablere.

3.10 Kunst i offentlig rom i Ullensaker

Kunstverk har evne til å virke som samlingspunkt for byens innbyggere hvis de oppleves som en attraksjon i byrommet. Kunstnerisk utsmykking i de offentlige rom skal brukes til å forsterke en byopplevelse, den urbane kvaliteten og ikke minst stedets identitet

Utsmykkingene etableres som egne prosjekter med veldefinerte mål og utarbeides som resultat av analyser og gjennom dialog mellom byplanleggere, aktører i næringslivet og kunstnere. Elementene kan være både midlertidige og faste

Byplan Jessheim 2030, Jessheim – tilgjengelig og levende regionsenter

Formålet med offentlige utsmykkinger er at de skal berike og stimulere det offentlige miljø i møtet mellom kunst og arkitektur. Kunst kan bidra til at folk bruker byrom som møteplasser fordi den øker velværet, skaper trivsel og gode fellesskap, stimulerer til dialog og refleksjon, formidler historien, m.m. Kunst i denne sammenhengen kan eksempelvis være ulike installasjoner med lyd og/eller lys, skulpturer, statuer, fontener, vannspeil etc.

Det er et mål å sikre at flest mulig skal kunne oppleve kunst av høy kvalitet i de offentlige rom.

Status

Kommunen forvalter og formidler kunst i sine bygg og anlegg. Næringslivet, eiendoms-utviklere, m.fl. ivaretar utsmykning av egne virksomheter.

Kulturkontoret kartla i 2015 utsmykningen i offentlige rom på Jessheim. Kartleggingen viser at i regionsenteret for Øvre Romerike finnes svært lite utsmykning. Det er sparsomt med kunstnerisk utsmykning også for øvrig i kommunen, bortsett fra på Oslo Lufthavn ved Gardermoen og i Jessheim storsenter. Dette er betenkelig, den store utbyggingen tatt i betraktning.

Kommunen har ingen strategiplan for utsmykning i offentlig rom og heller ingen vedtatte retningslinjer for å stimulere til mer utsmykning.

Utfordringer

Nye bydeler, boområder, parker, skoler, barnehager, frilufts- og idrettsarenaer, næringsbygg, vegstrukturer, m.m. etableres i raskt tempo i Ullensaker. Det oppstår helt nye offentlige rom og møteplasser og de eksisterende utvides og benyttes av stadig flere.

Utsmykning er et godt virkemiddel for estetisk oppgradering av offentlige rom, det gir et sted identitet og øker forståelsen for kunst. Å legge til rette for spennende estetikk og utsmykking av det offentlige rom er nedfelt i kommuneplanens handlingsdel. For å sikre en helhet må det utarbeides strategiplan og retningslinjer for utsmykking i Ullensakers offentlige rom. Kunstnerisk kompetanse må bringes inn i tidlig fase av planlegging og utforming.

Næringsliv, utbyggere, offentlig sektor og kunstnere må få mulighet til å samarbeide om dette. Det vil gi en merverdi for alle parter og for innbyggerne. I tillegg kan det føre til flere oppdrag for kunstnere bosatt i kommunen og bidra til flere kreative arbeidsplasser.

Det må også tas stilling til hvordan Ullensaker kommunes kunstsamling skal forvaltes og formidles, og det må utarbeides retningslinjer for kommunens innkjøp av kunst.

3.11 Arenaer for kunst og kultur

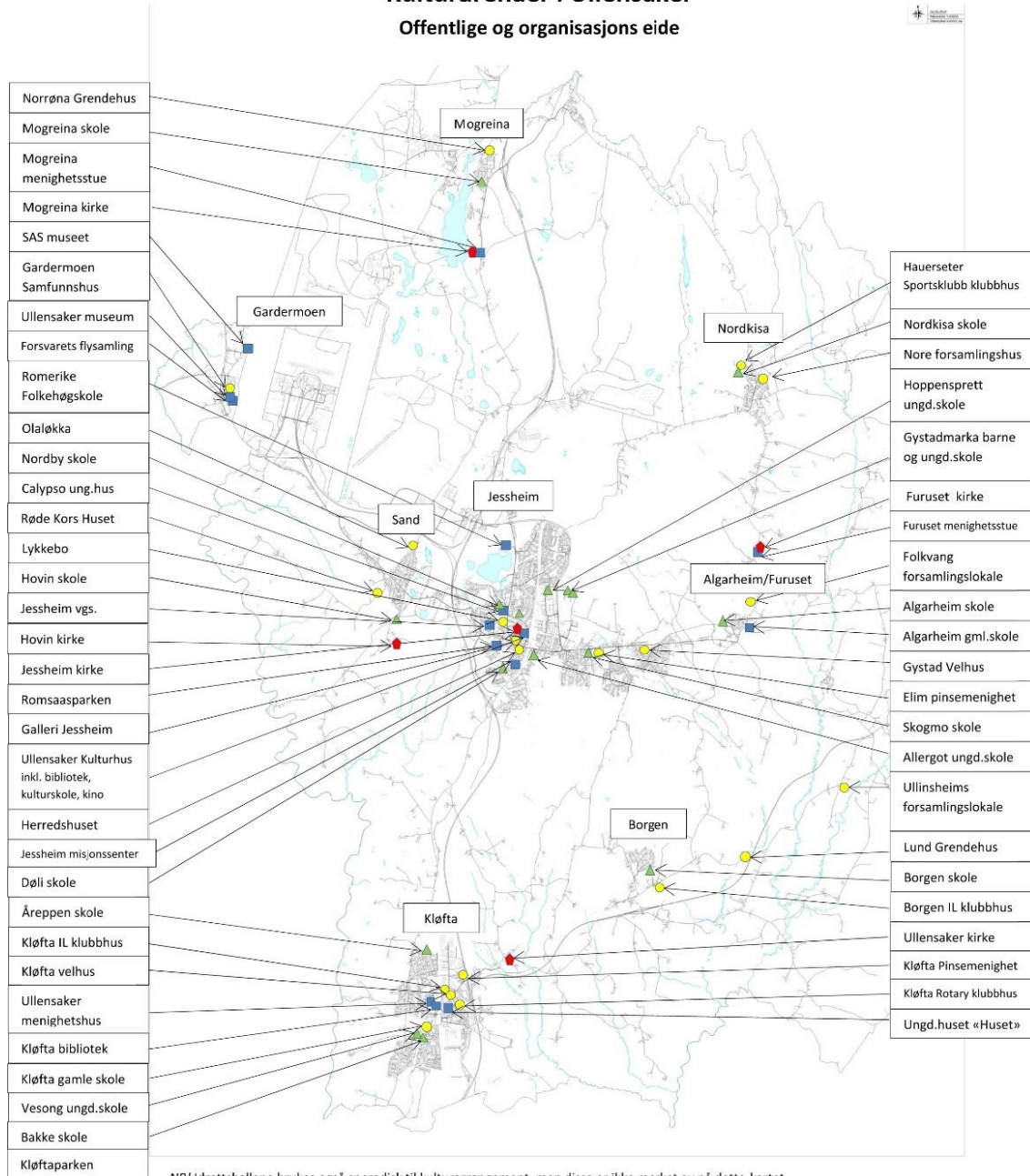
3.11.1 Offentlige og organisasjonseide arenaer

Status

I Ullensaker finnes en mengde kulturarenaer som eies og driftes av det offentlige og av frivillige organisasjoner, se oversikten nedenfor. Det omfatter skoler, bibliotek, kirker, menighetshus, ungdomshus, museer, samfunnshus, grendehus, velhus, klubbhus, parker og tilrettelagte uteareal. Arenaene har ulik funksjon, eierstruktur og er i varierende grad tilrettelagt for kunst og kultur.

Kulturarenaer i Ullensaker

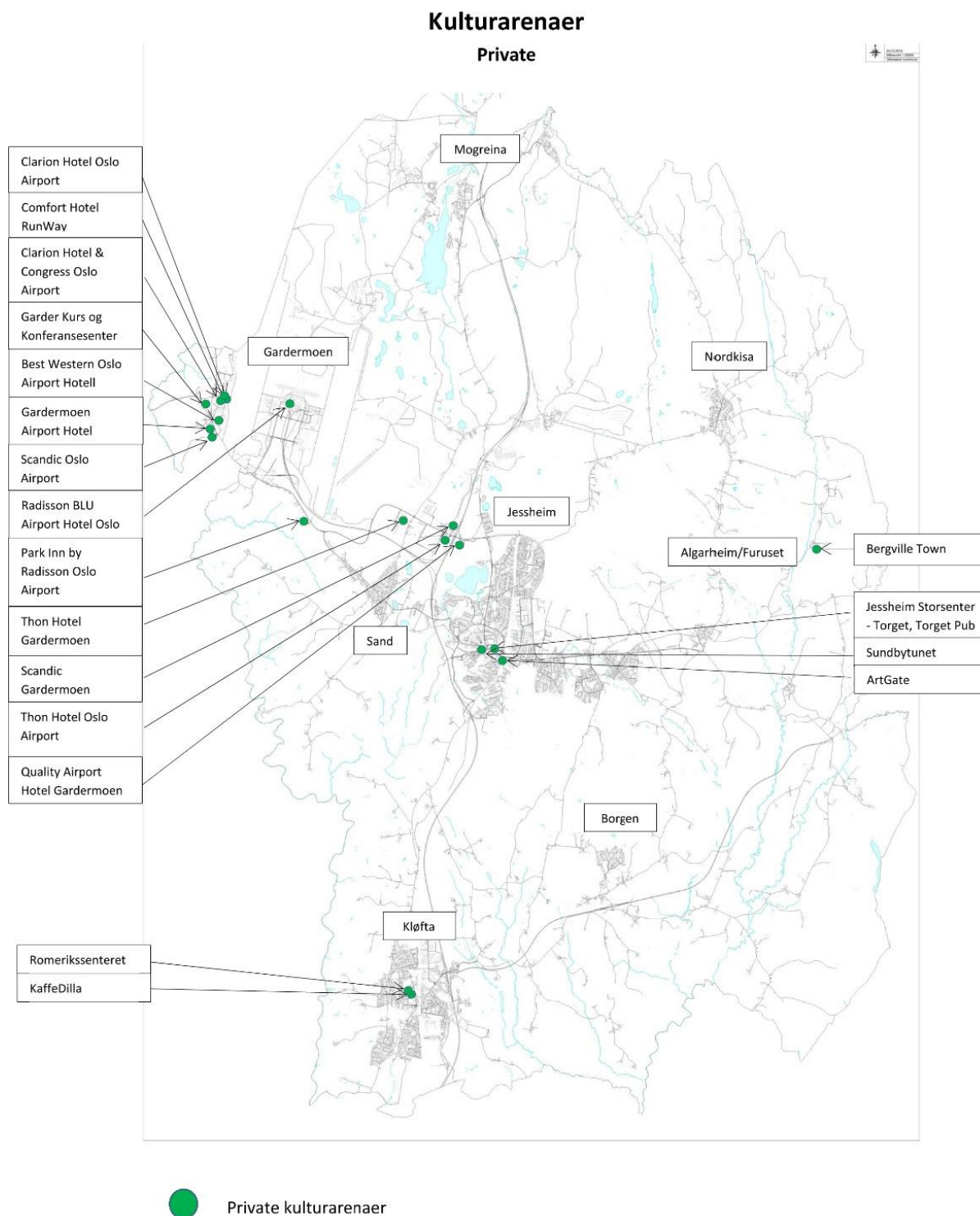
Offentlige og organisasjons eide

3.11.2 Private kulturarenaer

I Ullensaker er det en rekke private arenaer der kulturlivet har aktiviteter, se oversikten nedenfor. Den omfatter hotell, Jessheim storsenter, Jessheim torg, Sundbytnet, restauranter, kafeer og puber.

De private galleriene Art Gate og Kløfta Tom Lund utgjør et viktig supplement til Galleri Jessheim og gir kommunen et aktivt formidlingsmiljø for visuell kunst. De private arenaene er et viktig bidrag i det helhetlige areatilbudet i kommunen.

3.11.3 Diverse kulturarenaer

	Herredshuset inngår som sidescene for Ullensaker kulturhus Huset er arena for en rekke arrangement og er mye benyttet som møtearena Stiftelsen Ullensaker Herredshus eier og drifter huset Det er et av de mest markante bygg på Jessheim og er regulert til bevaring
---	---

3.11.4 Oppsummering kulturarenaer

Gode, tilgjengelige og funksjonelle arenaer der folk bor er en forutsetning for et levende kulturliv. Det gjelder innendørs lokaler og også utendørs parker, torg, forsamlingsplasser, m.m. Ullensakers kulturarenaer benyttes av kulturlivet til øvelse, skapende aktivitet, fremføring/visning, seremonier og minnemarkeringer. Lokalenes/arealenes egnethet er varierende. Gjennomgående er det anlegg som ikke lenger holder bygningsmessige eller kulturfunksjonelle krav til standard når det gjelder utforming, lagerplass, akustikk, utstyr, energi, universell tilgjengelighet, m.m. Tilgang er ofte en utfordring. Dette går først og fremst på bekostning av det lokale kulturlivets behov, men også tilhørere/publikum.

Noen anlegg er lokalisert svært sentrumsnært i et tettsted, mens andre er lokalisert til mer grisorgrindte strøk, noe som krever mye unødig privatbilbruk.

De ulike kulturarenaene representerer store verdier ut over å være ramme for kulturlivets aktiviteter. De er historiske fotavtrykk med en viktig funksjon som identitetsskapere og de har en økonomisk verdi. Det er naturlig å bygge videre på eksisterende kulturanlegg, og ut fra en helhetlig vurdering bli enige om hva som kan tjene hensikten som fremtidige arenaer, hvilke som bør avskrives som lite egnede å ta med videre og hvor det er nødvendig med helt nye lokaler/areal.

Morgendagens kulturaktivitet og publikums/brukernes forventninger vil være annerledes enn de har vært til i dag. For å møte dette må det ses på hensiktsmessigheten i å samlokalisere flere aktiviteter i større kulturbygg/areal. Dette for å få bedre ressursutnyttelse, bedre rammer for aktiviteter på tvers og for å oppnå synergieffekter som et resultat av samlokalisering.

Satsingen på folkehelse og en mangfoldig sammensatt befolkning griper også inn i utviklingen av de kulturelle arenaene. Det understreker nødvendigheten av universell utforming, livssynsnytrale lokaler og å utvikle de utendørs kulturanleggene som parker, torg, forsamlingsplasser, friluftsområder, m.m. Dette for å legge til rette for enda større aktivitet, deltakelse og medvirkning for absolutt alle.

Avsetting av areal til kunst og kultur

Ullensaker kommune har opplevd en betydelig befolkningsøkning de siste 15 årene. Store areal er avsatt til bolig og næring. Det er også viktig å sikre areal til nye fremtidige kulturbygg/anlegg. Dette gjelder først og fremst i kommunens by og tettsteder. Uten tilrettelagte arenaer for kunst og kultur vil det være vanskelig å opprettholde en høy kulturaktivitet for alle og gjennomføre seremonier/offentlige minnemarkeringer. Nye arealbehov må spilles inn i forbindelse med kommunens planarbeid.

Utfordring

I Ullensaker kommune er det 6 kirker og 18 velhus, grendehus og forsamlingshus. Kommunen har egne anlegg som Ullensaker kulturhus, Herredshuset, kultursaler på skolene og til dels i bo- og aktivitetssentrene. I tillegg finnes utesteder som også formidler kultur, deriblant kulturpub på Jessheim, Sundbytnet, Kaffedilla på Kløfta, Galleri Jessheim, m.fl., samt parker, torg, forsamlingsplasser, friluftareal, m.m.

Mange av disse byggene/arealene kan være en ressurs for kulturaktivitetene, men noen er lite tilrettelagt. For å få en bedre oversikt over hvilke som fungerer, hvilke som kan egne seg ved enkel tilrettelegging o.s.v. bør det, som ledd i å utarbeide en plan for areautvikling, foretas en

ressurskartlegging av alle kulturbyggene/arenaene med fokus på:

- Bygningsmessig stand
 - Tekniske anlegg
 - Energi
 - Universell utforming
 - Livssynsnøytral utforming
- Kulturfunksjonell stand
 - Salens kapasitet
 - Sceneforhold
 - Akustikk og lydforhold
 - Støttefunksjoner som garderobes, toalett, lager, osv
- Beliggenhet
 - I forhold til hvor folk bor
 - Offentlig kommunikasjon
 - Parkering
- Behov for tiltak
 - Beskrivelse
 - Budsjett

Også utendørs kulturanlegg må kartlegges med utgangspunkt i ovennevnte.

3.12 Kultur og folkehelse

Viktigheten av folkehelsearbeid er understreket i Ullensakers Kommuneplan 2015 – 2030. Kunst og kultur er i kraft av sin egenart og viktige sideeffekter en vesentlig del av folkehelsen og en forutsetning for godt folkehelsearbeid i Ullensaker.

Sammenhengen mellom deltakelse i eller konsum av kultur og helsegevinst er dokumentert ved forskning. Gjennom å satse på kunst og kultur styrkes folkehelsen på bred basis. Dagens kulturaktivitet bidrar til godt folkehelsearbeid i Ullensaker, på tvers av offentlig, privat og frivillig sektor.

Utfordringer

Stortingsmelding 34 (2012-2013) Folkehelsemeldingen, og Stortingsmelding 29 (2012-2013)

Morgendagens omsorg peker på kulturtilbudenes viktige rolle og skisserer nye måter for samhandling mellom kommunene og frivillig sektor.

Det er viktig å gjøre kulturtilbudene tilgjengelige, finne gode samhandlingsarenaer og tilrettelegge for frivilligheten. Den samlede innsatsen må være koordinert, ha høy kvalitet, være enkel å levere og med lav brukerterskel.

3.13 SWOT - analyse

SWOT = strength – weakness – opportunities – threats

SWOT brukes som et verktøy for å lage strategier for å nå mål. Ved å få oversikt over sterke og svake sider, trusler og muligheter kan man finne frem til mål, strategier, tiltak, prioriteringer, m.m.

SWOT analysen er gjennomført med 3. sektor, på Ullensaker kulturråds Kulturting våren 2015. Den er også gjennomført med personalet i enhet kultur i samme periode.

Styrker	Svakheter
• Tydelig vilje i kommunen til å lage en by-, tettsted- og nærmiljøutvikling med møteplasser der kultur er integrert. • Vi er sentral på Østlandet, mye investert i bolig, næring, kommunikasjon osv • Kommunens kulturtjenester er samlet i en enhet, med medarbeiderne som er høyt kompetente og lette å samarbeide med • Samarbeidsvillig kommune med bevissthet på kulturens betydning i samfunnsbyggingen • Godt etablert regionalt kulturhus med bibliotek, kulturskole, Galleri Jessheim, saler og flersalskino med mange brukere, bra besøk og høyt fokus på publikumsbygging • Utviklet nettbasert plattform for billettsalg og informasjon • En samlet kulturskoleavd. på Bakke skole • Samarbeidet med Romerike folkehøyskole • Godt organisert, mangfoldig og variert 3. sektor med et aktivt kulturråd • Ullensaker har en sammensatt befolkning, de med røtter og de som flytter inn, befolkning med mange unge mennesker. • Det er mange ildsjeler og kreative personer. • Rikt kunstnerliv • Herredshuset og mange forsamlingslokaler • Vi er nær Oslo m flere tilbud • Mangfoldig og aktivt kulturliv og tilbud • Mange arbeidsplasser i kommunen • Vi er sterke på musikk og dans • Kort vei til flyplassen – Knutepunkt • Nær Oslo for gode artister og kompetanse • Gratis øvelokaler på hverdager i kommunens lokaler (skoler) • Det er mange kulturminner i kommunen • At det lages en samlende kulturplan	• Kulturhus fra '99 svarer ikke til veksten som har vært og kommer. Trenger arena med plass til stort publikum og scene. • Kulturskole og bibliotek vokser ut av lokalene. • Kulturhuset har høye inntjeningskrav og for dyrt å leie for mange lag og foreninger • Herredshusets store sal er dyr å leie når det skal være møter uten inngangspenger • Dagens skoler og samfunns- aktivitetshus lite funksjonelle for kulturaktivitet • Mangler gode øve-, produksjons-, og framføringslokaler samt lager for 3. sektor • Mangler plan for en helhetlig arenavutvikling sentralt og i nærmiljøene • Mangler livssynsnøytrale seremonilokaler • Lite regionalt kultursamarbeid • Det er i snitt færre prof. kulturarbeidere enn i Osloregionen for øvrig. • Manglende integrering gjør at mange ikke identifiserer seg med kommunen og derfor deltar lite i kulturlivet • Det er et stort potensiale i samarbeid mellom næringsliv og kulturliv • For lite samarbeid foreningene i mellom • Kulturskolen har for få elevplasser og har for snevert fagtilbud • For lite fokusering på kultur i skoleverket • Manglende kommunale tilskudd til voksne • Dårlig rekruttering til 3. sektor • Underbemanning i enhet kultur • Dugnad utvannes flere vil kjøpe seg fri • Mange vil være mer brukere enn ytere • Samhandling mellom profesjonelle og amatører lite utviklet • Svak offentlig økonomi • Manglende evne til å se utover egen nesetipp i mange lag og foreninger • Ledere og kompetanse mangler i 3. sektor • Nærheten til Oslo – kulturlekkasje • Lokale kulturtilbud til ungene på skolene • Manglende kollektivtilbud

Muligheter • Godt innarbeidet regionalt kulturhus med nærhet til et stort publikum. • 3 sektor satser på framtidsrettet utvikling av frivilligheten • Kort vei til stort marked for kulturtiltak og opplevelser på Romerike • God offentlig kommunikasjon • Kommunens kulturenhet har høy kompetanse og en viktig kapital • Samarbeid med nabokommuner om tilbud med få brukere/utøvere/publikum • Stor tilflytting og vekst • Mange ressurssterke mennesker • Store muligheter med innvandrere • Store muligheter med næringslivet • Store arealer til friluftskultur og generell utnyttelse til aktiviteter • Mange hoteller som etterspør kultur • Samarbeid kulturlivet og kulturskolen • Satsing på SFO og kulturskolen vil gi kulturaktivitet i nærmiljøene • Knutepunktkommune m korte avstander • Stort potensiale med Raknehaugen, Hiltonstien og Ravineområdet • Velhuset på Kløfta en ressurs • Naturen og sykkelnettet • Utbygging av lokalsentre med skole og butikk vil styrke tilhørigheten • Kultur kan bli et naturlig lim for å skape identitet i den nye Jessheimbyen • Med mer penger kan lokalt kulturliv få utvikle seg videre • Ungdomsklubbene med sine lavterskeltilbud • Skoler / forsamlingshus kan utnyttes mer hvis de utvikles til å romme flere aktiviteter eks nye Jessheim VGS • Engasjere ungdommen • Utvikle rommet mellom amatør og profesjonelle • Kulturplanen – bedre samarbeid mellom de ulike kulturaktørene • Bruke og utruste kirkene mer som arenaer for konserter, utstillinger, osv. • Bedre samarbeid mellom de frivillige org.	Trusler • Pga stort press blir boligmarkedet for dyrt for kreative mennesker i etableringsfasen og som kommunen trenger. • Innflyttingen kan bli en trussel hvis vi ikke integrerer godt. Dette gir svak tilhørighet lokalt – vi kan bli en «sovekommune» der folk ikke kjenner sitt nabolag • Kulturhusets virksomheter begrenses i et anlegg bygget for færre innbyggere, må ha mulighet for å utvikle seg i takt med befolkningsutviklingen • Kulturnæringene er lite representert i kommunens næringsliv. • Manglende kompetanse kan hindre utvikling av tjenester og omstilling til nye behov • Økende arbeidspress på en liten kulturtjeneste etter hvert som kommunen og forventningene øker • Manglende rekruttering til frivillig arbeid • Manglende offentlig kommunikasjon, sykkelveier og fortau - gjør at bil brukes med økt utslipp og krav om P plasser

4 VEDLEGG

Trykk CTRL og klikk for å få frem dokumentene

[Kommuneplan for Ullensaker 2015 – 2030](#)

[Byplan Jessheim 2030](#)

[Handlingsplan for utvikling av 3. sektor 2016 – 2014. Innspill til kommunedelplan Kultur fra Ullensaker](#)

[Strategier for kulturminnevernet 2014 – 2018](#)

[Plan for Ullensaker kulturskole 2011](#)

[Plan for Ullensaker bibliotek 2010](#)

Referanseliste Kommunedelplan Kultur 2016 - 2030

Ullensaker kommune

- Ullensakers Kommuneplan 2015 – 2030
- Kommunedelplaner for Kløfta, Borgen, Nordkisa, Jessheim sør-øst, Gystadmarka
- Byplan Jessheim 2030
- Kulturminnevernplan for Ullensaker kommune 2016 – 2020 (er under rulling)
- Strategier for kulturminnevernet 2014 – 2018
- Plan for Ullensaker bibliotek 2010
- Plan for Ullensaker kulturskole 2011
- Den Kulturelle Skolesekken i Ullensaker
- Den kulturelle Spaserstokken i Ullensaker
- Strategiplan for læringsutbytte for Ullensakerskolen 2015 – 2018
- Ullensaker SFOs Kvalitetsplan 2013 – 2020
- Kartlegging av kunst og kulturfagene i Ullensakers barnehager, grunnskoler, SFO`er
- Ullensaker Kulturråd: Kartlegging av 3. sektor på kulturområdet 2014 – 2015
- Ullensaker kulturråd: Handlingsplan for utvikling av 3. sektor 2016 – 2040. Innspill til KDP Kultur
- Oppsummeringer fra møter med ulike deler av kulturlivet

Region / fylkeskommune

- Kunstpolitisk plan for Akershus, Akershus fylkeskommunes 2008
- Regional plan for areal og transport i Oslo og Akershus, Høringsutkast 2015

Nasjonale lover

- Plan og Bygningsloven 2010
- Nasjonal Kulturlov 2007
- Bibliotekloven 2013
- Folkehelseloven 2012
- Barnehageloven 2005
- Opplæringsloven 1998

Stortingsmeldinger og dokumenter

- St.meld. nr. 16 (2004 – 2005) Leve med kulturminner
- St.meld. nr. 22 (2004 – 2005) Kultur og næring
- St.meld. nr. 31 (2006 – 2007) Åpen, trygg og skapende hovedstadsregion
- St.meld. nr. 39 (2006-2007) Frivillighet for alle
- St.meld. nr. 47 (2008 – 2009) Samhandlingsreformen - Rett behandling – på rett sted – til rett tid
- St.meld. nr. 10 (2011 – 2012) Kultur, inkludering og deltakelse,
- St.meld. nr. 20 (2012 – 2013) På rett vei
- St.meld. nr. 29 (2012 – 2013) Morgendagens omsorg
- St.meld. nr. 19 (2014 – 2015) Folkehelsemeldingen - Mestring og muligheter
- Kulturutredningen 2014
- Nasjonal bibliotekstrategi 2015 – 2018
- Regjeringens Frivillighetserklæring 2015
- Samarbeidsplattform mellom Frivillighet Norge og Kommunenes Organisasjon januar 2015

Internasjonale konvensjoner

- FNs konvensjon 1966
- FNs Menneskerettighetserklæring 1968
- FNs konvensjon om barnets rettigheter 1989
- FNs konvensjon for mennesker med nedsatt funksjonsevne
- Unescokonvensjonen – immateriell kulturarv 2003
- Faro – konvensjonen 2005
- Helsingforsavtalen 1962

Forskning og forskningsrapporter

- Bamford Anne, «Arts and Cultural Education in Norway 2011»
- Cuypers Koenraad ved Det medisinske fakultet, NTNU, Arnulf Kolstad ved Psykologisk institutt, m flere NTNU «Journal of Epidemiology and Community Health, 2011»
- Hawks Jon, “The fourth pillar of sustainability. Cultures essential role in public planning”
- Florida Richard – “Den kreative klasse”
“The Rise of the Creative Class 2002”, “Cities and the Creative Class 2004” og “The Flight of the Creative Class 2007”
- «Vår felles fremtid» FN rapport 1987
- «Drama Improves Lisbon Key Competences in Education», (DICE - internasjonalt prosjekt støttet av EU)

